

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EVLİ BİREYLERİN BENLİK SAYGISI, KISKANÇLIK DÜZEYİ,
EVLİLİKTEKİ ÇATIŞMALAR VE EVLİLİK DOYUMU
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
İNCELENMESİ

Eda ZEYTİNOĞLU

İZMİR
2013

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI ANABİLİM DALI
AİLE EĞİTİMİ VE DANIŞMANLIĞI PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

EVLİ BİREYLERİN BENLİK SAYGISI, KISKANÇLIK DÜZEYİ,
EVLİLİKTEKİ ÇATIŞMALAR VE EVLİLİK DOYUMU
ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN
İNCELENMESİ

Eda ZEYTİNOĞLU

Danışman
Prof. Dr. Ferda AYSAN

İZMİR
2013

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Evli Bireylerin Benlik Saygısı, Kıskançlık Düzeyi, Evlilikteki Çatışmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi” adlı çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

05/11/2013**EDA ZEYTİNOĞLU**

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

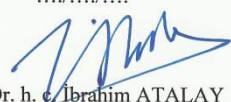
İşbu çalışma, jürimiz tarafından Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Başkanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Başkanlığı Programında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof.Dr. Ferda Aysan.....

Üye : Yrd.Doç.Dr. Hadiye Küçükkaragöz.....

Üye : Doç.Dr. Aslı Uz Baş

Onay
Yukarıda imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../...

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstitü Müdürü

12.11.2013

Ulusal Tez Merkezi | Tez Form Yazdır

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10020200
Yazar Adı / Soyadı	EDA ZEYTİNOĞLU
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 20969001726
Telefon	5079210922
E-Posta	eda_zeytinoglu@hotmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Evli Bireylerin Benlik Saygısı, Kıskaçlık Düzeyi, Evlilikteki Çatışmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi
Tezin Tercümesi	The Relationships Among Self- Esteem, Jealousy, Marital Conflict and Marital Satisfaction, in Married People
Konu	Psikoloji
Üniversite	Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Bölüm	
Anabilim Dalı	Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı
Bilim Dalı	Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Bilim Dalı
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2013
Sayfa	127
Tez Danışmanları	PROF. DR. FERDA AYSAN 46219781828
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	Evlilik Doyumu = Marital Satisfaction / Benlik Saygısı = Self Esteem / Kıskaçlık = Jealousy / Evlilik Çatışması = Marital Conflict
Kısıtlama	Yok

Yukarıda bilgileri kayıtlı olan tezin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

12.11.2013

İmza:.....

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın yürütülmesinde bana rehberlik eden, yardım ve desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Ferda Aysan'a

İstatistik analizinde benden desteğini esirgemeyen Hacettepe Üniversitesi'nden sevgili arkadaşlarım Yusuf Bayar, İsmail Volkan Gülüm ve bana pek çok konuda yol gösteren Arcan Tığrak'a

Örnekleme ulaşmamda bana yardımcı olan ve yorulduğum zamanlarda bana moral vererek yoluma devam etmemi sağlayan sevgili dostlarım Meltem Uruncu, Gökçe Erdoğan ve Demet Tarhan'a

Tezimi tamamlama sürecimde bana yardımcı olarak işlerimi çok daha hızlı gerçekleştirmemi sağlayan Tarık Şen, Erdal Fahlioğlu ve bana desteğini saymakla bitiremeyeceğim Çetin Ozan Alanyalıoğlu'na

İzmir'i bana sevdiren ve yüksek lisansımın belki de en güzel yanı olan İzmir'deki ev arkadaşım, canım kardeşim Mehmet Zeytinoğlu'na

Yanımdan ilk kez yüksek lisans yapmak için ayrılmak zorunda kaldığım, biter bitmez yanına koştuğum yüksek lisans yapmam konusunda beni yüreklendiren ve bana olan inancını bir an olsun kaybetmeyen en iyi dostum, canım ablam Yasemin Zeytinoğlu'na

Benden desteğini hiçbir koşulda esirgemeyen, sadece tez hazırlama sürecimde değil hayatımdaki pek çok konuda bana güç katan, İzmir-Ankara yollarına dayanma sebebim Utku Şen'e

Kendilerinden çok şey öğrendiğim, hayata karşı duruşlarına hayran olduğum, bana kusursuz ailenin ne olduğunu gösteren, çok değerli iki insana; canım anneme ve babama hem her koşulda yanımda olduklarını hissettirdikleri hem de sabırla beni dinleyip tezime katkıda bulundukları için sonsuz teşekkürler.

Eda ZEYTİNOĞLU

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni.....	i
Değerlendirme Kurulu Üyeleri.....	ii
Yüksek Öğretim Kurulu Dökümantasyon Merkezi Tez Veri Formu.....	iii
Teşekkür.....	iv
İçindekiler.....	v
Tablolar Listesi.....	x
Özet.....	xiii
Abstract.....	xv

BÖLÜM I	1
----------------------	----------

GİRİŞ	1
--------------------	----------

1.1.Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	5
1.3.Problem Cümlesi.....	6
1.4. Alt Problemler.....	6
1.5. Araştırmanın Sayıltıları	8
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	8
1.7.Tanımlar	8
1.8. Kısaltmalar.....	9

BÖLÜM II.....	10
----------------------	-----------

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR	10
---	-----------

2.1.Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	10
2.1.1.Evlilik	10
2.1.2.Evlilik Kuramları	14

2.1.2.1. Sevginin Evrimi Kuramı.....	14
2.1.2.2. Kişilerarası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı.....	15
2.1.2.3. Romantik Aşk Kuramı.....	15
2.1.2.4. Bağlanma Kuramı	15
2.1.2.5. Psikodinamik Kuram.....	16
2.1.2.6. Yükleme Kuramı	17
2.1.2.7. Sosyal Öğrenme Kuramı	17
2.1.2.8. Pekiştireç Kuramı	18
2.1.2.9. Üçgen Sevgi Kuramı	18
2.1.3. Yurt İçinde Evlilik İle İlgili Yapılan Çalışmalar	18
2.1.4. Yurt Dışında Evlilik ile İlgili Yapılan Çalışmalar	25
2.2.1. Evlilik Doyumu.....	26
2.2.1.1. Yurt İçinde Evlilik Doyumu ile İlgili Yapılan Araştırmalar	29
2.2.1.2. Yurt Dışında Evlilik Doyumu ile İlgili Yapılan Araştırmalar	32
2.3.1. Benlik Saygısı.....	34
2.3.1.1. Yurt İçinde Benlik Saygısı ile İlgili Yapılan Araştırmalar	35
2.3.1.2. Yurt Dışında Benlik Saygısı ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	37
2.3.1.3. Benlik Saygısı Ve Evlilik Doyumu	37
2.4.1. Romantik Kıskançlık.....	38
2.4.1.1. Yurt İçinde Romantik Kıskançlık ile İlgili Yapılan Araştırmalar.....	41
2.4.1.2. Yurt Dışında Romantik Kıskançlık ile İlgili Yapılan Araştırmalar	42
2.4.1.3. Romantik Kıskançlık Ve Evlilik Doyumu.....	42
2.4.1.4. Romantik Kıskançlık ve Benlik Saygısı.....	43
2.5.1. Evlilik Çatışması.....	44
2.5.1.1. Yurt içinde Evlilik Çatışması ile İlgili Yapılan Araştırmalar	48
2.5.1.2. Yurt Dışında Evlilik Çatışması ile İlgili Yapılan Araştırmalar	50

2.5.1.3.Evlilik Çatışması ve Evlilik Doyumu.....	51
2.5.1.4.Evlilik Çatışması ve Benlik Saygısı	52
2.5.1.5.Evlilik Çatışması ve Romantik Kıskançlık	52
BÖLÜM III	53
YÖNTEM	53
3.1. Araştırmanın Modeli	53
3.2. Evren Ve Örneklem.....	53
3.3.Veritoplama Araçları	55
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)	56
3.3.2. Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ)	56
3.3.3 Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ)	56
3.3.4 Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ)	57
3.3.5 Evlilik Yaşamı Anketi (EYA).....	58
3.4. Verilerin Toplanması.....	59
3.5.Verilerin İstatistiksel Analizi	59
BÖLÜM IV	61
BULGULAR	61
4.1.Örnekleme Tanıtıcı Bulgular	61
4.2. Toplam Puanlara Göre Hesaplanan Korelasyon Sonuçları	65
4.3. EDÖ Toplam Puanlarının Yordanması için Yapılan Regresyon Analizi.....	67
4.4.Bazı Demografik Değişkenlere Göre Hesaplanan t-Testi ve Korelasyon Sonuçları	68
4.4.1.EDÖ Sonuçlarına İlişkin Bulgular	68
4.4.2.BSÖ Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	71

4.4.3.RKÖ Sonuçlarına İlişkin Bulgular	75
4.4.4.EYA Sonuçlarına İlişkin Bulgular	79
BÖLÜM V	83
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	83
5.1.Sonuç Ve Tartışma.....	83
5.1.1.Evli Bireylerin Evlilik Doyumu ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	84
5.1.2.Evli Bireylerin Evlilik Doyumu ile Romantik Kıskançlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	85
5.1.3.Evli Bireylerin Evlilik Doyumu ile Evlilik Çatışması Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması.....	85
5.1.4.Evli Bireylerin Benlik Saygıları ile Romantik Kıskançlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	86
5.1.5.Evli Bireylerin Benlik Saygıları ile Evlilik Çatışması Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	86
5.1.6.Evli Bireylerin Romantik Kıskançlık Düzeyleri ile Evlilik Çatışması Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	87
5.1.7.Evlilik Doyumu ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	88
5.1.8.Benlik Saygısı ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	91
5.1.9.Romantik Kıskançlık Düzeyi ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	91
5.1.10.Evlilik Çatışması ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması	93
5.2.Öneriler.....	94
KAYNAKÇA.....	96

EKLER.....	109
EK-1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)	109
EK-2. I.Uyum Ölçeği (BSÖ)	111
EK-3. II.Uyum Ölçeği (RKÖ)	112
EK-4. III. Uyum Ölçeği (EDÖ)	115
EK-5. IV. Uyum Ölçeği (EYA).....	116
EK-6. Evlilik Doyumu Ölçeği Kullanım İzni.....	123
EK-7. Benlik Saygısı Ölçeği Kullanım İzni.....	124
EK-8. Romantik Kıskançlık Ölçeği Kullanım İzni.....	125
EK-9. Evlilik Çatışması Ölçeği Kullanım İzni.....	127

Tablo Listesi

Tablo 1. $\alpha = 0.05$ İçin Örneklem Büyüklükleri	54
Tablo 2. Evli Bireylerin Cinsiyete Göre Dağılımları	61
Tablo 3. Evli Bireylerin Yaşa Göre Dağılımları	62
Tablo 4. Evli Bireylerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları	63
Tablo 5. Evli Bireylerin Evlenme Biçimine Göre Dağılımları	64
Tablo 6. Evli Bireylerin Evlilik Süresine (Yıl) Göre Dağılımları	64
Tablo 7. Evli Bireylerin Çocuk Sayılarına Göre Dağılımları	65
Tablo 8. Toplam Puanlara Göre Hesaplanan Korelasyon Sonuçları	66
Tablo 9. EDÖ Toplam Puanlarının Yordanması için Yapılan Regresyon Analizi Sonuçları (Tüm F değerleri için $p < .05$)	67
Tablo 10. Cinsiyete Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	68
Tablo 11. Yaşa Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	69
Tablo 12. Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	69
Tablo 13. Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	70
Tablo 14. Evlilik Süresine Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	70
Tablo 15. Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	71
Tablo 16. Cinsiyete Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	72

Tablo 17. Yaşa Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları.....	72
Tablo 18. Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	73
Tablo 19. Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	73
Tablo 20. Evlilik Süresine Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	74
Tablo 21. Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları.....	74
Tablo 22. Cinsiyete Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	75
Tablo 23. Yaşa Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	76
Tablo 24. Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	76
Tablo 25. Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	77
Tablo 26. Evlilik Süresine Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	78
Tablo 27. Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	78
Tablo 28. Cinsiyete Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	79
Tablo 29. Yaşa Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	80
Tablo 30. Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	80

Tablo 31. Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları	81
Tablo 32. Evlilik Süresine Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları	81
Tablo 33. Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları.....	82

ÖZET

Bu araştırmada evli bireylerin benlik saygıları, kıskançlık düzeyleri, evlilikte yaşadıkları çatışmalar ve evlilik doyumları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olup olmadığı ve bu değişkenlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısı açısından farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın örneklemini 200 evli birey (111 kadın – 89 erkek) oluşturmuştur. Ankara il merkezindeki 7 farklı semtte yaşayan ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan katılımcılara verilen ölçekler, araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre seçilmiştir.

Araştırmaya katılan bireylere araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu (KBF), Stanley Coopersmith tarafından 1986'da geliştirilmiş olan Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ), Pines ve Aronson (1983) tarafından geliştirilen Romantik Kıskançlık Ölçeği, Hatipoğlu (1993) tarafından geliştirilen Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) ve Çelik (2006) tarafından geliştirilen Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ) dağıtılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde sosyal bilimler alanında istatistik analizi için kullanılan SPSS 20.0 programı tercih edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde *t* testi, çoklu regresyon analizi ve Pearson Momentler Korelasyon Katsayısından yararlanılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgularda evlilik doyumuyla en çok ilişkili bulunan değişkenin evlilik çatışması olduğu; benlik saygısı ve evlilik doyumu arasında düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Evli bireylerin benlik saygısı ile evlilikte yaşadıkları çatışmalar arasında da anlamlı bir ilişki olduğu, bu ilişkinin negatif yönde ve orta düzeyde olduğu elde edilen bulgular arasındadır. Diğer bir deyişle, düşük benlik saygısına sahip bireylerin evliliklerinde daha sık çatışma yaşadıkları belirlenmektedir. Araştırma bulgularında kıskançlık düzeyi ile diğer değişkenler arasında anlamlı düzeyde herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Yapılan

t-testi sonuçlarına göre, evlenme biçiminin evlilik doyumu ile, yaşın benlik saygısı ve kıskançlık düzeyi ile, eğitim düzeyinin kıskançlık düzeyi ile, cinsiyetin evlilik çatışması ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Diğer değişkenler arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: evlilik doyumu, benlik saygısı, romantik kıskançlık, evlilikte çatışma.

ABSTRACT

The objective of this study is to examine the relationship between self-esteem, jealousy level, marital conflicts and marital satisfaction of married people, and to determine if these variables differ with gender, age, education level, duration of marriage, type of marriage, number of children.

The sample of the research consist of 200 married individuals (111 female-89 male). The scales which are handed out to participants who reside in 7 different neighborhoods of Ankara city center and are willing to take part in the research, were applied by the researcher. The sample of the research was chosen by easy-accessible sampling method.

The participants were handed out a personal information form (PIF) which was prepared by researcher, namely, Coopersmith Self-esteem Inventory (Coopersmith, 1986), Romantic Jealousy Scale (Pines and Aranson, 1983), Marital Life Scale (Hatipoğlu, 1993) and Marital Satisfaction Scale (Çelik , 2006). SPSS 20.0 is used for the analyze of the data, t-test, multiple regression analysis, and Pearson Moment Correlation Coefficient were used to analyze the data.

It was found out that, marital satisfaction is strongly related to marital conflict; and a low level of significant relationship was found between self-esteem and marital satisfaction. Also, it was found out that, self-esteem is negatively related at a moderate level to marital conflicts experienced by the individuals. It was found out that there was not any significant relationship between jealousy level and other variables. According to the t-test results, it has been found that marriage type is related to marital satisfaction, self-esteem is related to age, jealousy level is related to education level and age and marital conflict is related to gender. A significant difference was not found among the other variables.

Key Words : marital satisfaction, self-esteem, romantic jealousy, marital conflict.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1.Problem Durumu

“Toplumun temel birimi olan aile, evlilik ilişkisi ile başlayan bir sistemdir ve toplumun sosyal, ahlaksal ve kültürel sürekliliğinin sağlanması adına önem taşımaktadır. Evlilik ilişkisinin sürmesi ve sağlıklı bir aile yapısına ulaşılması temelde iki farklı bireyin, iki farklı kişilik yapısının uyumu çerçevesinde gerçekleşmektedir. Birbirinden farklı, her biri kendine özgü nitelikler taşıyan insanların nasıl olup da yaşamlarını birlikte sürdürebildiği, hangi kişilik yapılarındaki bireylerin daha uyumlu birliktelikler yaşayabildiği veya çiftlerin birbirinin kişilik özelliklerini nasıl etkilediği ve değiştirdiği gibi sorulara verilecek yanıtlar kişilik ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi anlamak açısından çok anlamlıdır”(Kansız ve Arkar, 2011).

Hawkins (2006)’e göre evlilik insan yaşamındaki en önemli kişilerarası ilişkilerden biri olarak kabul edilir ve bazı insanlar için önemli bir doyum ve mutluluk kaynağıyken, bazıları için pek çok olumsuz sonucu beraberinde getirir. Mutsuz bir evliliği sürdürmenin genel mutluluk, yaşam doyumu, benlik saygısı ve genel sağlıkla olumsuz yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Akt; Curun, 2006).

Adler, iyi bir evliliğin insanın gelecek kuşaklarını yetiştirmenin en iyi yolu olduğunu ve bu niteliğin her zaman göz önünde bulundurulması gerektiğine değinmektedir. Ona göre evlilik gerçekten bir görevdir, kendine özgü kuralları ve

yasaları vardır; bu yeryüzü kabuğunun sonsuz yasası olan işbirliğini zedelemeyen, o kural ve yasaların bir bölümünü benimseyip bir bölümünü reddedemeyiz (Adler,1999: 139).

Bizim toplumumuzda, gelenek ve kültürümüzde, ailenin kutsallığı söz konusudur. Bundan dolayı belirli bir yaşa gelmiş gençlerin evlenmeleri, evli olanların ise bu ilişkilerini sürdürmeleri beklenmektedir. Tabi ki her ailenin kurulduktan sonra mutlu bir şekilde devam etmesi, o ailelerin evlilik sorunlarını ile baş edebilmelerine ve evlilikten sağladıkları doyum düzeylerine bağlıdır. Sorunlarıyla baş edebilen aileler yaşar, alt edemeyenler ise sıkıntılar içinde hayatlarını sürdürür ya da evlilik kurumunun bozulması ortaya çıkar. Toplumların en küçük olgusu, çekirdeği ya da yapı taşı olan aileler, güçlü ve sağlam temellere dayandırılmalı, bu olgunun bozulmaması için kişilerin özveri, karşılıklı saygı ve sevgi göstermesi gerekmektedir. Ailelerin güçlü temellere dayanması kişinin evlilik öncesi yaşantısı ile yakından ilişkilidir ve uygun eş seçimiyle başlar, evliliğin sıkıntı ve mutluluğunu paylaşma ve karşılıklı anlayışla devam eder (Acar, 1998).

Evlilik doyumu, partnerlerin evliliklerinden, ilişkilerinden ve birbirlerinden ne kadar tatmin oldukları ile ilgilidir. Bir çift ilişkisinde tatmin olmak, “mutlu” olmak demektir. Fakat gerçekten mutlu olmak için ön koşul partnerlerin birbirlerini oldukları gibi kabul edip, sevmeleridir (Oprisan ve Cristea, 2012).

Evlilikte bireyler yaşamı paylaşmak üzere bir araya gelirler. Bazı noktalarda beraber, bazı noktalarda ise birbirlerinden farklı düşünen bireylerin çatışma yaşamadan bu birlikteliği sürdürmeleri beklenemez. Ancak mutlu bir evliliğin sürdürülebilmesi, evlilik ilişkisinin yıpranmaması ve sorunların her iki tarafı da memnun edecek şekilde çözülebilmesi için eşlerin birbirleriyle nasıl iletişim kurmaları gerektiğini bilmeleri oldukça önemli bir konudur (Ergin, 2012: 187).

Üncü (2007)’nün araştırmasına göre cinsiyetin, evlilik doyumunda önemli değişikliklere yol açtığı görülmektedir. Cinsiyet değişkeni dışında, evlilik süresi,

evlenme şekli, eğitim durumu gibi değişkenlerin de evlilik doyumu üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir. Evlilik doyumunda etkili olan diğer bir değişken olarak, yaşanan problemlerin çözümlenmiş şekli sayılabilir.

Bu araştırma kapsamında evlilik doyumunu etkilediği düşünülen faktörlere yenileri eklenmiş ve evli bireylerin kıskançlık düzeylerinin , benlik saygılarının ve evlilikteki çatışmalarının evlilik doyumlarını ne düzeyde etkilediklerine bakılmıştır.

Korkmaz (1996) insan hayatının çeşitli noktalarında duygusal ve bilişsel değişkenlerin bireyin benlik kavramına değişik şekillerde katkıda bulunduklarını, aynı zamanda benliğin çevreden alınan geribildirimlere dayanarak, toplumsal etkileşimlerle gelişme gösterdiğini belirtmektedir. Ona göre benlik saygısı, kişinin kendisi hakkında ve sürekliliği olan bir değerlendirmedir. Böyle bir değerlendirme, toplum içinde beğenilir olma ve kabul görme, kendi bedensel özelliklerini kabul ve benimseme gibi kişinin kendisi için onayladığı veya onaylamadığı özellikleri ile ilgili olup, onun kendi değeri hakkındaki yargısını göstermektedir.

Yapılan araştırmalar benlik saygısı yüksek olan bireylerin, kendine güven, başarıma isteği, iyimserlik, zorluklardan yılmama gibi olumlu ruhsal niteliklerle birlikte, kendilerini saygı ve kabul edilmeye değer, yararlı, önemli kişiler olarak algılama eğiliminde olduklarını göstermektedir. Ayrıca benlik saygısı yüksek olan bireylerin yeni fikirlere açık, kişiler arası ve grup ilişkilerinde başarılı, rahat, aktif, girişken, yaratıcı ve araştırmacı niteliklerinden dolayı toplumda daha aktif görevler aldıklarını göstermektedir. Benlik saygısı düşük olan bireylerin ise, karşısındakilere güvenemeyen, kolay umutsuzluğa kapılan, sosyal ilişkilerde uyum sağlayamayan, çabuk suçluluk ve utanç duygularına kapılma gibi kişilik özellikleri gösterdikleri belirtilmektedir (Aksoy ve Mağden, 1993).

Oprisan ve Cristea (2012)'nin evlilik doyumu ile ilgili yaptıkları araştırmanın sonucuna göre hayat doyumundan kaynaklanan mutsuzluğun,

evlilik doyumunu etkilemediği görülmektedir. Öyle ki, benlik saygısı arttıkça hayat doyumuna dair mutsuzluk azalmaktadır ve bunun tam tersi de geçerli olabilmektedir. Partnerler hayata dair konularda ne kadar kötümser olurlarsa benlik saygısı da o derece az olur. Evli bir çift problemlerini kendi aralarında rahatlıkla halledebiliyorlar ise bu, çiftlerin yüksek benlik saygısına sahip olduğunu gösterir.

Kıskançlık, düşük benlik saygısı ve yetersizlik duygularının bir sonucu olarak ele alınmaktadır (White 1991). Ancak, bazı araştırma sonuçları bu varsayımı desteklerken (Buunk 1982), bazıları da ikisi arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını göstermektedir (Bringle ve Buunk 1985, Hansen 1982). (Akt; Demirtaş, 2004).

Silva'ya (1997) göre normal bir insan tepkisi olan kıskançlık, kıskanç bireyde, kıskanılan bireyde veya "hedef" haline gelmiş olan bireyde ızdırap yaratan duruma geldiğinde "hastalıklı kıskançlık" halini alır. Aşırı kıskançlık, evliliği içten içe çökerten en ciddi davranış bozukluklarından biridir. Kıskançlık dozuyükseldiği zaman eşler arasında huzursuzluklar çatışmalara neden olabilir. Çünkü sürekli olarak ne zaman, nerede olduğunun takip edilmesi ve hesabının sorulması ya da hesabının veriliyor olması her iki tarafı da mutsuz eder (Akt; Orhan, 2010).

Kaye'a (1977:47) göre insanlar çok sık diğer insanların kendilerini mutlu edeceği, kendilerinin de eşlerini mutlu edeceği düşüncesi ve beklentileriyle evlenirler. Mutsuz insanlar üzüntülerinden kurtulmak ve sonuç olarak daha mutlu olabilmek için evlenmeyi istemektedirler. Araştırma kanıtları evlilik öncesi mutluluğa eğilimli olanların mutlu, evlilikten önce mutsuz olmaya eğilimli olanların mutsuz olduğunu göstermiştir. Evliliğin bir kişiyi mutlu ya da mutsuz yapmayacağı aşıkardır. Bununla birlikte evlilik, yetişkinlerin hayatlarında en çok doyum sağlamalarına yardım eden bir ilişki olmasına rağmen, kendi kendine mutluluk yaratamaz. Mutluluk insanların içindedir ve onların birbirleriyle

ilişkilerine bağlıdır.Eşlerin birbirleriyle iletişimleri iyi olduğunda birbirlerini mutlu etmeyi başardıkları ise yaygın bir inançtır (Akt;Acar, 1998).

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Evlilik M.Ö 2000 yılından günümüze kadar devam etmiş, çağlar boyu temel nitelikleri değişmemiş yönleriyle geçerliliğini koruyan, varlığını sürdüren bir gerçektir. İnsanın belki de doğadışı kurduğu, geliştirdiği ilk kültür olgusudur evlilik. Bir kültür ürünü olduğu için insanın her kültür ürününde görülen zayıflıkları, aksaklıkları bünyesinde taşıması da doğaldır. Zamanla gelişip değişime uğrayabilir, ama vazgeçilemeyecek bir yönü olduğunu da kabul etmemiz gerekir (Özügurlu, 1996).

Tüm dünya toplumlarında olduğu gibi Türk toplumunda da yüzlerce insan evlenmektedir. Evlenen bireylerin bazıları bilinçli, bazıları da toplumda alışılmış bir davranış olduğu için evlenmektedir. Bireyin sağlıklı evlilik yapabilmesi için Türk Medeni Kanununda belirtilen yaşa gelmesi yeterli ve sağlıklı bir ölçüt değildir. Evlenecek bireylerin öncelikle kronolojik olgunluğa erişmesi gerekir. Kronolojik olgunluğa erişmeden gerçekleştirilen evliliklerde değer yargılarının, beklentilerin ileriki yaşlarda değiştiği, bu nedenle evlilikte uyumun sağlanmadığı görülmektedir. Kişilerin henüz zevkleri, amaçları, beklentileri, hayat felsefeleri, sosyal değerleri tam kararlılık göstermediğinden küçük yaşta yapılan evlilikler genelde bireylerin kronolojik olgunluğu dikkate alınmadan çoğu kez büyüklerin kararıyla gerçekleşmekteydi (Bilen,1978). Fakat günümüzde eş seçimi daha çok bireylerin kendi seçimi ile yapılmaktadır. O halde boşanmayla sonuçlanabilen olumsuz evlilik yaşantılarının ortaya çıkmasının nedeni nedir?

Türkiye’de ve dünyada son yıllarda artış gösteren boşanma oranları, isteyerek ya da toplumsal baskı nedeniyle evliliğe adım atan bireylerin evliliklerini sürdürememe nedenlerinin ve ayrılığa giden süreçlerin incelenmesi gerekliliğini göstermiştir. Bu konuların araştırılması bireylerin evliliklerinde neden uyumlu

olamadıkları ya da doyuma ulaşamadıkları hakkında bilgi vermekte ve çözüm arayaşına katkı sağlamaktadır.

Literatür incelendiğinde son yıllarda evlilik doyumu ve evlilik çatışmasıyla ilgili araştırmalara sık rastlanmakla birlikte romantik kıskançlık ile ilgili olarak Türkiye’de çok fazla araştırma olmadığı görülmektedir. Benlik saygısı ise daha çok çocuklar ve gençlerle çalışılmış, Türkiye’de yetişkinlikte benlik saygısına yönelik yeterli araştırma olmadığı görülmüştür. Yurt dışında benlik saygısı çalışılmış olmasına rağmen dilimize çevrilen kaynakların sayısı sınırlıdır.

Araştırmanın konusunu oluşturan evlilik doyumu, kıskançlık, benlik saygısı ve evlilikteki çatışmaların birlikte araştırıldığı farklı çalışmalar bulunmakla birlikte alan yazında dört değişkenin birbirleriyle ilişkisinin incelendiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Söz konusu değişkenlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi, ve çocuk sayısı açısından incelenmesinin ise bu araştırmanın daha kapsamlı olmasını sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen verilerin evlilik ve aile danışmanlığı hizmeti verilirken yararlı olması beklenmektedir.

1.3.Problem Cümlesi

Evli bireylerin benlik saygıları, kıskançlık düzeyleri, evlilikte yaşadıkları çatışmalar ve evlilikten aldıkları doyum birbirleri ile anlamlı düzeyde ilişkili midir ve bu değişkenler cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısı anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

1.4. Alt Problemler

1.4.1.Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri ile evlilikte yaşadıkları çatışmalar arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.4.2. Evli bireylerin benlik saygıları ile evlilikte yaşadıkları çatışmalar arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.4.3. Evli bireylerin evlilik doyumu ile evlilikte yaşadıkları çatışmalar arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.4.4. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri ile benlik saygıları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.4.5. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri ile evlilikten aldıkları doyum arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.4.6. Evli bireylerin benlik saygıları ile evlilikten aldıkları doyum arasında anlamlı düzeyde bir ilişki var mıdır?

1.4.7. Evli bireylerin benlik saygıları, kıskançlık düzeyleri ve evlilikte yaşadıkları çatışmalar birlikte, evlilik doyumunu anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

1.4.8. Evli bireylerin evlilikte yaşadıkları çatışmalar yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.9. Evli bireylerin evlilikte yaşadıkları çatışmalar eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.10. Evli bireylerin evlilikte yaşadıkları çatışmalar evlilik süresine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.11. Evli bireylerin evlilikte yaşadıkları çatışmalar evlenme biçimine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.12. Evli bireylerin evlilikte yaşadıkları çatışmalar çocuk sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.13. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.14. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.15. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri evlilik süresine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.16. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri evlenme biçimine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.17. Evli bireylerin kıskançlık düzeyleri çocuk sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.18. Evli bireylerinevlilikten aldıkları doyum yaşa göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.19. Evli bireylerin evlilikten aldıkları doyum eğitim düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.20. Evli bireylerin evlilikten aldıkları doyum evlilik süresine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.21. Evli bireylerin evlilikten aldıkları doyum evlenme biçimine göre farklılaşmakta mıdır?

1.4.22. Evli bireylerin evlilikten aldıkları doyum çocuk sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

1.5. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmaya gönüllü olarak katılan bireyler veri toplama araçlarını doğru ve eksiksiz şekilde yanıtlamışlardır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmadan elde edilen bulgular Ankara il merkezinde ikamet etmekte olan 111 kadın ve 89 erkek olmak üzere 200 kişiden oluşan katılımcı sayısı ile sınırlıdır.

Evli bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilikteki çatışmaları ve evlilik doyumu araştırmada kullanılan ölçme araçlarının ölçtüğü nitelikler ile belirlenmektedir.

1.7. Tanımlar

Evlilik : Toplumsal kurallar ve kanunların öngördüğü biçimde, karşı cinsten iki kişinin yaşantılarını birleştirdikleri, kendine özgü bir ilişkiler bütünüdür (Bilen, 1978).

Evlilik Doyumu : Bireyin kendi evlilik ilişkisindeki gereksinimleri karşılama derecesine ilişkin algısı (Tezer, 1996).

Benlik Saygısı : Kendini benimseme, onaylama, kendine değer verme, saygı duyma; kendi değerine ilişkin değerlendirme (Budak, 2010: 581).

Romantik Kıskançlık: Önemsenen bir ilişkinin yitirilmesine ya da bozulmasına yol açabilecek bir tehlikenin varlığına yönelik algı sonucunda verilen karmaşık tepki (Pines, 1998; Akt, Demirtaş, 2004).

Evlilik Çatışması: Eşlerden biri diğerinin ilgilerine müdahale etmeye kalktığında ortaya çıkan kişilerarası süreç (Hatipoğlu, 1993).

1.8. Kısaltmalar

EDÖ: Evlilik Doyumu Ölçeği

BSÖ: Benlik Saygısı Ölçeği

RKÖ: Romantik Kıskançlık Ölçeği

EYA: Evlilik Yaşantıları Envanteri

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

2.1.Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

2.1.1.Evlilik

Evlilik, karşıt cinsten ergin iki kişinin törel ve yasal bağlara uyarak kurdukları biyo-psiko-sosyal bir kurumdur. Evlilik, toplumsal hayatın en temel nüvesi olan aileyi meydana getirir. Aile birçok biyolojik, psikolojik ve sosyolojik ihtiyaçlara cevap veren temel bir sosyal kurumdur (Tan, 1978: 98).

Gül'e (2011: 21) göre “evlilik” kavramı, “ aile” kavramına göre daha belirgindir. “Aile” bir grup ya da örgüt, “evlilik” ise karşı cinsten iki kişinin birlikte yaşamak, yaşantıları paylaşmak, çocuk yapmak ve yetiştirmek gibi amaçlarla yaptıkları bir “sözleşme”dir. Evlilik kurumsallaşmış bir yol, bir ilişkiler sistemi, kadınla erkeği karı-koca olarak birbirine bağlayan, doğacak çocuklara belli bir statü sağlayan ve toplumsal yönden üzerinde devletin kontrol, hak ve yetki iddiası bulunan yasal bir ilişki biçimidir. Bu ilişki biçiminde eşlerin ve çocukların hak ve yükümlülükleri yasalarla olduğu kadar, toplumsal kurallar, gelenekler ve inançlarla da belirlenmiştir.

Kimi zaman eleştirilse de, zaman içerisinde birtakım değişikliklere uğrasa da yaklaşık 4000 yıldır var olan bu kurum, temel özelliklerini koruyarak günümüze kadar gelen ve vazgeçilmeyen bir kültür olgusudur (Yıldırım, 1992). İnsana özgü ilk toplumsallaşma davranışı olan evlilik sistemi, ilkel toplumlar da fiziksel hayatı sürdürmenin pratik bir sebebi olarak görülmekteydi. Ortaçağda buna eklenen bir başka boyutla, eş seçiminde aşk kavramı gündeme geldi. Böylece çağdaş

toplumlarda da evliliğin temel motivasyonları, fiziksel hayatı sürdürme, ekonomik güvenlik ve aşk olarak kendini ortaya koydu. Kişileri evliliğe götüren önemli etmenler arasında insanların duygusal ve sosyal ihtiyaçlarını gerçekleştirme istekleri de yer aldı (Woody ve Woody, 1973). Bu gelişmeleri dikkate alan Kephart (1966), cinsel gereksinimlerin karşılanması ve toplumun beklentilerinin de evlenme nedenlerinden olduğunu ileri sürmektedir. Günümüzde de evliliğin gereği ve nedenleri düşünüldüğünde, evlilik yaşamının, iki kişinin biyolojik, sosyal ve psikolojik gereksinimlerini doyumayı amaçladığı gözlenmektedir. Biyolojik bir ihtiyaç olarak cinsel güdüyü doyumak, sosyal ihtiyaç olarak birlikte güven, korunma, dayanışma içinde olunduğunu hissetmek, psikolojik ihtiyaç olarak sevmek ve sevilmek, evliliğin en önemli işlevlerindendir (Özgüven, 1997 ; Akt.Ersanlı ve Kalkan, 2008 :1).

Kaye (1977:46) bireyi evliliğe iten nedenleri açıklayabilmek için, "İnsanlar niçin evlenirler? Sizin anne-babanız, büyükanne-büyükbabanız evliliği niçin seçmiştir? Muhtemelen siz de evleneceksiniz. Neden? Evlilikte çoğu insanın ilgisini çeken ne vardır? sorularını sormuş ve aşağıda belirtilen sonuçlara ulaşmıştır:

Özel birinin sözünü, vaadlerini kabul etmek kişilerin hoşuna gider. O kişilerin vaadleri birçok insan için, harcanan zamana değdiği ve o kişinin önemli olduğu mesajını verir. Çoğu insan bir sürü insanın içinden bir kişiye hayatını adamayı ister. Evlilik bu adamanın ifadesi ve evlilik töreni ise bu istenen vaadin önemli bir sembolüdür. Eğer yüksek derecede iki taraflı anlaşma ve sorumluluk var ise evlilik anlaşmasına (kontratına) gerek yoktur. Fakat ne yazık ki bu aşamaya ulaşamamaktadır. Çoğu insanın evliliği, kadınla erkek arasında kağıt üzerinde yapılan bir sözleşme olarak kalmaktadır (Kaye 1977:46; Akt. Acar, 1998).

Evlilik bağının kurulmasıyla eşler bakımından aynı evde yaşama, müşterek hayatı paylaşma, birbirlerinin alışkanlıklarını benimseme, yeni alışkanlıklar kazanma, toplum içinde evlilik sonucu kazanılan rolleri ve gereksinimleri yerine getirme söz konusu olmaktadır (Acar, 1998).Bununla birlikte evlilik pek çok olumlu duyguyu da beraberinde getirir.

Evlilikte yakınlık, anlayış, duyguların paylaşılması ve empati gibi önemli öğeler içeren sosyal ve duygusal destek, eşlerin bedensel, ruhsal ve sosyal iyi oluşlarına katkı sağlamaktadır. Evli bireylerin evli olmayanlara göre psikolojik ve bedensel sağlıklarının daha iyi olduğu; mutsuz bir evliliğe sahip olanların ise daha fazla ruhsal ve bedensel hastalık yaşadığı , genel mutluluk düzeylerinin ve yaşam doyumlarının düşük olduğu söylenmektedir (Şen, 2010 ; Akt. Ovalı, 2010).

Ancak bazen de yanlış sebepler doğrultusunda verilen evlilik kararlarının bireyleri mutsuz bir yaşantı içine soktuğu görülmektedir.

Berkley (1981), bu sebeplerin seksüel partner kazanmak, ekonomik ve duygusal güvenlik elde etmek ve var olan terk edilmişliğin yalnızlığından kaçınmak olduğunu söylemektedir. Bir kişiyi incitmek ya da geriletmek için evlenenler vardır. Bu kişiler, evlenerek incinmiş duygularına merhem bulurlar. Bazı insanlar da yalnızlığın eziciliğinden dolayı evlenirler. Onlara göre evlilik yalnızlıktan kaçma yoludur. Fakat bu kötü bir çözümdür. Kişi eşini kendi tekeline almak için de evlenebilir. Bu durum, eşleri birbirinden uzaklaştırmada etkili bir rol oynar. Sonuç olarak Berkley'e göre yalnızlık duygusuyla evlenmek hatadır ve ayrılmaları artırır (Akt; Acar, 1998).

Gerçek bir evlilik, bir kişinin iptal edebileceği bir satın alma sözleşmesi veya kendi isteğiyle feshedebileceği bir kontrat değildir. Bu düşünce ile evliliğe adım atan bir kişi, en baştan evliliğini ipotek altına almıştır (Plattner, 1970).

Fitzpatrick (1987) çiftlerle ilgili çalışmasında geleneksel, bağımsız ve aykırı olarak üç tür evlilik tipi tanımlamıştır. "Geleneksel çiftler", geleneksel olarak tanımlanan rollere sahiptirler. Bu tür evlilikteki eşler, birbirlerine bağımlıdır ve çok az bireysel otonomiye sahiptirler. Kendilerini açmaya değer verirler, fakat yalnızca ilişkileriyle ilgili olumlu duygularını ifade ederler. Bu tür evlilikte kadınların cesaretlenmesiyle, erkekler kendi kaygılarını paylaşırlar ve bu tür evlilikler genelde doyum verici evliliklerdir. "Bağımsız çiftler", evliliklerinde cinsiyet rolleri anlamında daha androjen bir yaklaşım benimserler. Hem olumlu hem olumsuz

duygularını paylaşırlar ve ilişkilerindeki değişim ve gelişime kendilerini adanmışlardır. Bu çiftler oldukça bağlı olmalarına rağmen, evliliklerinde yüksek düzeyde doyumsuzluk ve çatışma yaşarlar. "Ayrı çiftlerde", kadınlar ve erkekler otonomiye, yalnızlığa ve duygusal uzaklığa değer verirler. Bu türdeki çiftlerin nadiren kendilerini açtıkları görülmekte ve ilişkilerindeki doyum, bağlılık ve duygulanım yönünden yetersiz oldukları ifade edilmektedir (Akt; Güngör, 2007).

Bilen'e (1978) göre başarılı evlilik, sadece kavga ve dövüşten uzak olmakla kalmayan, aynı zamanda dinamik ve büyüyen ilişkiler bütünü haline gelir. Sonuçta başarılı evlilik uyuma, paylaşma demektir ve kişinin yükümlülük ve sorumluluklarını olgunca kabullenmesini gerektirir.

Plattner (1970) da evlilikte daha iyi ve etkili iletişimin bazı incelikleri bulunduğunu aktarmış ve bunları 3 madde halinde sıralamıştır:

1.“Savaşmayı öğrenin”. Eşler arasında bakış açısı farklılığı kaçınılmazdır. Bu tavsiye, bakış açısı farklılıklarını doğru şekilde ifade etmenin öğrenilmesi gerektiğini anlatmaktadır. İyi bir dinleyici olunmalı, eşe gereksiz ve saldırgan sözcükler yöneltilmeden, bunun yerine, söylenenlerin gerçek anlamını ve maksudını farkederek, iyi niyetli olarak değerlendirme yapılmalıdır. Düzgünce tartışmayı öğrenmek, gelecekte ortaya çıkabilecek anlaşmazlık durumlarına karşı güven ve sakinlik sağlar.

2.“Uzlaşma sanatını öğrenin”. Uzlaşma, bütün iyi evliliklerde çok önemli bir yere sahiptir. Uzlaşmak için doğru bir an seçmeye teşebbüs etmek dahi önemlidir. Kimi insanlarda kötü anların etkileri nispeten daha çabuk geçerken, diğerlerinde ise bu süreç daha uzun sürebilmektedir. Karşı taraf uzlaşmaya hazır değilse, girişimler başarısızlığa mahkum olacaktır. Ve böyle bir başarısızlık, uzlaşmaya hazır ve istekli olan tarafı yeniden kötü ve umursamaz bir ruh haline sokacaktır. İlişkiyi düzeltecek olan doğru cümleleri bulmak kolay değilse acele edilmemeli, doğru zaman beklenmelidir.

3. “Partnerinize daha çok özgürlük tanıyın”. Genç evli çiftlerde, birbirlerine aşırı derecede uyum gösterme eğilimi görülmektedir. Bir süre sonra çiftlerden biri, bu aşırı uyum gösterme durumundan rahatsız olmaya başlar. Çünkü kendi öz benliğine ait olmayan kalıpların içerisine girmeye ve düşünceler edinmeye zorlanmıştır. Dolayısıyla kısıtlanma ve hapsedilme hissi ve beraberinde gelen gerginlikler deneyimlenir. Bu hisler görmezden gelinirse, her türlü zorluğa sebebiyet verebilirler. Evlilik ilişkisinde, taraflardan birinin, diğerinin tüm hayat anlayışına uyum göstermeye -kendi karakter özelliklerini yitirircesine-zorlanması, aralarındaki aşkı suistimal etmek demek olacaktır. Bu durum aşk ya da karakterle ilgili değildir. Dolayısıyla bu farklılıklardan “kurtulmaya” çalışmak gibi bir durumu, evlilik ilişkisinde zorunlu kılmaya gerek yoktur. Bunun yerine, farklılıklara rağmen evlilikte başarılı olmaya çalışmak gerekir. Bu, insanın kişiliğine saygı duymakla, olduğu gibi olmasına izin vermekle ilgili bir durumdur. Böyle durumlarda içten bir iyilik ortaya çıkar ve karşıdaki kişi tarafından eşit haklara sahip olmaktan daha fazla takdir görür. Eğer kişi bütün dış baskılardan kurtulmuş hissederse, partnerine uyum sağlamak konusunda daha çok gayret göstermeyi deneyecektir.

2.1.2.Evlilik Kuramları

2.1.2.1.Sevginin Evrimi Kuramı

Wilson’ (1981) un kuramına göre sevgi üç içgüdüden kaynaklanmaktadır: Korunma, koruma ve cinsel dürtü. Korunma içgüdüsüne göre, eşe bağımlı davranış korunma ihtiyacından kaynaklanmaktadır. Bu da ilk çocukluk yıllarındaki anne figürü tarafından korunma ihtiyacının bir devamı niteliğindedir. Bu nedenle eş seçiminde, özellikle erkekler annesine benzeyen kadınları seçme eğilimindedirler. Koruma içgüdüsü ise, eşlerin birbirlerini yetişkin olarak görmelerinin yanısıra çocuk olarak da gördükleri, dolayısıyla birbirlerini koruma ihtiyacı duymalarıdır. Cinsel dürtünün başlıca amacı çoğalmaktır. Ancak bu amaç, kadın ve erkeklerde farklı davranışlara yol açmaktadır. Erkeklerin amacı tohumu mümkün olduğu kadar kısa sürede ve çokça yaymaktır. Bu nedenle, erkeklerin seçici olmadan, olabildiğince çok kadınla ilişkide bulunmaları gerekirken; genlerini yayma olanağı

daha az olan kadınlar ise, çocuğunu edineceği erkek konusunda daha seçici olmak zorundadır. Bu kurama göre insanlar tek eşlilik için yaratılmamışlardır. İnsanların içgüdülerine önem veren bu kuram, sosyal çevreyi önemsememektedir (Sternberg, 1987 ; Akt.Hortaçsu,2003).

2.1.2.2.Kişilerarası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı

Miller ve Steinberg'in Kişilerarası İletişime Dair Sosyal Biliş Kuramı da eşler arası ilişkiyi açıklamaya çalışmıştır. Genel olarak sosyal biliş kuramı, insanların başka insanlar hakkında nasıl düşündüğüne ilişkin açıklamalar getirir. Başkaları hakkındaki bilgi, tutum ve inançlarımızı kapsayan ve bize ait “bilgi bankası” adı verilen birikim aracılığıyla iletişim gerçekleşir. Eşler arası iletişimde de aynı süreç işler. Eşini olduğu gibi kabul eden ve geleneksel rollere göre algılamayan çiftlerin evlilik doyumu daha yüksektir, çünkü eşin kendisine özgü özellikleriyle kabul edilmesi, ona yönelik kontrolcü ve bağımlı davranışların olmadığını, aksine eşitlikçi bir yaklaşımın var olduğunu düşündürür (Gökmen, 2011).

2.1.2.3.Romantik Aşk Kuramı

Walster'ın Romantik Aşk Kuramı' (1979) na göre, aşık olma olayı duyguları adlandırma ve sosyal öğrenme ile açıklanabilir. Toplumsal yaşantı boyunca kişiler, yazın, TV gibi çeşitli iletişim kaynaklarından, aşık olmanın nasıl bir duygu olduğunu (kalp çarpıntısı, dil tutulması, uykusuzluk, gözlerin dolması, nefesin kesilmesi gibi) öğrenirler. Eğer çevresinde aşık olunabilecek model tanımına uygun kişi varsa, duygularının nedenini o kişide arayacak ve ona aşık olduğuna inanacaktır. Walster'ın bu görüşü ilginç deneylerle desteklenmiştir (Bercheid ve Walster 1974, 1978; Walster ve Walster, 1979; Akt.Hortaçsu, 2003).

2.1.2.4.Bağlanma Kuramı

Bowlby'nin Biyolojik Kökenli Bağlanma Kuramına göre, her eşin psikoseksüel gelişimi evlilik uyumunda önemli rol oynamaktadır. Bu kurama göre

herhangi bir gelişim evresinde yaşanan yetersizliklerin bir sonraki evrede tamamlanması olanaksız olduğu için; bu yetersizlik evlilik yaşantısında da kendini hissettirmekte, uyum düzeyini düşürmektedir. Mutlu ve sağlıklı bir çocukluk yaşantısı geçirmiş, psikoseksüel çatışmaları sağlıklı bir şekilde çözümlenmiş bireylerin evlilik uyumları da yüksek olmaktadır. Çocukluk döneminde güvenli bir yakınlık sağlamış bireyler yetişkinlik döneminin romantik ilişkilerinde de olumlu özellikler gösterirler (O’Leary ve Smith,1991; Akt. Ersanlı ve Kalkan, 2008).

Bowlby’nin kuramından yola çıkarak bağlilik ilişkilerinin çeşitlerini saptamaya çalışan Ainsworth ve arkadaşları (1978), bebeklerin üç değişik tür bağlilik ilişkisi gösterdiklerini bulmuştur. Bunlar, güvenli bağlilik (secure attachment), gerilimli kaçman bağlilik (anxious avoidant attachment) ve gerilimli karşı koyucu bağlilik (anxious resistant attachment). Hazar ve Shaver (Sternberg,1978) bu bağlilik türlerinin kişilik özellikleri biçiminde geliştiğini ve kişilerin sevgilileriyle ilişkilerini belirlediğini savunmuşlardır. Bu görüşe göre güvenli aşıklar başkalarına yaklaşımdan ve başkalarının kendilerine yaklaşmasına izin vermekten rahatsız olmadıkları gibi, terk edilme korkusu da duymazlar. Kaçman aşıklar, başkalarına fazla yakın olmaktan rahatsız olurlar. Başkalarına güvenmek ve bağımlı olmak, onlar için güçtür. Gergin-çelişkili (karşı koyan) aşıklar ise sevgililerinin onları yeterince sevmediklerini düşünürler. Üzerlerine fazla düşerek onları kaçıırırlar (Akt; Hortaçsu, 2003).

2.1.2.5.Psikodinamik Kuram

Bu modele göre insanlar bilinçli veya bilinçsizce kendi narsistik ihtiyaçlarını doyuran eşler ararlar. Eşlerden biri baskın ve agresifken, diğer eş boyun eğici veya mazoşistik düşüncelere sahip olabilir. Yani insanlar ego ideallerine en iyi hizmet edecek kişiyi eş olarak seçerler ve evlilik aracılığıyla bu egolarını gidermeye çalışırlar. Öte yandan ihtiyaçların benzerliği de eşleri bir araya getiren etmen olabilir. Yeni evli ve evlendikten dört yıl sonra boşanmış bireyler üzerinde ihtiyaç tamamlama ve benzerlik durumlarını ele alan bir araştırmada, evliliği süren çiftlerde anlamlı bir ihtiyaç tamamlama davranışı görülmemiştir, fakat anlamlı bir benzerlik

düzeyi ortaya çıkmıştır. Boşanmış bireylerde ise ne ihtiyaç tamamlama ne de benzerlik bulunmuştur. Eşlerin benzerlik düzeyleri arttıkça evlilik uyumlarının da arttığı görülmektedir (O’Leary ve Smith,1991; Akt. Ersanlı ve Kalkan, 2008).

2.1.2.6.Yükleme Kuramı

Fincham, Bradbury, Baucom tarafından geliştirilen evlilikte yükleme kuramı en genel düzeyde, insanların “neden” diye başlayan sorunları nasıl cevapladıklarıyla ilgili bir kuramdır. Evlilik ilişkisinde nedensel ve sorumluluk yüklemelerinin önemi üzerinde durmaktadır. Niyet, güdü ve suçluluğu içeren sorumluluk yüklemelerinin uyumlu ve uyumsuz eşlerin birbirinden daha iyi ayırt ettiği ileri sürülmektedir (Tutarel-Kışlak, 1995).

2.1.2.7.Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal Öğrenme Modeli Thibault ve Kelley’in Sosyal Mübadele Kuramına uzanır. İkili ilişkilerdeki karşılıklı bağımlılığı açıklama amacını güden kuram ilişkiden alınan doyum ve ilişkiye bağımlı olmanın, iki ayrı kavram olduğunu ileri sürmektedir. Bir birey kendisine fazla doyum sağlamayan bir ilişkiyi bağımlılığın yüksek olması nedeniyle sürdürebilir. Sosyal mübadele yaklaşımına göre bu karşılaştırma düzeyi seçenekler için karşılaştırma düzeyi olarak adlandırılmaktadır. Karşılaştırma düzeyi, bireysel yaşantılar ve gözlemlere bağlı olarak bir ilişki türü için doyum-doyumsuzluk boyutundaki nötr noktayı temsil etmektedir. Herhangi bir ilişkiden alınan sonuçlar bu nötr noktanın üstüveyse ilişki doyum verici, altında ise doyum sağlayamayan ilişki olarak nitelendirilmektedir. Seçenekler için karşılaştırma düzeyi ise bireyin mevcut ilişkilerini olası başka bireylerle yaşaması durumunda elde edeceği doyuma ilişkin tahminlerinin orta noktasıdır. Bu durumda kurama göre insanlar, ilişkiyi sürdürüp sürdüremeyeceği konusunda karar verirken seçenekler için karşılaştırma düzeyini ölçüt olarak kullanmaktadırlar (Hovardaoğlu, 1996; Akt.Doğan,2010).

2.1.2.8. Pekiştireç Kuramı

Stuart'ın pekiştireç modeline göre uyumlu ve uyumsuz çiftlerin davranışları gözlemlendiğinde uyumsuz çiftlerin birlikte boş zaman faaliyetlerine pek fazla katılmadıkları birlikte oldukları süre içinde birbirini hoşnut edecek çok az davranış sergiledikleri, çoğunlukla birbirine karşı negatif oldukları görülmektedir. Uyumsuz çiftler çoğunlukla şikâyet edici, savunmacı, karşı koyucu davranış gösterirler. Eşlerinin ifadelerini de olumsuz olarak değerlendirme eğilimindedirler (O'Leary ve Smith, 1991; Akt. Ersanlı ve Kalkan, 2008).

2.1.2.9. Üçgen Sevgi Kuramı

Sternberg (1986) tarafından oluşturulan bu kuramda, sevginin yakınlık-samimiyet (intimacy), ihtiras ve fiziksel sevgi (passion) ve kararlılık-bağıtlılık (commitment) olarak adlandırılan üç ögesi bulunduğu savunulmaktadır. Bu üç öge kalıcılık, kontrol edilebilirlik, dikkat çekicilik, kısa ve uzun süreli ilişkilerdeki önem derecesi, her tür sevgi ilişkisi için geçerli olup olmama, psiko-fizyolojik boyutun (sinir algı sistemlerinin) işe karışması ve bilinçli olma düzeyi açılarından farklılık göstermektedir. Örneğin, saman alevi aşklarda ihtiras düzeyi yüksek, kararlılık düzeyleri düşüktür. Öte yandan, dostça bir ilişkide, ihtiras düzeyi düşük, diğer iki ögenin düzeyi ise yüksektir. Bu üç ögenin düzeyleri, aynı ilişki içinde zamanla değişiklik gösterir. İlk tanışma devresinde ihtiras en yüksek düzeyde iken, evliliğe yaklaştıkça yakınlık ve bağıtlılık düzeyleri yükselir. Nikahtan yirmi-otuz yıl sonra ise ihtirasta düşüş, bağıtlılıkta yükseliş gözlenebilir. Bu yeni kuram, aynı çerçeve içinde hem değişik ilişkileri hem de ilişkilerin zaman içinde değişme ve gelişmelerini açıklayabilmektedir (Hortaçsu, 2003).

2.1.3. Yurt İçinde Evlilik İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Toplumun temelini oluşturan aile yapısının ilk adımı olan evlilik kurumunun son yıllarda artan boşanma ve ayrılıklarla yıkılması, bu konu ile ilgili olarak çok sayıda araştırma yapılmasına neden olmuştur.

Evli çiftlerin evlilik uyumları, evlilikten aldıkları doyum, evlilikte yaşanan sorunları bireylerin yükleme tarzları, bağlanma stilleri, psikolojik rahatsızlıklarıyla olan ilişkileri ve bunların çeşitli demografik değişkenlerle bağlantısı üzerine yapılan araştırmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Koçinoğlu (1991), sosyo ekonomik düzeyi farklı ailelerin evlilik konusundaki bilgi tutum ve tavırlarının saptanması amacıyla bir araştırma yapmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Ankara il sınırları içerisinde yaşayan sosyo ekonomik düzeyi farklı aileler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 600 birey oluşturmuştur. Araştırmanın bulgularına göre mutlu, ideal bir evlilik için önem verilen etkenlerin başında, eşler arasında sevgi, saygı ve hoşgörünün bulunması gerektiği saptanmıştır. Aile kurumunun günümüzdeki durumu ile ilgili bulgularda; araştırmanın örneklemini temsil eden bireylerin çoğunluğu aile kurumunun günümüzde öneminin azaldığını, açıklamışlardır. Evliliği gerekli bulan üst sosyo ekonomik düzeydeki bireylerin çoğunluğu, evliliğin rahat yaşama imkanı sağladığı için önemli olduğunu vurgularken; alt sosyo ekonomik gruptaki bireyler ise evliliğin islam dininin gereği olduğu değer yargısında birleşmişlerdir.

İyi ve kötü evliliklerin özelliklerini belirtmeye yönelik betimsel bir çalışma ise yaşları 18 ile 51 arasında değişen 119'u kadın, 105'i erkek toplam 224 gönüllü denekle yürütülmüş, deneklerden evliliklerini beş dereceli Likert-tipi bir ölçek üzerinde değerlendirmeleri istenmiştir. Evlilikleri ile ilgili değerlendirmeleri esas alınarak, denekler iyi ve kötü evlilikler olmak üzere iki ayrı grupta toplanmış ve bu iki grup, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan 66 maddelik ankette yer alan maddeler çerçevesinde birbirleriyle karşılaştırmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, ele alınan onyedinci alanın tamamında, iyi evliliklere göre kötü evliliklerde olumsuz özelliklerin çok daha yüksek oranda ortaya çıktığını göstermektedir. İyi ve kötü evlilikler arasında en çarpıcı farklılıklar, güven, yakınlık gibi duygular ile boşanmayla ilgili düşüncelerde ortaya çıkmıştır. Araştırmada elde edilen bulgularda en fazla dikkat çeken noktalardan biri, kötü evlilikleri olan deneklerin ele alınan her alanda iyi evliliklere göre daha fazla sorunla karşılaştıklarıdır. Kötü evliliklerde, evliliğin her yönüyle olumsuz olarak algılanıp değerlendirilmesinin, kişide eşi ve

evliliği hakkında, muhtemelen bir birikim sonucunda gelişmiş olan, genel bir tutum ile açıklanabileceği tartışılmıştır (Kocadere, 1995).

Tutarel-Kışlak (1995), eşleriyle uyumlu olan ve olmayan kadın ve erkeklerin, eşlerinin olumsuz davranışlarına yaptıkları, hem nedensel hem sorumluluk yüklemeleri ile depresyon puanları arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçladığı çalışmada, kişilerin eşlerinin davranışlarına yaptıkları yüklemelerin yanısıra, kendi davranışları üzerine yaptıkları yüklemelerin de, olumlu ve olumsuzluk boyutları üzerinde değerlendirmede bulunmuştur. Araştırma bulgularına göre, eşleriyle uyumsuz olanlar, olumsuz eş davranışlarına karşı, uyumlulardan daha fazla yükleme yapmaktadırlar. Depresiflerin, depresif olmayanlara göre, olumsuz eş davranışlarına karşı daha fazla yükleme yapmakta oldukları da ortaya konmuştur. Eşleriyle uyumsuz veya depresif kişilerin, sorumluluk yüklemelerini nedensel yüklemelerden daha fazla kullandıkları da belirlenmiştir. Uyum puanı arttıkça ve depresyon puanı düştükçe, eş olumsuz davranışa bile buna olumlu tepki verildiği ve gerilimin sürdürülmediği görülmüştür.

Erzurum'daki evli çiftlerin evlilik ilişkilerini evlilik yılı, evlilikte güven, bağımlılık, kopukluk ve kontrolçülük bağlamında değerlendiren Turan (1997) , 25 kadın ve 25 erkek olmak üzere 50 kişi ile çalışmasını yürütmüştür. Araştırmaya katılan denekler eşleriyle birlikte çalışmaya alınmış, ve bireylere Kabakçı ve arkadaşları tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan "Birtchnell Eş Değerlendirme Ölçeği" verilmiştir. Bulgular, kadınlarda evlilik yılı ile evlilikte güven, bağımlılık, kopukluk, kontrolçülük arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını göstermiştir. Erkeklerde ise evlilik yılı ile güven alt boyutu arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Toplumumuzda evlilik içi uyum ile depresyon arasındaki ilişkinin özelliklerinin tanımlanabilmesi amacı ile yapılan bir başka çalışmada, araştırma grupları eşlerden biri veya her ikisinin depresyon tanısı aldığı 30 çift ve terapi sürecinde olmayan 30 kontrol çiftinden oluşmuştur. Bulgular evlilik uyumu ile

depresyon arasındaki ilişkinin varlığını desteklemekte, ancak bu ilişkinin oldukça karmaşık olduğunu göstermektedir (Kastro, 1998).

Malkoç (2001), iletişim şekilleri ile evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmaya daha önce kliniğe başvurmamış 200 evli birey katılmıştır. Bulgular, evli bireylerin her bir iletişim şekli ile evlilik uyumları arasında ilişki olduğunu göstermiştir. Daha ayrıntılı olarak, evlilik uyumu yüksek bireylere göre evlilik uyumu düşük olan bireylerin daha fazla yıkıcı ve daha az yapıcı iletişim şekillerini kullandığı belirlenmiştir. Cinsiyete göre kullanılan iletişim şekillerinde farklılık olmadığı bulunmuştur. Demografik değişken olarak evlilik süresi, cinsiyet, çocuk sayısı ve eğitim düzeyi ile yıkıcı iletişim şekli arasında yordayıcı bir ilişki bulunmuştur. Ancak eğitim düzeyi dışında diğer demografik değişkenlerle diğer üç iletişim şekli arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmamıştır.

Duyar (2002), Türkiye'de yaşayan bir kadının evlilik sonucu kendine yabancılaştığı görüşünü savunmuş ve tezinde kadının böyle bir süreci yaşamasına neden olan faktörlere değinmiştir. Araştırma kapsamında evli, boşanmış veya dul, değişik sosyal statüden kadınlarla söyleşiler yapılmış ve kadınların, bir çok baskıyı farkında olmadan üzerlerinde taşıdıkları, hayatın doğal kanunlarıymış gibi kabullendikleri ve evli bir kadının ya da annenin sahip olması gereken özellikleri tanımlarken benzer kelimeler kullandıkları görülmüştür. Evli bir erkekten beklenen tek şey çalışıp, ailesine bakmasıyken, evli bir kadından beklenenlerin, kadını kendi olmaktan çıkarak sonu yok olmaya kadar varabilecek bir dizi değişikliğe yönlendirdiği görülmüştür.

Cinsel doyum ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmann birinci bölümünde, herhangi bir psikiyatrik yardım başvurusunda bulunmamış 295 kadının oluşturduğu örneklem grubunun cinsel doyum ve evlilik uyumu puanları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ayrıca örneklem içerisinde cinsel doyum puanları "düşük" ve "yüksek" olarak oluşturulan iki grubun evlilik uyumu puanları t testi ile karşılaştırılarak cinsel doyumu yüksek grubun evlilik uyumunun, cinsel doyumu düşük gruptan anlamlı düzeyde yüksek olduğu

saptanmıştır. Yapılan analiz sonucu, cinsel doyumun yordanmasında evlilik süresi ve eğitim değişkenlerinin rolü olduğu görülmüştür. Cinsel doyumun yordanmasında evlilik uyumu alt boyutlarının rolünü belirlemek amacıyla yapılan analizin sonucunda ise, cinsel doyuma katkısı olan alt boyutların mutluluk ve ortak kararlılık olduğu saptanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde, vajinismusu olan ve olmayan evli kadınların cinsel doyumları ile evlilik uyumları arasındaki benzerlik ve farklılıklar incelenmiştir. Bu amaçla vajinismus grubunda yer alan 29 evli kadın ile karşılaştırma grubunda yer alan 30 evli kadın cinsel doyum ve evlilik uyumu puanları açısından karşılaştırılmış ve vajinismus grubunun cinsel doyum puanlarının, karşılaştırma grubundan anlamlı düzeyde yüksek olduğu, evlilik uyumu puanlarının ise farklılık göstermediği saptanmıştır (Kudiaki, 2002).

Evlilik ilişkisini geliştirme programının evli çiftlerin evlilik uyum düzeylerine etkisini inceleyen bir araştırmada, örneklem deney ve kontrol grubu toplam 28 evli kişiden oluşmuştur. Araştırmada eşlerin evlilik uyum düzeylerini belirlemek amacıyla Evlilikte Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarına bu ölçek ön-test ve son-test olarak uygulanmıştır. Oturumlar yaklaşık 2,5 saat olmak üzere 10 hafta sürmüştür. Oturumların sonunda deney ve kontrol gruplarına uygulanan Evlilikte Uyum Ölçeği ön-test ve son-test puan ortalamaları arasında bir fark olup olmadığını belirlemek için kovaryans analizi kullanılmıştır. İstatistiksel analizler sonunda evlilik ilişkisini geliştirme grubuna katılmanın evli bireylerin evlilik uyum düzeyleri üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturduğu bulunmuştur. Ayrıca deney ve kontrol grubundaki çiftlerin evlilik uyumlarına ilişkin ön-test ve son-test sonuçlarının cinsiyete göre değişme göstermediği bulunmuştur. Elde edilen bulgular literatür ışığında yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur (Kalkan, 2002).

Evlilikte Başa Çıkma Yolları Ölçeğinin Türk formunun geçerlik ve güvenilirliğini araştıran Achiche (2002), buna ek olarak demografik değişkenlerin (cinsiyet, yaş, evliliğin süresi, sahip olunan çocuk sayısı, eğitim düzeyi) evlilikte kullanılan farklı başa çıkma yollarını yordayıp yordamadıklarının araştırılmasını hedeflemiştir. Araştırmanın örnekleme kartopu tekniği ile seçilmiş olan 410 evli

bireyden oluşmaktadır. Elde edilen bulgular demografik değişkenlerin, evliliğe ilişkin dört başaşikma yolunu (Kendini Suçlama, Çatışma, Kendiyle İlgilenme, Kaçınma) yordamaktadır. Ayrıca sonuçlar cinsiyetin, kendini suçlama ve çatışma tarzı başaşikma yollarını kullanma ile anlamlı olarak ilişkili bulunduğunu göstermektedir.

Bağlanma stillerinin evlilik ilişkisindeki olumsuz olaylar karşısında yapılan yüklemelere etkisinin araştırıldığı bir çalışmada bireyin kendisini, başkalarını ve sosyal dünyasını anlamlandırma biçimine yön verdiği varsayılan içsel çalışan modellerin, dolayısıyla bağlanma stillerinin, ilişki çerçevesinde, bilişsel nitelikler olan yüklemelere etkisi incelenmiştir. Bu doğrultuda, çalışma, 141 evli ve 36 evli olmayan (romantik ilişki içindeki) katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, İlişki Ölçekleri Anketi'ni, İlişkilerde Yükleme Ölçeği'ni ve İlişkilerde Yükleme Ölçeği-Kendi versiyonunu doldurmuşlardır. Sonuç olarak, evli grupta, yüklemelerin bağlanma stillerine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Bununla birlikte yaşın evlilikte yapılan yüklemeleri etkilediği, daha genç yaştaki evli bireylerin olumsuz eş davranışına daha fazla olumsuz yükleme yapma eğiliminde oldukları, ayrıca erkeklerin kadınlara oranla kendi olumsuz davranışlarının sorumluluğunu daha fazla üstlendikleri saptanmıştır (Okşak, 2004).

Demiray (2006) evli çiftler arasındaki evlilik uyumunun bazı demografik değişkenler (yaş, cinsiyet, eğitim, evlilik süresi, çocuk sayısı, çalışma durumu, aile ziyaretleri, evlenme biçimi, gelir düzeyi, aile tipi) ile ilişkisini incelemiştir. Çalışmaya, 51 evli çift katılmış, örneklem seçimi rastgele örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Çift Uyum Ölçeği" ve demografik özellikleri belirlemek amacıyla hazırlanan bilgi formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgulardan eşlerin yaşları, evlilik süreleri ve aile ziyaretlerinin, evlilik uyumlarıyla ilişkisi anlamlı bulunmuştur.

Şen 2009 yılında yaptığı bir çalışmada evlilik kararı almış çiftlerin evlilikle ilgili bilgi ve hazırlık durumlarının değerlendirilerek "Evlilik Öncesi Çift Eğitimi"ne olan gereksinimi tespit etmek, pilot bir uygulamayla, istekli olan çiftlere bu eğitimin

verilerek çiftlerin de görüş ve önerileri doğrultusunda bir eğitim programının hangi konulardan oluşması gerektiği ve ne kadar sürede verilmesinin uygun olacağı hususlarını araştırmıştır. 13 Nisan-28 Aralık 2008 tarihleri arasında, Çankaya Belediyesi Evlendirme Birimine evlenmek üzere başvuran çiftlerden gönüllü olarak “Evlilik Öncesi Çift Eğitimi”ne katılmak isteyen 62 çiftte altı saat süren iletişim, çatışmayı önleme ve sorun çözme yöntemleri, empati, aile yaşam döngüsü ve bu basamaklarda karşılaşılabilecek sorunlara çözüm önerileri ile aile planlama yöntemleri konularını kapsayan bir eğitim verilmiştir. Veriler, eğitim esnasında, bizzat araştırmayı yapan araştırmacı tarafından “yüz yüze görüşme” yöntemi uygulanarak toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak 90 sorudan oluşan Anket Formu ile 11 sorudan oluşan Geri Bildirim Formu kullanılmıştır. Çiftleri tanıtıcı bulgular sayı, % ve ortalama ile verilip yorumlanmıştır. Araştırma sonunda; eğitime katılan çiftlerin genel olarak eğitim durumlarının ve ortak gelirlerinin yüksek olduğu, iletişim, çatışmayı önleme, sorun çözme, empati, cinsel konular ve aile planlama yöntemleri konularında bilgilerinin yetersiz olduğu, ancak bu eğitimin evliliklerine katkısı olacağına inanarak eğitime gönüllü olarak katıldıkları ve eğitimden fayda sağladıkları belirlenmiştir (Şen, 2009).

Kişinin algıladığı evlilik kalitesi ile eşinin duygu (öfke, üzüntü, mutluluk) dışavurum tarzları arasındaki ilişki üzerinde kişinin duygusal farkındalığının düzenleyici etkisini incelemeye yönelik bir araştırmada ise çalışmaya Türkiye’nin farklı şehirlerinde (Mersin, İstanbul, Antalya, Bursa, Kahramanmaraş, Ankara, Adana, Balıkesir/Bandırma) yaşayan, en az 1 yıllık evli 158 çift katılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, eşinin duygu dışavurum tarzı ile kişinin evlilik kalitesi arasındaki ilişkide, kişinin kendi duygularına dair farkındalık düzeyinin düzenleyici/moderatör değişken olarak rol oynadığı görülmüştür. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, duygusal farkındalığın (duygu etiketleme ve duygu düzenleme) düzenleyici rolünün, kadınlar ve erkekler için farklı örüntüler ortaya koyduğu; kadınlar için ortaya çıkan portrenin grift, erkekler için ortaya çıkan portrenin ise nispeten daha yalın olduğu söylenebilir. Öfke duygusu için yapılan analiz sonuçlarına göre, eşin öfkesini serinkanlı tarzla dışavurumu duygularını iyi etiketleyebilen kadınların algıladıkları evlilik kalitesini artırmakta, duygularını iyi

etiketleyebilen erkeklerin ise düşürmektedir. Üzüntü duygusu için yapılan analiz sonuçlarına göre, eşin üzüntüsünü yüzüne yansıtarak dışavurumu, duygularını daha az analiz eden, iç dünyasına daha az bakan kadınların algıladıkları evlilik kalitesini düşürmekte; eşin üzüntüsünü gizlemesi ise duygularını izleyen, iç dünyalarına bakıp ne hissettiklerini anlamaya çalışan kadınların algıladıkları evlilik kalitesini yükseltmektedir. Mutluluk duygusu için yapılan analiz sonuçlarına göre, eşin mutluluğunu dışavurumu, duygularını iyi etiketleyemeyen kadınların ve duygularını iyi etiketleyebilen erkeklerin algıladıkları evlilik kalitesini artırmaktadır (Civan, 2011) .

2.1.4.Yurt Dışında Evlilik ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Evlilik tüm kültürleri ilgilendiren, evrensel bir konu olduğu için yurt dışında da bu konuyla ilgili pek çok araştırma yapıldığı görülmüştür.

Evlilikle ilgili ilk araştırma, Davis tarafından 1929 yılında gerçekleştirilmiş ve cinsel davranışın evlilik tatminine ve başarısına etkisi incelenmiştir. Terman, Bittenweiser, Ferguson, Johnson ve Wilson tarafından 1938 yılında gerçekleştirilen ilk alan çalışmasında, evlilik tatminini belirleyen değişkenleri saptamak amacıyla 1133 kişiye anket uygulanmış ve araştırmacılar elde ettikleri bulguları, “Evlilikte Mutlulukta Psikolojik Faktörler” isimli kitaplarında yayınlamışlardır (Fincham ve Bradbury; Akt. Kocadere, 1995).

On yedi farklı ülkede yürütülen bir çalışmada (Stack ve Eshleman, 1998), evli kadınların ve erkeklerin evli olmayanlardan daha mutlu olduğu bulgusu elde edilmiş ve evliliğin, mutluluğu iki süreç aracılığıyla etkileyebileceğinin üzerinde durulmuştur: Ekonomik doyumun artması ve daha sağlıklı olma. Çünkü bir eş partnerine sürekli duygusal destek sağlar, partnerini daha sağlıklı yaşayabilmesi için gerekli davranışlara teşvik eder ve evin gelirine katkı sağlar. Ancak evlilik ilişkisinin kadınlar üzerindeki etkisinin erkeklerle kıyaslandığında daha az yararlı olduğunu gösteren bulgular da vardır (Benningfield, 1997; Akt. Civan, 2011).

Evliliği incelemek üzere alan çalışmalarının yanısıra, laboratuvar ortamında da çalışmaların yürütüldüğü görülmektedir.

Çiftlerle yapılan laboratuvar çalışmalarından elde edilen en önemli bulgu, mutlu ve mutsuz çiftleri ayırtetmede; mimik, jest, ses tonu gibi sözel olmayan davranışların, sözel davranışlardan daha güvenilir olduğu bulgusudur (Bradbury ve Fincham,1989; Akt.Kocadere,1995).

Yurt dışında yapılan çalışmalara göre 45-65 yaş grubu evli erkeklerin 10 yıl içinde ölüm oranları, aynı yaş grubundaki bekar ve birlikte yaşayan erkeklere göre, iki kat daha az bulunmuştur. Bu çalışmalar sonucunda, evli erkeklerin daha uzun yaşama şansına sahip oldukları belirtilmektedir (Baldık, 2004; Akt. Şen, 2009).

2.2.1.Evlilik Doyumu

Cüceloğlu (1987), sosyal bir varlık olan insanın, ancak başkalarıyla kurduğu iletişimlerle yaşantısını sürdürebildiğine değinmektedir. “İlk olarak ana-babasıyla ilişki kuran insan yavrusu zamanla büyüyerek akrabalarıyla ve karşı cinsle yakın ilişkiler kurmaya başlar. Başkalarıyla kurulan bu yakın ilişkiler insan hayatında önemli doyum kaynaklarındandır. Evlilik ilişkisi de insan hayatında önemli rol oynayan bu yakın ilişkilerdendir.”ifadesiyle Cüceloğlu, evliliğin insan için önemli bir doyum kaynağı olduğu yönündeki işlevini vurgulamaktadır (Akt; Gökmen,2011).

Brehm ve Kassin ise doyum düzeyi yüksek bir evliliğin yürütülmesinde, iki yetişkin bireyin duygusal bağlılık içerisinde, birbirlerinin psikolojik gereksinimlerini karşılayıp, birbirlerine güven ve destek sağlamalarının önemine işaret etmektedir (Akt; Gökmen,2011).

Tümer (1998) , farklı cinsiyet ve karakterdeki iki insanın hayatını birleştirerek bir arada yaşamaya karar vermesinden itibaren içine girdikleri psikolojik sistemin, güzel yanlarının olmasının yanında bir o kadar da zorlu bir yaşantıyı

içerdiğini, bu nedenle bu yaşantıyı ve evlilik kalitesini etkileyebilecek bütün değişkenlerin incelenmesinin faydalı olacağını belirtmiştir.

Evlilik doyumu; evlilik kurumu içinde eşlerin birbirlerine karşı gösterdikleri sevgi biçimi, cinsel doyum, iletişim biçimi gibi kişisel boyutları ve verilen kararlarda eşitlik, kazanç, çalışma ve problemleri paylaşma gibi çevresel boyutlardan elde edilen psikolojik tatmindir (Sokoloski ve Hendrick, 1999; Akt.Çınar, 2008).

Evlilik doyumu eş ile ilgili “bedel ve ceza” yı gözlemleyen evrimleşmiş bir psikolojik haldir (Shackelford ve Buss, 2000).

Burr’a (1970) göre “doyum”, bireylerin hedef ya da arzularının belirli bir düzeyde gerçekleşmesiyle deneyimledikleri öznel bir durumdur. Burr bu kavramı incelerken, çiftlerin farklı yaşam alanlarında özgün hedefler tanımlanması gerektiğini ileri sürer. Çiftlerin tanımladıkları hedeflere ulaştıklarında, elde ettikleri memnuniyet düzeyi ilişkiden aldıkları doyum ile ilgili bilgi sağlar.

Gökmen (2011), evlilik doyumunu eşler arası eşitlik algısı, düşünsel ve bedensel yakınlık algısından kaynaklanan bir hoşnutluk duygusu olarak özetlemiştir.

Bilim adamları evlilikte mutluluğu etkileyen faktörleri ortaya çıkarmaya yönelik araştırmalar yapmışlardır. Bu araştırmalar sonucunda evlilik doyumunun evlilikteki mutluluğun en önemli yordayıcısı olduğu sonucu çıkmıştır (Billiolev, 2003; Akt.Berk,2009).

Evlilik doyumu, bir evliliğin devam edip etmeyeceğinin en önemli göstergesi olmasına rağmen tek göstergesi değildir. Bir çiftin birlikte kalıp kalmayacağı diğer iki faktöre de bağlıdır. Bunlar; ayrılmaya karşı baskılar ve alternatiflerin çekiciliğidir. Evlilikteki kararlılığın, evlilik içindeki çekicilikler ve evlilik dışı alternatiflerin çekiciliği arasındaki dengeye de bağlı olduğu ifade edilmektedir (Burr,1973; Dean ve Lucas, 1978; Lewis ve Spanier, 1979; Spainer ve Lewis, 1980; Akt. Güngör, 2007).

Galin ve Brommer'in (1996) aktardığına göre Lewis bir çiftin ilerdeki yaşamlarında doyuma ulaşabilmeleri için üç gelişimsel değişiklik ile baş edebilmeleri gerektiğini öne sürmüştür (Gazioğlu, 2011:34-35). Bunlar;

- Bağlılık (taahhüt, commitment), b) Güç ve c) Yakınlıktır

Bağlılık : Bireyin, eşinin onun birincil partneri olduğuna ilişkin bir bilgiyi içerir. Eşine bağlılık hisseden bireyin ailesiyle, kardeşleriyle arkadaşlarıyla bağlantıları vardır ama birincil partneri eşidir.

Güç: Aile üyelerinden birinin, diğerinin ne yapacağını belirleme konusundaki etkinliğidir. Güç ancak paylaşıldığında en etkin şekilde işleyebilir.

Yakınlık: İlişkiden karşılıklı doyum sağlayan bir eş ilişkisinde, yakınlık ve yalnızlık arasındaki dengenin kurulmasıdır. Bu başlangıçta hemen kurulabilen bir şey değildir. Burada söz konusu olan şey oldukça hassas bir dengedir. (Galin ve Brammer, 1996). Rosen-Grandon, Myers ve Hattie (2004), evlilik doyumu konusundaki üç temel faktörün aşk, sadakat ve paylaşılan değerler olduğunu belirlemişlerdir. Ancak, bu özellikler evlilik doyumunu elde etme konusunda yeterli bulunmamış ve söz konusu özelliklerin sadece sadakat değişkeni tarafından aracılık edildiğinde evlilik doyumuna yol açabildiği ortaya konmuştur. Araştırma sonuçlarına göre, sadakate değer veren ve ilişkilerinde sadakat konusunda doyumlu olan bireyler evlilik doyumuna ulaşabilmektedirler. Aynı zamanda cinsel doyum da sadık ilişkilerin en önemli bileşenlerinden biri olarak bulunmuştur (Curun, 2006).

Evlilikte doyum yaşama, beklentilerini gerçekleştirme ve bireylerin mutlu olabilmesi açısından son derece önemlidir. Doyumun yaşanmadığı evliliklerin genellikle boşanma ile sonuçlandığı, bu durumun ise hem eşleri, hem de boşanan aile çocuklarını olumsuz olarak etkilediği birçok araştırmacı tarafından ifade edilmektedir (Sevim, 1999; Goleman, 2000 ve Güven, 2005). Yani evlilik doyumu, üzerinde durulması, bu doyumu olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen faktörlerin belirlenmesi gereken önemli bir konudur (Üncü, 2007).

2.2.1.1.Yurt İçinde Evlilik Doyumu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Evliliğin önemli bir yordayıcısı olduğu düşünülen evlilik doyumu ile ilgili pek çok araştırma bulunmakta, bu araştırmaların son 10 yılda artış gösterdiği gözlenmektedir.

Acar, 1998 yılında yaptığı araştırmasında Ankara SHÇEK'e bağlı sosyal hizmet kuruluşlarında çalışan üniversite mezunu evli bireylerin bireysel özelliklerinin, bireysel sorunlarının, evliliğe ilişkin durumlarının ve evlilik yaşamı ve ilişkileri ile ilgili sorunların evlilik doyum düzeyine etkisini ölçmüştür. Personelin bireysel özelliklerinin ve evliliklerine ait durumlarının evlilik doyum düzeylerini etkilemediği bulunmuştur. Ayrıca personelin bireysel sorunlarının, yani sağlık durumlarından memnun olmama, alkol kullanımı, özürlülük durumu vb. evlilik doyumunu etkilemediği saptanmış, bunların yanında personelin evlilik yaşamı ve ilişkileri ile ilgili sorunlarının olmasının evlilik doyumunu olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Ertan (2002)'in , bağlanma stillerinin eş seçimi ile kritik ve kritik olmayan evlilik dönemlerindeki doyum üzerindeki rolünü araştırdığı çalışmasında kadınların güvenli bağlanmasının evlilik doyumunu olumlu olarak etkilediği bulunmuştur.

Hünler ve Gençöz (2003), boyun eğici davranışların evlilik doyumu üzerindeki etkisini incelemişler ve sonuç olarak çiftlerin boyun eğici davranışlarındaki artışların algılanan problem çözme becerilerinin düşmesine, bunun da evlilik doyumlarının azalmasına neden olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Güven (2005)'in evlilik doyumunun yordayıcılarının neler olduğunu belirlemek amacıyla yaptığı araştırmasında alınan değişkenlerden, evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu birinci sırada, gerçekçi olmayan ilişki beklentilerine ilişkin bilişsel çarpıtmaların ise ikinci sırada yordadığı, incelenen diğer değişkenlerden demografik değişkenler (yaş ve cinsiyet), yakınlıktan kaçınma ve

zihin okumanın ise evlilik doyumunu yordamada bir katkısının olmadığı ortaya çıkmıştır.

Çeşitli illerde evli çiftlerin evlilik doyumu ile gestalt temas biçimleri, bağlanma stilleri ve başa çıkma tarzları arasındaki ilişkiyi inceleyen Kuyumcu (2005), elde ettiği bulgularda çocuk sayısı, evlilik süresi ve evlenme biçiminin evlilik doyumunu etkilediğini, evlilik doyumu üzerinde cinsiyete dayalı farkın ise olmadığını görmüştür.

Curun (2006) yüklemeler, iletişim çatışmaları ve cinsiyet yönelimi ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmasında evlilik doyumu için niyet ve kadınsılık değişkenlerini anlamlı yordayıcılar olarak bulmuştur.

Çelik (2006), evli bireylerin evlilik doyumlarını ölçmek amacıyla bir ölçek geliştirmiş, ölçeğin yapı geçerliği için gerçekleştirilen açıklayıcı faktör analizleri sonucunda 12 madde kalmış ve 3 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Bu üç faktör doğrulayıcı faktör analizi sonucunda desteklenmiştir. Her üç faktör de alt ölçek olarak kabul edilerek, içeriklerine göre “aile”, cinsellik” ve “benlik” olarak adlandırılmışlardır.

Duygusal zeka ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen Üncü (2007), araştırmasında evlilik doyumu ile duygusal zeka arasındaki ilişkinin, pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu; duygusal zeka düzeyi yükseldikçe, evlilikten sağlanan doyumun arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Canel (2007) araştırmasında ailede problem çözme becerilerinin geliştirilmesi yoluyla evlilikten elde edilen psikolojik doyumun artırılmasına yönelik olarak kurgulanmış grup çalışmasının, çiftlerin evlilik doyumlarının artırılmasında etkisinin olup olmadığını incelemiştir. Ailede problem çözme becerisini geliştirme yoluyla evlilik doyumunu artırma grup çalışmasının, evli bireylerin evlilik doyumlarını, evlilik uyumlarını, evlilik ilişkilerinden duydukları mutluluğu, eşlerine duydukları yakınlığı arttırmakta, eşle yaşanan çatışmalarını ve eşlerine karşı öfkelerini

azaltmakta etkili olduğu belirlenmiş, stresle başa çıkma tarzları açısından kendilerine güvenlerini arttırmakta da etkili olduğu saptanmıştır.

Güngör'n (2007) yaptığı araştırma sonucunda arkadaş onayının evlilikten sağlanan doyumunu artırırken, aile onayının evlilikten sağlanan doyum üzerinde bir etkisi olmadığı bulunmuştur. İçsel baskının evlilikten sağlanan doyumunu negatif yönde yordadığı, evlilik yaşının artmasının evlilikten sağlanan doyumunu etkilemediği, eş benzerliği ve kök aile ile ilişkilerin evlilik doyumunu en fazla yordayan değişkenler olduğu elde edilen bulgular arasındadır. Ayrıca erkeklerin evlilik doyumlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

ınar (2008), evlilik doyumunun, cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu ile ilişkisini araştırmış, araştırma sonucunda; bireylerin evlilik doyumları ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, evlilik süresi ve ocuk sayısı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Evlilik doyumunu ile cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu, cinsiyet rolü kadınsı ve androjen bireylerin evlilik doyumları cinsiyet rolü belirsiz ve erkeksi bireylere oranla daha yüksek olduğu bulunmuştur. Kadınlara evlilik doyumları cinsiyetlerine göre anlamlı farklılıklar gösterirken erkeklerin cinsiyet rollerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Berk, 2009'da evli öğretmenlerle yaptığı çalışmada yükleme tarzı ve evlilik doyum algılarını bazı demografik değişkenler açısından incelemiştir. Sonuç olarak evli öğretmenlerin eşlerinin davranışlarına yaptıkları sorumluluk ve nedensellik yüklemeleri ve evlilik doyumunu arasında negatif yönde anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Sığırcı 2010'da yaptığı araştırmasında, evli bireylerde bağlanma biçimleri ve evliliğe dair inançlar ile evlilik doyumunu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, kaygılı ve kaçınmalı bağlanma düzeyi ve ilişkiye dair gerçekçi olmayan inançları kullanma sıklığı arttııka, evlilik doyumunun düşme eğilimi gösterdiği yönündedir.

Aktürk (2006), kadınlarda evlenme biçimi ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelemiş ve evliliğin gelenekselden ziyade demokratik bir yapıya sahip olmasının evlilik doyumunu olumlu yönde etkilerken, hem aşk evliliği yapmış, hem de demokratik evlilik yapısına sahip olan kadınların en yüksek evlilik doyumunu rapor ettiklerini gözlemlemiştir.

Çağ (2011), evli bireylerde eş desteği ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye bakmış, araştırma bulgularına göre; kadınların algıladıkları eş desteği düzeyi, erkeklerin algıladıkları eş desteği düzeyine göre düşük bulunmuştur. Ayrıca kadınların evlilik doyum düzeyi, erkeklerin evlilik doyum düzeyine göre düşük bulunmuştur. Evli bireylerin cinsel yaşamlarından memnuniyet düzeyleri, ev içi sorumlulukları paylaşma ve dindarlık düzeyleri arttıkça evlilik doyum düzeyleri de artmaktadır.

Kansız ve Arkar (2011), mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik doyumu üzerine etkisini incelemişler, araştırmanın sonunda, ödül bağımlılıklarının yüksek oluşunun, genel evlilik doyumunu öngörmede temel alınabileceği yargısına ulaşmışlardır.

2.2.1.2.Yurt Dışında Evlilik Doyumu ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Hochschild (1989), yaptığı niteliksel araştırmalardan elde edilen sonuçlara dayanarak genellikle kadınların aile içi istekleri sürekli yerine getirmeye çalışmalarının onları işlerinde, diğer sorumluluklarını yerine getirmede ve ilişkiden doyum almada olumsuz olarak etkilediğini belirttiklerini ifade etmiştir (Akt; Çelik, 2006).

Burr (1970), yaptığı çalışma sonucunda evlilik doyumunun yaşam boyunca bir U eğrisi çizdiği sonucuna ulaşmıştır. Evlilik doyumunun hatta cinsel doyumun en düşük olduğu dönemin hem kadınlar hem de erkekler için çiftlerin 6-12 yaş arası çocuğa/çocuklara sahip olduğu dönem olduğunu ortaya koymuştur. Aynı dönemdeki diğer çalışmalarda ise evlilik süresince evlilik doyumu fonksiyonunun U şeklinde olmadığı görüşü vardı (Rollins ve Feldman, 1970). Son yıllarda evlilik doyumunun

ilk on yılda belirgin bir şekilde düşüş kaydettiği, sonraki yıllarda bu düşüşün azaldığı görüşü hakim olmuştur (Glenn, 1998; Vaillant ve Vaillant,1993; Akt. Fincham ve diğ., 1997).

Acitelli, Kenny ve Weiner (2001) benzerliğin (benzer kişilikler) evlilik doyumu ve evliliğin süresi ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Akt; Civan, 2011).

Greef ve Malherbe (2001), 57 çift üzerinden aldıkları veriler sonucunda cinsel, duygusal, entelektüel ve sosyal yakınlığın evlilik doyumuyla ilişkili olduğunu bulmuşlardır (Akt; Houser, 1999).

Zenter (2005), 9 ay boyunca izlediği çiftlerde evlilik doyumunun en fazla kişiliğin iki boyutu ile -uyumlu olma ve deneyimlere açık olma- ilişkili olduğunu ileri sürmüştür. Her iki taraf da bu iki kişilik özelliğine sahip olduğunda çiftlerin doyumlu olma olasılıkları daha yüksektir.

Bazı araştırmalar seks ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyle ilgili bilgiler vermektedir. Donnelly (1993) cinselliğin pasif olduğu evliliklerde eşlerin mutsuz ve doyumsuz olduğunu söylemiştir. Evlilikte cinsel hayatları olmayan çiftlerin evlilikte farklı problemleri olduğu bir gerçektir. Patricia Morokoff ve Ruth Gilliland (1993), evlilik doyumuyla, cinsel aktivite ve doyumun nasıl bir ilişkisi olduğu sorusunun cevabını araştırmışlardır. Stres, cinsel fonksiyonlar ve evlilik doyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. 165 kadın ve erkek üzerinde araştırma yapmışlardır. Cinsel doyum, eşlerin algılanan cinsel doyumu ve cinsel birleşim sıklığı evlilik doyumuyla kesin bir şekilde ilgilidir (Akt; Üncü, 2007).

Banmen ve Vogel (1985) da yaptıkları çalışmada, cinsel doyum ve evlilik doyumunun kadınlardaki önemli belirleyicisinin, eşleriyle cinsellik hakkında açık bir iletişim kurmak olduğu ortaya çıkarmıştır. Yapılan çalışmada eşlerin cinsellik hakkında açık iletişim kurarak konuşmalarının cinsel doyumlarını ve evlilik doyumlarını arttırdığı vurgulanmaktadır (Akt. Şen, 2009).

2.3.1.Benlik Saygısı

Benlik, kişinin kendini nasıl anladığı, yani kendisiyle ilgili farkındalığıdır (Kağıtçıbaşı, 2010).

Fromm (1956: 47-83) 5 tip sevgi olduğunu söyler. Bunlardan biri de ben(self) sevgisidir. Ben sevgisi, kişinin kendine olan saygı ve sevgisidir. Ruh sağlığı yerinde her insan, kendini saymak ve kabullenmek ihtiyacındadır. Bu sevgi, heyecansal duyarlık için şarttır. Kendini sevip saymayan kimse başkasını sevemez (Tan, 1978: 105).

Kişinin kendini beğenmesi, kendi benliğine saygı duyması için üstün niteliklere sahip olması gerekmez. Çünkü benlik saygısı kendini olduğundan aşağı veya üstün görmeksizin kendinden memnun olma durumudur. Kendini değerli, olumlu, beğenilmeye ve sevilmeye değer bulmaktır (Yörükoğlu, 2004).

Rosenberg (1965) benlik saygısını, kişinin kendisi ile ilgili yapmış olduğu değerlendirme olarak tanımlamaktadır. Benlik saygısı, kişinin kendisi ile ilgili onaylama veya onaylamama tutumunu ifade eder. Benlik saygısı tüm kişisel tutumların bir boyutudur (Budak, 2009).

Benlik saygısı tanımlarının genel olarak bilişsel ve duygusal değerlendirici olmak üzere iki ana başlıkta toplanarak kavramsallaştırılmasına karşın, daha ayrıntılı olarak da tanımlanıp kavramsallaştırılabilirler. Benlik saygısı tanımları detaylandırılıp sekiz ana kategoriye sokulabilir. Bunlar; kendini kabul, gerçek deneyimler ile kişisel standartlar arasındaki uyum, sosyal kabul edilme, yeterlik ve sosyal kabul edilme, sosyal karşılaştırma, erken deneyimler ve kalıtım etkisinin sonuçları, sosyokültürel etkilerin sonuçlarıdır (Sedikides ve Spencer,2007; Akt. Budak,2009).

Benlik saygısı yüksek olan insanlar, saygınlıklarını ve toplumdaki imgelerini güçlendirmek isterler. Başkalarının kendileri hakkında olumlu düşüncelerini, kendilerine hayran olmalarını ve iyi bir şey yaptıklarında övülmelerini isterler.

Ancak benlik saygısı düşük insanlar kendini koruma güdüsüyle hareket ettiklerinden, toplumun önünde aşağılanmak ve küçük düşmekten korktuklarından öne çıkmak istemezler. Bir seçim yapma gereği duyulduğunda düşük benlik saygılı kişilerin kendini koruma isteği, iyi görünme isteğine baskın çıkar (Burger, 2006).

2.3.1.1.Yurt İçinde Benlik Saygısı ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Benlik saygısıyla ilgili çok sayıda araştırma bulunmakla birlikte, bu çalışmaların çoğunluğu çocuklarda ve ergenlerde benlik saygısı ile ilişkilidir. Ancak burada araştırmanın konusuyla ilgili olması nedeniyle, yetişkin bireylerle yapılan benlik saygısı araştırmalarına yer verilmiştir.

Özkan (1994), benlik saygısını etkileyen etkenleri araştırmış ve benlik saygısının cinsiyete, anne ve babanın eğitim düzeyine, annenin mesleğine, ailenin gelir düzeyine ve ailenin ilgisine bağlı olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Korkmaz (1996), yetişkin örneklem için benlik saygısı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yapmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, çalışan kadınların benlik saygısı düzeyi çalışan erkeklerin benlik saygısı düzeyinden daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca benlik saygısının, kendilik kavramının sürekliliği, insanlara güvenme, depresif duygulanım, hayalperestlik, psikosomatik belirtiler, kişilerarası ilişkilerde tehdit hissetme, ana-baba ilgisi ve psikik izolasyon boyutlarıyla anlamlı ilişkiler gösterdiği bulunmuştur.

Şahin (1996), proaktif kişilik yapısı ile benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmasında benlik saygısı düşük olan bireylerin kaçınma başa çıkma mekanizmasını, benlik saygısı yüksek olan bireylerden daha sık kullandıklarını belirtmiştir.

Aslan (2006) iş doyumu-benlik saygısı ilişkisini araştırmıştır. Elde edilen sonuçlar iş doyumu düzeyi arttıkça benlik saygısı düzeyinin de arttığı yönündedir.

Cevher ve Buluş (2007), araştırmalarında benlik ve benlik saygısı kavramları ile ilgili çalışmalara, söz konusu özelliklerin gelişim açısından önemine değinmiş ve bu eğilimlerin nasıl geliştirilebileceği konusunda ilgililere önerilerde bulunmuşlardır.

Gündoğdu (2007), benlik kurguları ile evlilik kalitesi ilişkisini incelemiş, benlik tipi ile evlilik tipinin çift uyumu ve evlilik doyumu üzerine ortak etkilerinin anlamlı olduğunu; ayrıca, evlilik tipinin evlilik doyumuna temel bir etkisinin olmadığını yaptığı analizler sonucunda ortaya koymuştur.

Gaziantep Üniversitesi'nde öğrenim gören hemşirelik öğrencilerinin benlik saygısını inceleyen Karadağ ve ark. (2008), çalışmanın sonucunda düşük ekonomik durumun ve kardeş sayısı fazlalığının öğrencilerin benlik saygısı üzerinde olumsuz etkisi olduğunu belirlemişlerdir.

Hemşirelik öğrencilerinin benlik saygılarını inceleyen bir başka araştırma ise Dinçer ve Öztunç (2009) tarafından yapılmıştır. Benlik saygısı ölçeği puan ortalamasının mezun olunan lise, ailedeki çocuk sayısı, hayatın büyük bir bölümünün geçirildiği yer, ortalama aylık gelirlerini tanımlama biçiminden etkilendiği bulunmuştur.

Alpay'ın 2009'da yakın ilişkilerde bağışlamayı, bağlanma, benlik saygısı, empati ve kıskançlık değişkenleri yönünden incelediği araştırmasında benlik saygısının bağışlamanın önemli yordayıcılarından biri olduğu görülmüştür.

Turanlı (2010)'nın orta yetişkinlikte benlik saygısı ile ilgili yaptığı araştırmada farklı yaş gruplarındaki katılımcıların benlik saygı düzeylerinin benzerlik gösterdiği bulunmuştur. Cinsiyet ve benlik saygısı düzeyi arasında anlamlı bir ilişki saptanmamış ancak, katılımcıların eğitim düzeyi ile benlik saygıları arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir.

Madde kullanımı ve benlik saygısı ilişkisini inceleyen Çubuk (2011), kişilerdeki benliğe ilişkin olumlu tutumun düzeyi arttıkça (benlik saygısı), yakın

ilişkilerde yaşanan kaygı düzeyinin düştüğü ve kaçınma davranışının azaldığını ortaya koymaktadır.

2.3.1.2.Yurt Dışında Benlik Saygısı ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Davila ve arkadaşları (1996) genç bayanlar üzerinde yapmış oldukları çalışmada kişinin genel olarak kendine verdiği değer ve duygusal bağlanmaya güven arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda; zayıf problem çözücü bayanların kendilerine verdikleri genel değerın daha düşük ve duygusal bağlanmaya karşı güvensiz oldukları, ayrıca kendine verilen genel değerin, duygusal bağlanma ile problem çözme arasında aracı etkisinin olduğu bulunmuştur.

Araştırmasının sonucuna göre benlik saygısı üzerindeki üç etkiyi açıklayan James (1980), bunların ilkinin bireylerin kendi isteklerinin ve değerlerinin kendine saygı ile ilgili kararlarında temel bir rol oynadığını söylemektedir. Benliğimiz ile ilgili duygularımız ideal olarak yapmak istediklerimizle, gerçekten yapabildiklerimize bağlıdır. Başardıklarımızın, başarmak istediklerimize oranı benlik saygısını belirler. İnsan daima yapabileceğini iddia ettiği şeylere göre yapabildiklerini kıyaslayarak, kendine olan saygısını şekillendirir (Akt; Korkmaz, 1996).

Baldwin ve Sinclair (1996), benlik saygısı düşük bireylerin, çevrelerinden kabul görmeye çok fazla gereksinimlerinin olduğunu ve bu bireylerin ilişkilerinde arzu ettikleri bu kabulü bulamadıklarını, bunun da insanların kendileri hakkındaki görüşlerinin mutlaka bir koşulu olabileceğine inanma eğiliminde olmalarından kaynaklanabileceğini ifade etmişlerdir (Akt; Alpay, 2009).

2.3.1.3.Benlik Saygısı Ve Evlilik Doyumu

Evlilik doyumunu etkileyen önemli boyutlardan bir tanesi benliktir. Yani iki kişinin kendilerini ve eşlerini nasıl algıladığı, beklentileri, istekleri, bunları dile getirilebilmesi, evlilik ilişkisi içerisinde kendini nasıl algıladığı ve eşine ve onun

özelliklerine duyduğu saygı, anlayış, çiftlerin ilişkilerinden aldığı doyumunu ve evliliğin kalitesini önemli derecede etkileyebilmektedir (Şen, 2009).

Sharpley ve Khan (1982)'a göre, yüksek düzeydeki evlilik uyumu olumlu benlik kavramıyla, düşük düzeydeki evlilik uyumu ise olumsuz benlik kavramıyla ilişkilidir (Akt; Güngör, 2007).

Murphy ve O'Leary (1989), benlik algısı düşük evli çiftlerin birbirlerine karşı daha çok psikolojik ve fiziksel saldırıda bulunduklarını ve evlilik doyumlarının çok düşük düzeyde olduğunu belirtmektedir. Evli çiftlerin birbirlerinin benlik bütünlüklerine olumlu geri bildirimler vermemelerinin eşlerdeki depresif belirtileri arttırdığı vurgulanmaktadır.

Goldstein ve Rosenbaum (1985: 425-428), eşini suistimal eden 20, evliliğinden memnun olduğunu belirten 20 ve evliliğinde uyumlu olmayan ancak suistimal etmeyen 18 erkeğin benlik saygılarını değerlendirmişler ve çalışmanın sonucunda eşini suistimal eden erkeklerin düşük benlik saygısına sahip olduğunu ve bu grubun düşük gelir grubuna dahil olduğunu tespit etmişlerdir.

2.4.1.Romantik Kıskançlık

“Kıskançlık, karşılaştırılma korkusudur”.

Max Frish

Merkle'ye (2006: 11) göre kıskançlık, korkudan aşağılık duygusuna ve öfkeden nefrete kadar oluşan bir çeşit duygu karışımıdır.

Bringle ve Boebinger (1990), romantik kıskançlığı, “romantik bir ilişkinin doğasına yönelik olarak algılanan tehdide gösterilen reaksiyon” olarak betimlemiştir. (Akt; Houser, 2009).

Kıskançlık karmaşıklık açısından çok boyutlu, büyük ölçüde olumsuz bir duygudur (Pfeiffer ve Wong, 1989). Romantik bir ilişkide sevilen ve değer verilen

bir kişiyi kaybetme korkusuyla patlak verir. Kıskançlık imrenmeden farklıdır. İmrenme başka birinin sahip olduğu bir şeyi istemekle ilgilidir. Birçok kuramcının kıskançlık ve imrenmenin özde aynı duygular topluluğunun iki alt türü olduklarına inanmalarına karşın, bu ikisi bileşimleri ve yeğinlikleri açısından farklıdır (Erber ve Erber, 2001). Kıskançlık daha derindir ve kişinin diğer bir kişiyle ilişkisini altüst eden davetsiz bir üçüncü kişi korkusuyla ilgilidir (Akt; Dönmez, 2009).

Pines (2003:154), farklı kültürlerde evliliğe karşı tehlike oluşturan durumların büyük farklılıklar gösterdiğini bulmuştur. Örneğin; Hindistan'daki Saora'lar, kocanın karısını zinayla suçlayabilmesi için, karısını aşığıyla sevişirken görmesini şart koşarlardı. Ekvator Afrika'sındaki Dobular için kişisel şüphe, evliliğe karşı tehdit algılanması için yeterli bir nedendi. Kuzey Zimbabwe'deki Plateau kabileleri için, kadının ihanetinin kanıtı çocuğun ölü doğması ya da kadının doğum sırasında ölümüydü. Ölmekte olan veya çocuğunun ölümü için yas tutan kadına, gerçekte var olsa da olmasa da, aşığının ismi sorulurdu. Daha fazla kanıt ihtiyacı duyulmadan ismi verilen adam suçlu sayılırdı.

Pines (2003) anket yaptığı 728 Amerikalı için en büyük tehlikenin partnerlerinin başka biriyle cinsel ilişkiye girme olasılığı olduğunu bulmuştur. Diğer taraftan bir Zuni kadını için, kocasının başka biriyle cinsel ilişkiye girmesi, evliliğe karşı bir tehlike oluşturmamaktaydı. Bunun yerine köyün kocası hakkında dedikodu yapması, kadının tehlike algılamasına ve kocasıyla yüzleşmeye neden olmaktaydı.

Bu örnekler, evliliğe karşı tehlikenin varlığının kanıtlanması için kültürlerin kurallar koyduğunu göstermektedir. Bir kültürün üyeleri, birey uygun bir geçerli neden göstermedikçe kıskanç davranışları desteklemez. Ayrıca bir kültür insanlara kıskançlıklarını göstermelerinin yanlış olduğunu söyleyebilir, ama değer verdiği ilişkiye karşı bir tehlike algıladıklarında kıskançlık duymalarını engelleyemez (Pines, 2003: 168).

Kıskançlığın en önemli belirleyicilerinden birisinin “durumsal değişkenler” olduğu gerçeğinden yola çıkılarak yapılan bir sınıflandırmaya göre kıskançlık ikiye

ayrılır; duygusal ve cinsel kıskançlık. Cinsel kıskançlık, bireyin eşinin bir başkasıyla cinsel beraberlik yaşadığını bilmesi ya da bundan şüphelenmesi sonucunda yaşanan kıskançlıktır. Duygusal kıskançlık, bireyin eşinin bir başkasına duygusal olarak bağlandığını bilmesi ya da bundan şüphelenmesi durumunda ortaya çıkan kıskançlık türüdür (Harvey ve ark. 2004; Demirtaş-Madran, 2008).

Literatürde cinsel ve duygusal olarak iki tür romantik kıskançlığın ayrımını yapan başka araştırmacılar da bulunmaktadır (Buss, Larsen, Westen ve Semmelroth, 1992; Trost ve Alberts, 1998; Akt. Houser, 2009).

Sosyopsikolojik yaklaşıma göre, kıskançlık sadece bireyin zihninde yer alan bir fenomen olmayıp, aynı zamanda sosyal bir olgudur (fiziksel hayatta kalma ve eş bulma gibi başlıca kararların verildiği belirli bir kültürde yetişmenin ürünü). Bu kararlar, adetler, ahlak kuralları ve kanunlarla bütünleşirler; birey için değerli ve yapılması şart olan şeyleri ve neyin olası bir kayıptan korunması gerektiğini belirlerler. Bu yolla kültür, birey için kıskançlık oluşturan durumları da tanımlar (Pines, 2003: 156).

Kültürel olarak kabul gören kıskançlık tepkileri dünya üzerindeki kültürler kadar çeşitlilik gösterir. Bu tepkiler ihanet eden eş ya da araya giren kişiye hiçbir şey yapmamaktan öldürmeye kadar farklılık gösterebilir. Eylemsizlik tepkisi kadınlarda, cinayetle tepki verme erkeklerde görülür. Evrimsel bakışta belirtildiği gibi kadın ve erkeğin dölünden emin olma durumu (erkekler bebeğin kimden olduğundan emin olamazken, kadınlar her zaman çocuğun kendinden olduğuna emindir), zina konusunda insan topluluklarının çoğunun, kadını erkeğe göre daha fazla cezalandırmasını açıklar (Pines, 2003: 157).

Hem erkeklerin hem de kadınların kıskançlık kapasitesi vardır, fakat cinsiyetler arasında onları neyin kıskanç yaptığı ve kıskançlığa nasıl tepki gösterdikleri bakımından farklılıklar olabilir. Kadınlar ortakları onları cinsel ilişki yoluyla olmaktan çok duygusal olarak aldattığında daha büyük kıskançlık tepkisi göstermek eğilimindeyken, erkekler için bunun tam tersi doğrudur: Onlarda cinsel

aldatma daha büyük bir kıskançlığa neden olmaktadır (Buss, Larsen, Westen ve Semmelroth,1992; Akt. Dönmez,2009). Bu farklılıklara evrimsel bakış açısı, erkeklerin babalığın kesinliğiyle daha ilgili olduklarını, bu nedenle ortağın cinsel aldatmasının onları daha fazla tehdit ettiğini söylemektedir. Kadınlarinsa, daha çok erkeğin neslin devamını sağlamasıyla ilgilendikleri, bu nedenle de duygusal aldatmaya karşı daha büyük bir kıskançlık tepkisi verdikleri düşünülmektedir (Dönmez, 2009; Çetinkaya, Dural ve Gülbetekin, 2004; Demirtaş-Madran,2008).

2.4.1.1.Yurt İçinde Romantik Kıskançlık ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Tezcan ve Ülkeröğlu (1995), araştırmalarında patolojik bir kıskançlık vakasını incelemişler, hastaya konulan tanılar ve tedavi yöntemlerini tartışmışlardır.

Demirtaş ve Dönmez (2006), yakın ilişkilerde kıskançlığı bireysel, ilişkisel ve durumsal değişkenlere göre incelemişlerdir.Cinsiyetin “belirtilen kıskançlık düzeyi” üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Bulgular, kadınların kıskançlıkla baş etmede erkeklere kıyasla daha sık yapıcı yöntemlere, erkeklerinse kadınlara oranla daha sık yıkıcı yöntemlere başvurduklarını göstermektedir.

Çimen (2007) görücü usulü ve anlaşılarak yapılan evliliklerde kıskançlığı incelemiştir. Katılımcıların kıskançlık düzeylerine bakıldığında cinsiyet ve evlenme biçiminin herhangi bir etkisi olmadığı, ancak bağlanım düzeyi arttıkça belirtilen kıskançlık düzeyinin ve tüm kıskançlık tetikleyicilerine gösterileceği belirtilen kıskançlık düzeyinin arttığı gözlenmiştir. Kadınlar kıskançlık durumunda daha fazla duygusal ve bilişsel tepki vermekte, yine artan ilişki yatırımı duygusal ve bilişsel tepki verme olasılığını arttırmaktadır.

Demirtaş-Madran (2008), duygusal ve cinsel kıskançlık açısından temel cinsiyet farklılıklarını evrimsel bakış açısına göre değerlendirmiştir.

Houser (2009)’ın kıskançlık ve evlilik doyumu ile ilgili araştırmasının sonuçlarına göre, flört ederek evlenen kadınlar, görücü usulü evlenenlere göre;

görücü usulü evlenen erkekler de, flört ederek evlenenlere göre daha kıskanç bulunmuştur.

Alpay'ın (2009) araştırmasında 2.tür kıskançlık tetikleyicilerinin bağışlamanın en önemli yordayıcılarından biri olduğu bulunmuştur.

2.4.1.2.Yurt Dışında Romantik Kıskançlık İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Hansen (1982) cinsiyet rolü kalıplarının kıskançlıkla en çok ilintili değişken olduğunu ve geleneksel cinsiyet rollerine sahip bireylerin en yüksek kıskançlığa sahip olduklarını bulmuştur.

Buunk (1984) yaptığı çalışmanın sonucunda evli olmama durumunun ve saldırganlığın kıskançlıkla önemli derecede ilişkili olduğunu bulmuştur.

Buss ve meslektaşlarının çalışmaları, partnerin duygusal ihanette bulunması ya da bundan şüphelenilmesi durumunda bayanların kıskançlığa daha yatkın olduğuna, erkeklerin ise partnerin cinsel ihaneti durumunda kıskançlığa daha yatkın olduğuna dair kanıtlar içermektedir. (Buss, Larsen, Westen & Semmelroth, 1992; Buss, Larsen & Westen, 1996 ; Akt. Silva, 1997).

Stieger ve ark., (2012) hasarlı benlik saygısına sahip bireylerin, kırılğan benlik saygısına sahip bireylere göre daha kıskanç olduklarını belirtmişlerdir.

2.4.1.3.Romantik Kıskançlık Ve Evlilik Doyumu

Kıskançlık, romantik ilişkilerdeki en önemli mutsuzluk kaynaklarından birisidir (Pines ve Friedman, 1998) ve boşanma, şiddet, partnerin öldürülmesi durumlarında da temel sebeplerden biri olarak ortaya çıkmaktadır (Buss, 2000; Daly, Wilson ve Weghorst, 1982). Bununla birlikte araştırmacılar, yaşanan belirsizlik düzeyindeki farklılıklar sebebiyle evli, ciddi bir ilişki yaşayan, flört eden ve günü birlik ilişkilere giren bireylerin kıskançlığı farklı şekillerde yaşayıp ifade ettikleri

konusunda fikir birliği içindedirler (Guerrero ve Eloy, 1992; Afifi ve Reichert, 1996; Andersen ve ark., 1995; Aylor ve Dainton, 2001; Akt. Houser, 2009).

Kıskançlık kültürden kültüre değiştiği gibi, kıskançlığı algılama biçimi de kültürlerle göre farklılık göstermektedir.

Bartholomew ve Horowitz' in dörtlü bağlanma modeline göre saplantılı bağlanan kişiler kaygılıdır, kaygılı-kararsız bağlananlar yakınlık kurma ihtiyaçlarının yanı sıra öfkeli ve kıskançtırlar. Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu'nun (2006) araştırmalarından elde edilen bulguya göre saplantılı bağlanma biçimine sahip kişilerin evlilikte uyum puanları, güvenli bağlanma biçimine sahip olanların evlilikte uyum puanlarına yakın olup, korkulu bağlananların puanlarından yüksek çıkmıştır. Araştırmacılar bu sonucu kültürümüzde eşine, ilişkisine saplantılı bağı olan bir kişinin, muhtemelen eşine karşı kıskançlık, hırçınlık içeren davranışlar sergilemesinin eşi tarafından olumlu algılanabileceği ve sonuçta bu durumun evlilikte uyum puanına da katkıda bulunabileceği yönünde değerlendirmişlerdir (Tutarel-Kışlak ve Çavuşoğlu, 2006).

2.4.1.4. Romantik Kıskançlık ve Benlik Saygısı

Çoğu insan kıskançlığı son derece acı verici, yıpratıcı bir duygu olarak değerlendirir. Kıskançlık kimilerine göre aşkın, kimilerine göre düşük benlik saygısının, kaybetme korkusunun ya da güvensizliğin göstergesidir (Greenberg ve Pyszczynski, 1985; Akt. Demirtaş, 2004).

Merkle (2006) , kıskançlık bağlamında ortaya çıkan kaybetme korkusu ve güvensizliğin kişinin kendisiyle ilgili şüpheleri ve aşağılık duygusu ile ilişkili olduğunu savunmaktadır. Kendini değersiz hisseden bireyin, partnerinin sevgisinden şüphe duyduğunu belirtmektedir.

Kişilik özellikleri kadar ilişkisel durumlarına da bağlı olarak, insanlar kıskançlığa farklı derecelerde açık olabilirler. Örneğin düşük benlik saygısı (özellikle

kadınlarda), duygusal bağımlılık ve benzeri nitelikler daha büyük kıskançlıkla ilişkilidir (Buunk, 1995; Buunk ve Dijkstra, 2000; Akt. Dönmez,2009).

Kıskançlık benlik saygısını etkilemekle birlikte (aşırı kıskanç insanlar sosyal reddedilme sebebiyle düşük benlik saygısına sahip olurlar), bazı durumlarda bunun tersi de görülebilmektedir. Düşük benlik saygısına sahip bireyler sosyal yaşama daha az entegre olduklarından ilişkilerinde yaşanan tehditlere karşı daha hassas olup, daha kıskanç davranışlar gösterebilirler (Stieger ve ark., 2012).

Diğer kişiyi kaybetme korkusu, aşağılık duygusu ve nefretin bir arada ortaya çıkması durumunda kıskançlıktan söz edilebileceğini söyleyen Merkle (2006) Tek başına partneri kaybetme korkusunun veya aşağılık duygusunun kişinin kıskanç bir tepki vermesine yol açmayacağını, kıskançlığı tehlikeli ve zor kılanın, tüm bu duyguların karışımı olduğunu ifade etmektedir (Merkle, 2006: 13).

2.5.1.Evlilik Çatışması

Evlilik, iki yabancının farklı değerler, farklı kültürler ve iki ayrı aile öyküsüyle bir araya geldikleri ve kendilerini yeniden tanımladıkları yeni ve özel bir yapı olarak tanımlanabilir. Bu özel ve karmaşık yapıda, bireylerin birbirleriyle uyumlu ve sorunsuz bir yaşantı sürmeleri beklenir. Ancak iki farklı aile öyküsünden gelen bireylerin birlikteliği zaman zaman sorunlara neden olabilmektedir (Ateş, 2011:114).

Aile yaşamında eşler arasında uyum sağlanarak mutluluğun elde edilebilmesi için eşlerin iletişim, değer ve amaçlar, karar verme ev ile ilgili faaliyetlerin yürütülme biçimi, yakın akrabalarla ilişkiler, serbest zamanların değerlendirilmesi, gelir idaresi gibi konularda görüş ve çabaların birleştirilmeleri gerekir (Şener, 2002: 3).

İletişim, evliliğin başarısında pek çok faktörle ilişkili ve sorunların çözümünde pek çoğundan daha da önemlidir. Örneğin; para ile ilgili evlilik

sorunlarında sorunun kaynağı çoğu zaman paranın yetersizliği değil, ekonomik sıkıntı karşısında eşlerin sıkıntının üstesinden nasıl geldiği ve sıkıntıyı nasıl paylaştığı ile ilgilidir. Bu da ancak, iyi ve etkili bir iletişimle sağlanabilir (Şener, 2002: 4-5).

Kişilerarası çatışma nedenlerinden birisi olan iletişim, birçok yönden çatışmalara neden olabilmektedir. Özellikle iletişimi yeterlilik açısından ele alan yaklaşımlar, kişilerin etkili ve uygun iletişimle çatışmalardan kaçınabileceğini öne sürmektedir. Ancak kişiler her zaman iletişimde doğru davranışlar sergilemeyebilirler. Özellikle duygusal açıdan zor durumlarda yapılan iletişim davranışları, iletişim hatalarına yol açabilmektedir. Yapılan bu iletişim hataları, hem kişilerarası çatışmalara yol açabilmekte hem de var olan çatışmanın çözülmesini daha da karmaşık hale getirebilmektedir (Çetin, 2008).

İnsan ilişkilerinde çatışma, bireylerin karşılıklı olarak birbirlerinin ihtiyaçlarına müdahale etmeleri veya değerlerinin uyuşmaması durumunda kişiler arasında baş gösteren uyuşmazlık, zıtlasma, kavga ve sürtüşmeleri ifade eder (Yavuzer, 1995).

Çatışma, sosyal bir varlık olan bireylerin içinde veya aralarında geçimsizliğin, uyuşmazlığın veya ahenksizliğin ortaya çıktığı bir etkileşim süreci olarak görülmektedir (Rahim, 2002; Akt.Çetin, 2008).

Gordon (1995) ise çatışmayı, ilişkideki gerçeğin ortaya serildiği an olarak tanımlamaktadır. Çatışma anında ilişkinin sağlığı sınanır. Bu durumda ilişki güçlenir yahut da zayıflar; sürekli bir kırgınlık, gizli kalmış düşmanlık ve psikolojik yaralar su yüzüne çıkar (Akt; Ergin, 2011).

Çatışma ve iletişim birbirini etkiler. İletişim, çatışmaları yumuşatabilir, engelleyebilir, çözebilir veya devam ettirebilir. Çatışmanın yoğunluğu, çatışma esnasında bireylerin birbirlerine gönderdikleri mesajların çeşidini, bunları alma şekillerini ve beden dilinin nasıl yorumlanacağını belirler. Aile üyeleri iletişim

stratejilerini kullanarak, karşılaştıkları problemleri çözmek için belirledikleri kuralları ve sahip oldukları rolleri iletirler. Bireyler kullandıkları iletişim stratejileri yolu ile çatışmayı daha da alevlendirebilir veya önleyebilirler (Galvin ve Brommel, 1996; Akt. Ergin, 2011).

Tüm evli çiftler evlilikleri boyunca kendilerini bazı çatışmaların içinde bulmaktadırlar. Bununla birlikte çatışma evlilikle ilgili sıkıntıları ve yıkımı arttırmak yerine eşler arasındaki içtenliği ve olumlu duyguları daha da güçlendirebilmektedir. Kur yapma döneminden itibaren ve evliliğin ilk yıllarında çiftler çok az çatışma yaşamakta ve varolan çatışmayı nasıl yöneteceklerini öğrenmektedirler. Başarılı bir yönetim çatışmayı tamamıyla azaltabilmektedir (Veroff ve ark., 2004:132).

Blood ve Wolf, 731 kadın eş üzerinde yaptıkları araştırmada, eşler arasındaki belli başlı çatışma alanlarının sırasıyla; 1-para, 2-çocuklar, 3-boş zaman etkinlikleri, 4-cinsel doyumsuzluk, 5-kayınpeder-kayınvalide, 6-roller, 7-dinsel politik görüş ve 8-seks olarak saptadıklarını belirtirken, Grene ise 750 eşle yaptığı çalışmada, çatışma alanlarını; 1-iletişim yokluğu, 2-sürekli tartışma, 3-giderilmemiş duygusal gereksinimler, 4-cinsel doyumsuzluk, 5-parasal anlaşmazlıklar, 6-kayınvalide-kayınpeder, 7-sadakatsizlik, 8-çocuklara ilişkin çatışmalar, 9-otoriter eş, 10-şüpheli eş, 11-alkolizm ve 12-fiziksel saldırı olarak sıralandığını belirtmiştir (Akt; Tezer, 1986).

Eşler arası anlaşmazlıkların çözümü konusunda Haley (1988) de, yeni evli çiftlerde ya da aile sisteminde, çatışma ve anlaşmazlıkların hangi noktalarda ortaya çıktığını saptamanın son derece önemli olduğunu belirtmektedir.

Haley'e göre, evlilik çatışmaları temel bazı anlaşmazlıklardan ortaya çıkmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

- 1.Eşlerin hangi kurallara uyacağı
- 2.Birbirleriyle tutarsız olan kararların yürürlüğe konulması
- 3.Kuralların kimin tarafından konulacağı (Akt. Ateş, 2011: 120).

Çatışmanın nasıl yönetileceğini bilmek, ilişkide yıkımı engellemek için oldukça önemlidir. Yaşanan çatışma sırasında eşlerin birbirlerini destekler şekilde durumlarını anlatmaları daha olumlu sonuçlar yaratmaktadır. Çatışmada karşı tarafı destekleme, yaşanan engellenmeyi ve endişeyi ortadan kaldırarak çatışmanın şiddetlenmesini önlemektedir. Tartışma sırasında eşler ilişkide endişe duydukları ve yakındıkları durumları birbirlerini destekleyecek, yapıcı bir şekilde özetlemelidirler (Veroff ve ark., 2004:132).

Evlenen kişilerin farklı yerlerden gelmeleri, geldikleri yerlerin özelliklerini taşımaları, farklı kültür, değer, önyargı ve kişiliğe sahip olmaları, ekonomik yetmezlikler, dışarıdan aileye gelen müdahaleler vb. durumlar çatışma yaratmaktadır. Çatışma uzun süreli ilişkilerde doğal olarak ortaya çıkmaktadır. Burada önemli olan çatışmaların çıkmasını önlemek değil, çatışma çıktığında kişilerin birbirleriyle nasıl etkileşim kuracaklarını bilmesidir. Sağlıklı bir ailede çatışma çıktığında, çiftler birbirlerini kırmadan bu çatışmayı çözebilirler (Cüceloğlu 1977:71).

Şahinkaya (1973:19-26) eşler ne kadar olgunlaşmışsa çatışmaların da o kadar az olacağını söylemekte ve olgun olmayan kişilik özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır: 1.Başkalarını kıskanır. 2.Her istediğinin hemen istediği anda olmasını ister. 3.Öfkesini, hiddetini kontrol edemez, çabuk kızar. 4.Başkalarının başarılarını küçümser. 5.Bir hayal dünyasında yaşar. 6.Kabahati daima başkalarında bulur. 7.Başkalarına şaka yapar ama kendisine yapılmasını çekemez. 8.Başkalarının başarısızlıklarından zevk duyar. 9.Herkesin onun kötülüğünü istediğine inanır. 10.Başkalarının işlerine karışır, her şeyi öğrenmek ister. 11.Böbürlenir, övünen, palavracı tiplerdir. 12.Ahlak kurallarına meydan okur. 13.Kavgacıdır ve buyurmayı sever. 14.Kendine güveni yoktur. 15.Daima kendini düşünür, bencildir. 16.Tartışmayı sever (Akt; Acar, 1998).

Çatışmayı yönetmenin yalnızca tek bir yöntemi yoktur. Çiftler çatışmanın değişik yollarını deneyebilir, karşılaştırabilir ve yeni yollar geliştirip, evlilikleriyle ilgili en iyi sonucu elde ettikleri yöntemleri sürdürebilirler. Çatışma ile ilgili inançlar

ve ilişkiye yapılan yüklemeler başarılı ve kararlı bir çatışma yöntemi için merkezi rol oynamaktadır (Veroff ve ark., 2004:132).

2.5.1.1.Yurt içinde Evlilik Çatışması ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Hatipoğlu (1993), bazı demografik değişkenlerin evlilik çatışması ve evlilik doyumu üzerindeki rolünü araştırmış ve evlilik çatışmasının yaygınlığının erkek eşlerin evlilik doyumunu açıklayan değişken olduğu görülmüştür. Buna karşılık, evlilik çatışmasının yaygınlığı ve eğitim düzeyi kadın eşlerin evlilik doyumunu açıklayan değişkenler olarak ortaya çıkmıştır.

Öz (1999), çocukların uyum problemleri ile evlilik çatışması algıları arasındaki ilişkiyi incelemiş; Şendil(1999) benzer şekilde çocukların anne babanın evlilik çatışmasını algılayış şeklini çalışmış; Kızıldağ(2003), evlilik çatışması ve çocuk davranış problemleri arasındaki ilişkiyi bağlamsal çerçeveden ele almıştır. Ebeveyn çatışmasının çocuklar üzerine etkisini inceleyen pek çok çalışma bulunmaktadır.

Uğurlu (2003) evli çiftlerde çelişik duygulu cinsiyetçiliğin iki alt boyutu olan düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik ile çiftlerin yaşadıkları sorunları çözerken kullanabilecekleri farklı çatışma yönetimi biçimleri (olumlu-aktif, olumlu-pasif, olumsuz-aktif, olumsuz-pasif) ve buna bağlı olarak mutluluk, bağlılık, ortak kararlılık ve duygusal ifadeyi kapsayan çiftlerin evlilikte uyum düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Araştırmaya Ankara ili sınırları içindeki çeşitli bölgelerde yaşayan 112 evli çift (112 erkek ve 112 kadın; toplam 224 kişi) katılmıştır. Araştırma sonucunda erkekler için olumsuz-aktif çatışma yönetimi biçimi için, kadınlar için olumsuz-pasif çatışma yönetimi biçimi için istatistiksel anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Eğitim düzeyi azaldıkça, çatışmanın sıklığı arttıkça, çatışmayı başlatan karşı taraf olduğunda ve düşmanca cinsiyetçilik arttığında erkekler olumsuz-aktif çatışma yönetimi biçimini tercih etmektedirler. Kadın katılımcılar karşı taraf çatışmayı başlattığında, çatışmanın sonucunda eşlerinin istekleri olduğunda ve

ailenin gelir düzeyi düştüğünde daha fazla olumsuz-pasif çatışma yönetim biçimini tercih etmektedirler.

Demirci (2004), evlilikte bağlanma ve çatışmayı yönetmede bağlanma stillerinin etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda, olumlu bağlanma stilleri ile olumlu çatışmayı çözme tutumları arasında beklenildiği gibi olumlu yönde ilişki bulunamamıştır.

Polat (2006), evli bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, aldatma eğilimi yüksek olanların çatışma eğilimlerinin de yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çatışma eğilimi düşük olan erkeklerin, çatışma eğilimi düşük kadınlardan daha fazla aldatma eğilimleri oldukları görülmüştür.

Doğan'ın 2010'da evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özelliklerinde çatışma yaşama durumu arasındaki ilişkiyi incelediği araştırma sonucunda, evli bireylerin sosyotropik-otonomik kişilik özellikleri ile evliliklerinde çatışma yaşama durumları arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Ovalı (2010), farklı coğrafi bölgelerde yaşayan bireylerin evlilik çatışmalarını demografik özelliklere göre karşılaştırmış ve yapılan analizler sonucunda; bireylerin evlilik çatışmalarının, yaşanılan bölgeye, cinsiyete, aile ziyaretlerine, evlilik öncesi ilişki süresine, eşler arasındaki yaş farkına ve evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaştığı görülmüştür.

Kök aile ile ilişkiler, problem çözme becerileri, evlenme yaşı ve evlilik süresi değişkenlerinin evlilik çatışmasının sıklık ve yaygınlığını yordamak için yaptığı araştırmasında Ülker (2011), kök aile ile ilişkiler, evlenme yaşı ve evlilik süresi değişkenlerinin evlilik çatışması sıklığını; kök aile ile ilişkileri ve problem çözme becerilerinin ise evlilik çatışması yaygınlığını anlamlı düzeyde yordadığı sonucuna ulaşmıştır.

Özen (2012), bağlanma teorisi perspektifinden evlilikte yaşanan çatışmalarda hissedilen ve ifade edilen duyguları araştırmıştır. Bulgular hem karı hem de kocaların kaçınmacı bağlanma boyutunun eşlerin evlilik uyumunu yordamada en güçlü değişken olduğunu göstermiştir. Eşlerin hissettiği duyguların aracı rolü incelendiğinde ise, kadınların hayal kırıklığı duygusu ve erkeklerin kızgınlık duygusunun temel aracı değişkenler olarak öne çıktığı bulunmuştur. Kızgınlık ifadesi açısından bakıldığında, sonuçlar kadınların ve erkeklerin yaygın kızgınlık stiline, bağlanma boyutları ve evlilik uyumu arasındaki ilişkide aracı rolü oynadığını göstermiştir. Üzüntü ifadesinin aracı rolüne ilişkin analizler, sadece bir aktör aracı rolünün anlamlı olduğunu göstermiştir. Kaçınan bağlanma yönelimi yüksek olan kocaların üzüntülerini ifade ederken daha çok yalnızlık/olumsuz davranış tarzını kullandıkları ve bu davranış tarzının kendi evlilik uyumlarını düşürdüğü bulunmuştur. Ancak, karı ve kocaların suçluluk ifade stillerinin, eşlerin bağlanma stilleri ve evlilik uyumları arasındaki aracı rolü istatistiksel olarak anlamlı değildir.

2.5.1.2.Yurt Dışında Evlilik Çatışması ile İlgili Yapılan Araştırmalar

Vuchinich (1987) ailelerin akşam yemeklerinde yaşadıkları çatışmaları incelediği araştırmasında, çatışmaların %61'nin, çatışmalardan kaçmanın en kolay yolu olan soğuk davranarak çekilmeyle sonuçlandığını belirlemiştir. Bu durum karşısında diğer eşin çatışmayı sonlandırmak için daha çok boyun eğme ve uzlaşma yolunu denediği görülmüştür (Galvin ve Brommel, 1996; Akt. Ergin, 2011).

O'Donohue ve Crouch (1996) tarafından yapılan araştırmada, eşler arasında yaşanan iletişim problemlerinin en önemli nedeninin bireylerin iletişim becerilerindeki yetersizlik olduğu vurgulanmaktadır (Akt; Ergin, 2011).

Fincham (2003: 23-27), araştırmasında çiftlerin iş bölümünden algıladıkları eşitsizliğin evlilik çatışmasıyla ilişkili olduğunu ve bu çatışmaya karşılık erkeklerde kabuğuna çekilme eğilimi olduğunu bulmuştur.

2.5.1.3.Evlilik Çatışması ve Evlilik Doyumu

Bu alanda çalışan bir çok araştırmacıya göre, ilişki doyumu ya da doyumsuzluğu ile ilişkili olan, çatışmanın varlığından ziyade çiftlerin çatışma ile nasıl başa çıktığıdır. Greef ve Bruyne(2000) çatışma ile yapıcı bir şekilde başa çıkılırsa, ilişkinin gelişeceğini ve zenginleşeceğini; tam tersine, yıkıcı bir biçimde başa çıkıldığında ise, çiftin doyumlu olmayan bir ilişkiyi sürdürmeye mahkum olacağını belirtmiştir. (Greef, A.P ve Bryne,T. 2000; Akt. Şen, 2009).

Evlilik doyumu ve istikrarı, evlilik çatışmasının yokluğuna değil, fakat olumsuz çatışma davranışlarındansa, olumlu davranışların daha fazla olmasına işaret etmektedir.Tartışmalara karşı cinsel ilişki oranının da evlilik doyumunu yordayıcı olduğu bilinmektedir. (Fincham,2009).

Grych ve Fincham (1990), evlilik doyumu ile evlilik çatışması kavramlarının birbirine zıt kavramlar olarak görülmekle beraber, mutsuz evliliklerin daima çatışma ile tamamlanamayacağını ve birçok evlilikte de doyumlu olan çiftin çatışma içinde olabileceğini belirtmişlerdir (Akt; Ovalı, 2010).

İlişkide doyuma ulaşan eşlerle doyuma ulaşmayan, ilişkiden hoşnut olmayan eşlerin birbirlerine karşı gösterdikleri olumsuz davranışlar karşılaştırıldığında, doyum almayan, kaygılı eşlerin çatışma oluştuğunda eşlerini bencil ve davranışlarında kötü niyetli olarak gördükleri gözlenmiştir (Veroff ve ark., 2004:132).

Bulgular ışığında evli bireylerin yaşadıkları stresli durumlar karşısında kullanacakları başa çıkma stratejilerilerinin evlilik doyumlarını doğrudan etkilediği görülmektedir. Özellikle problem odaklı başa çıkma stratejisinin hem kadınlar hem de erkeklerin evlilik doyumlarını olumlu olarak etkilediği vurgulanmaktadır (Güngör, 2007).

2.5.1.4.Evlilik Çatışması ve Benlik Saygısı

Shackelford'un (2001), evlilikteki çatışma ve uyumsuzlukların evli çiftlerin benlik saygıları üzerindeki etkisini incelediği çalışmada, erkeklerin benlik saygısının, eşleri tarafından aldatılma ve kadınların sürekli olarak kocalarının istismarı ve kıskançlıkları konusunda dile getirdikleri şikayetlerden olumsuz olarak etkilendikleri; kadınların ise benlik saygılarının, fiziksel çekiciliklerinin kocaları tarafından sürekli olarak aşağılanmasıyla olumsuz olarak etkilendiği belirtilmektedir (Akt; Güngör, 2007).

Benlik saygısı düşük bireylerin, yoğun olarak kabul edilme arzusu, aynı zamanda i şkilerinde meydana gelebilecek çatışmaları c zebilmede bir kararsızlık ve karmaşı r nt s ne yol açabilmektedir. Bu durumda e i tarafından incitilen bir birey, düşük benlik saygısına sahipse, c z m yolu bulmada zorlanabilir ya da geri c kilebilmektedir (Alpay, 2009).

2.5.1.5.Evlilik Çatışması ve Romantik Kıskançlık

Evlilik çatışmaları ve bo anmayla ilgili ve genel olarak evlilik i şkisiyle ilgili olarak yapılmış pek c k c alışma arasında cinsiyet-rol çatışmaları, a k,   ke ve kıskançlık boyutlarını değerlendiren araştırmaların yer aldığı görülmektedir (Oral ve ark., 1996: 115-121).

Canel (2011: 57) evlilikte çatışma yaratan unsurların başında kıskançlık olduğunu belirtmektedir.

Hansen (1985), kıskançlığın meydana gelmesi için  nko ul olarak iki faktörün gerçekleşmesi gerektiğini belirtmektedir. Öncelikle, kişi, partnerinin gerçek ya da hayal edilen davranışını i şkisi için bir çatışma unsuru olarak kabul etmelidir. İkinci olarak da i şkisini vazgeçmek istemeyecek kadar değerli görmelidir. Hansen'in tanımı kişinin i şkisi ile ilgili olan algısına önem vermektedir (Akt; Houser, 2009).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma evli bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilik doyumu ve evlilikteki çatışmaları arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik betimsel bir çalışmadır. Betimsel araştırmalar olayların, insan gruplarının bazı özelliklerinin tek tek ne olduğunu veya iki ve daha çok özelliğin ilişkisel düzeyde nasıl olduğunu açıklamaya çalışır. Betimleyici araştırmaların sonuçları, yüzde tabloları, grafikler ile gösterilir ve değişkenler arasında korelasyonun varlığı veya yokluğu saptanır (Arslanoğlu,2010). Araştırmanın bağımlı değişkeni evlilik doyumu; bağımsız değişkenleri ise evlilikteki çatışmalar, benlik saygısı ve kıskançlık düzeyidir.

3.2. Evren Ve Örneklem

Karasar; evrenin (population), araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünü olduğunu, bu bütünün ortak özellikleri olan canlı ya da cansız her türlü elemanı içerdiğini belirtmektedir (Karasar, 1982). Buna göre genel evren ve çalışma evreni olmak üzere iki tür evren olduğunu belirtmektedir. Genel evrenin soyut; tanımlanması kolay fakat ulaşılması güç ve hatta çoğu zaman olanaksız bir bütün olduğunu ifade etmektedir. Karasar'a göre çalışma evreni ulaşılabilir evrendir. Bu yönü ile somut bir evrendir. Araştırmacının, ya doğrudan gözleyerek ya da ondan seçilmiş bir örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanarak, hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir. Pratikte, araştırmalar, yalnızca çalışma evreni

üzerinde yapılmaktadır. Sonuçların da, yalnızca bu sınırlı evrene genellenmesi kaçınılmazdır(Smith 1975; Akt. Karasar 1982).

Bu araştırmanın evrenini Ankara’da yaşayan evli bireyler oluşturmaktadır. Tük 2012 verilerine göre Ankara’da ikamet eden evli bireylerin toplam sayısı 2.495.969 olarak belirlenmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu,2012). Bu sayının çokluğu örneklem sayısının hesaplanmasında zorluk yaratmıştır. Bu nedenle Yazıcıoğlu ve Erdoğan’ın (2004) araştırmacılara kolaylık sağlaması bakımından $\alpha=0.05$ için ± 0.03 , ± 0.05 ve ± 0.10 örnekleme hataları için farklı evren büyüklüklerinden çekilmesi gereken örneklem büyüklüklerini hesapladıkları tablodan yararlanılmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004).

Tablo 1
 $\alpha=0.05$ İçin Örneklem Büyüklükleri

Evren Büyüklüğü	± 0.03 örnekleme hatası(d)			± 0.05 örnekleme hatası(d)		
	p=0.5	p=0.8	p=0.3	p=0.5	p=0.8	p=0.3
	q=0.5	q=0.2	q=0.7	q=0.5	q= 0.2	q=0.7
100	92	87	90	80	71	77
500	341	289	321	217	165	196
750	441	358	409	254	185	226
1000	516	406	473	278	198	244
2500	748	537	660	333	224	286
5000	880	601	760	357	234	303
10000	964	639	823	370	240	313
25000	1023	665	865	378	244	319
50000	1045	674	881	381	245	321
100000	1056	678	888	383	245	322
1000000	1066	682	896	384	246	323
100 milyon	1067	683	896	384	245	323

Tablo 1’den görüldüğü üzere 0.05 hata payı ile $p=0.8$ ve $q=0.2$ esas alınarak hesaplanan örneklem büyüklüğünün 1000000 ve 100000000 değerleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır (1000000 için 246 ; 100000000 için 245). Bu nedenle araştırma kapsamında ulaşılabilecek örneklem sayısı hesaplanırken hedef örneklem sayısı 245 olarak belirlenmiş, ancak veri kaybından dolayı bu sayı 200 bireyle sınırlı kalmıştır.

Örneklem, belli bir evrenden, belli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar, çoğunlukla kümeler üzerinde yapılır. Alınan sonuçlar ilgili evrene genellenir (Karasar, 1982).

Bu araştırmanın örneklemini kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi araştırmaya hız kazandıran bir yöntem olup araştırmacı, yakın ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçebilmektedir. Bu örnekleme yöntemi çoğu zaman araştırmacının diğer örnekleme yöntemini kullanma olanağının olmadığı durumlarda kullanılmaktadır (Fraenkel ve Wallen,1990).

Bu araştırmanın örneklemini Ankara il merkezinde ikamet eden, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 111’i kadın, 89’u erkek olmak üzere 200 evli birey oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 22 ile 62 arasında değişmektedir ($= 35.8$, $S.S= 8.57$).

3.3.Verİ Toplama Araçları

Bu araştırmada beş temel veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar; araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu, Stanley Coopersmith tarafından 1986’da geliştirilmiş olan Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ), Pines ve Aronson (1983) tarafından geliştirilen Romantik Kıskançlık Ölçeği, Çelik (2006) tarafından geliştirilen Evlilik Doyumu Ölçeği(EDÖ) ve Hatipoğlu (1993) tarafından geliştirilen Evlilik Yaşamı Anketi (EYA) dir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Ölçekleri yanıtlayan bireylerden yaş, cinsiyet ve eğitim durumu gibi sosyo-demografik bilgilerin yanında evlilik sürelerini, evlenme biçimlerini (görücü usulü/anlaşarak) ve çocuk sayılarını belirtmelerinin istendiği Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

3.3.2. Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği (BSÖ)

Stanley Coopersmith tarafından 1986'da geliştirilmiş olan "Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği"(BSÖ) Turan ve Tufan tarafından 1987'de Türkçe'ye uyarlanmış ve geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmıştır. Tufan tarafından ölçeğin alfa katsayısı $r = 0.62$ olarak bulunmuş. Yine Turan ve Tufan'ın birer yıl arayla yapmış oldukları çalışmalarda ölçeğin test-tekrar test güvenirliliği $r = 0.65$, $r = 0.76$ olarak saptanmıştır. Ölçek "benim gibi" ya da "benim gibi değil" biçiminde işaretlenebilen 25 maddeden oluşmaktadır. Cevap anahtarındaki olumlu şıklar 4 ile çarpılır puanlama buna göre değerlendirilir. Alınan puanlar 0 ile 100 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puan 10- 30 puan arası ise, düşük benlik saygısına, 30- 70 puan arasında ise orta benlik saygısına ve 70-100 puan arasında hesaplanmışsa yüksek benlik saygısına işaret etmektedir (Turan ve Tufan, 1987). Bu çalışma kapsamında ölçeğin güvenirlik analizi tekrar yapılmış ve analiz sonucunda Cronbach Alfa Katsayısı .77 olarak bulunmuştur.

3.3.3 Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ)

Pines ve Aronson (1983), tarafından geliştirilen Romantik Kıskançlık Ölçeği (RKÖ) 7 dereceli likert türü bir ölçektir (1=hiç katılmıyorum, 7=tamamen katılıyorum). Kıskançlık düzeyi, kıskançlık durumunda verilen tepkiler (fiziksel, duygusal ve bilişsel), kıskançlıkla başetme yöntemleri, kıskançlığın etkileri ve kıskançlığın nedenleri olmak üzere 5 alt ölçekten oluşmaktadır. RKÖ'nin Türk kültürüne uyarlaması Demirtaş (2004b) tarafından yapılmıştır. Yapı geçerliğini sınamak amacıyla faktör analizi yapılmış ve özgün form ile tutarlı faktör yapısı elde

edilmiştir. Ayrıca bu ölçekle, Aşka ilişkin Tutumlar Ölçeği (Büyükşahin ve Hovardaoğlu 2004) arasındaki korelasyon katsayılarının -.13 ile .47 arasında değiştiği görülmüştür. RKÖ'nin Cronbach Alfa katsayısı .92, iki yarım güvenirliliği ise .72'dir (Demirtaş ve Dönmez, 2006).

Bu araştırmanın amacına uygun olarak katılımcılara RKÖ'nün "Kıskançlık Tetikleyicileri (22 madde) alt ölçeği uygulanmıştır.

3.3.4 Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ)

Çelik (2006) tarafından geliştirilen Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ) nin geçerlik ve güvenirlik çalışması yine Çelik (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçek 5'i olumlu, 8'i olumsuz toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Örneklem grubundaki evli bireylerden bu maddelerde belirtilen (1) bana hiç uygun değil ile (5) bana tamamen uygun arasında değişen Likert tipi bir derecelendirmeyi kullanarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 65, en düşük puan ise 13'tür. Yüksek puan evli kişilerin evlilik doyumlarının yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekteki olumsuz anlam içeren 8 madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak evlilik doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin Ölçüt bağımlı geçerlilik çalışmasında EDÖ alt ölçek puanları ile Beck Depresyon Ölçeği ve Evlilik Uyum Ölçeği arasındaki ilişki incelenmiştir. Evlilik Doyum Ölçeği ile Beck Depresyon Ölçeği arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. EDÖ alt ölçeklerinin madde toplam korelasyonlarının, iç tutarlık katsayılarının yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Aile alt ölçeği madde toplam puan korelasyonları .59 ile .71; Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .83; Cinsellik alt ölçeği madde toplam puan korelasyonları .49-.73, Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .81; Benlik alt ölçeği madde toplam puan korelasyonları .49 ile .67, Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .75 arasında değişmektedir. Her üç alt ölçeğin Cronbach alfa değeri .70'in üzerindedir. Alt ölçeklerdeki madde toplam puan korelasyonlarının .30'un üzerinde olması alt ölçeklerdeki maddelerin ölçülen özelliklerle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Yapı geçerliği çalışmasında dört örneklem grubundan elde edilen veriler üzerinden faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. Öncelikle herhangi bir faktör döndürme yöntemi kullanılmadan temel bileşen analizi uygulanmış ve çözüm sonrasında toplam 8 bileşen olduğu anlaşılmıştır. Her bir bileşendeki maddelerin en düşük faktör yükünün .40 olmasına ve maddelerin bileşenler arasındaki faktör yükleri arasındaki farkın en az .25 olmasına dikkat edilmiştir. Bu iki ölçütü temel alınarak yapılan temel bileşen analizleri dört kere tekrarlanmış ve EDÖ'de .40/.25 ölçütlerine uygun olan 50 madde kalmıştır. Ancak dördüncü çözümlemenin sonunda 4 bileşenli bir yapı elde edilmiştir. Dört bileşene yüklenen maddelere ait faktör yüklerinin .50-.78 arasında değiştiği görülmüştür.

Evlilik doyum ölçeğinin güvenirlik çalışması için öncelikle ölçeğin ve ölçeğin alt boyutlarının madde-toplam puan korelasyonları incelenmiş ve ölçeğin madde-toplam puan korelasyonunun .27 ile .58, aile alt boyutunun .59 ile .71, cinsellik alt boyutunun .49 ile .73, benlik alt boyutunun .49 ile .67 olduğu saptanmıştır. Ayrıca ölçeğin iç tutarlık katsayıları hesaplanmış ve bütün ölçeğin iç tutarlık katsayısı .79, aile alt boyutunun iç tutarlık katsayısının .83, cinsellik alt boyutunun iç tutarlık katsayısının .81, benlik alt boyutunun iç tutarlık katsayısının .75 olduğu belirlenmiştir. Evlilik Doyum Ölçeğinin test-tekrar test güvenirlik çalışması bir aylık ara ile 70 evli bireyden toplanan veriler üzerinde yapılmıştır. Evlilik Doyum Ölçeğinin test-tekrar test korelasyon katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Test-tekrar test korelasyon katsayısı aile alt boyutu için .83, cinsellik alt ölçeği için .80, benlik alt ölçeği için ise .74 bulunmuştur. (Çelik, 2006).

3.3.5 Evlilik Yaşamı Anketi (EYA)

EYA, Hatipoğlu (1993) tarafından evlilik çatışmalarını ölçebilmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, yapılan çalışmalar ışığında evliliklerde çatışma yaratma ihtimalinin yüksek olduğu saptanmış olan; iletişim, arkadaş ve akrabalarla ilişkiler, çocuklar, iş, ekonomik konular, cinsellik gibi konulardaki 70 maddeden oluşmaktadır. Her madde için cevap seçenekleri (örn. Böyle bir durum yok ya da haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor) altı tanedir. Ölçekten iki farklı puan elde

edilmektedir. Çatışma yatkinlik puanı (Conflict Expansion Score); “böyle bir durum yok” ve “var ama hiç gerginlik yaratmıyor” cevaplarının dışında kalan cevap sayısı ile belirlenmektedir. Sözü edilen ifadeler dışındaki ifadelere cevap verilmişse 1 puan, verilmemişse 0 puan verilmektedir. Puanlar 0 ile 70 arasında değişmektedir. Elde edilen diğer puan Çatışma Sıklık Puanı’dır (Frequency of Conflict Score). Çatışma yarattığı söylenen maddelere karşılık gelen puanların (1=yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor, 2=ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor, 3=haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor ve 4=günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor) toplanıp çatışma yaygınlık puanına bölümünden elde edilmektedir. Puanlar 1 ile 4 arasında değişmektedir. Ölçeğin geçerliliği ile ilgili olarak yapılan çalışma sonucunda Cronbach alfa .91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin görünürde güvenilirliği ile ilgili olarak da, ölçek alan uzmanları ve çiftlere verilerek, maddelerin evlilik çatışması kavramına nasıl uygun olduğuna ve maddelerin niteliğine karar vermeleri istenmiştir. Bunun sonucunda gerekli değişiklikler yapılmıştır. Ölçeğin yapı güvenilirliği için ise mevcut araştırmada yer alan 35 evli ve 10 boşanmış çift kullanılmıştır. Çatışma yaygınlık puanlarında evli ve boşanmış çiftlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur (Hatipoğlu, 1993). Bu çalışma sonucunda ölçeğin güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach Alfa değeri ise .93’tür.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında örnekleme dahil olan evli bireylere ölçekler elden teslim edilmiş, uygulama sırasında oluşabilecek sorulara cevap vermek üzere araştırmacı katılımcıların ulaşabileceği bir yerde hazır bulunmuştur. Veri toplama araçlarını cevaplandıran katılımcılardan ölçekleri kapalı zarfa koymaları istenmiş, verilerin toplanma sürecinde gönüllülük ve gizlilik esas alınmıştır.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi SPSS for Windows 20.0 programı ile yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde *t* testi , Pearson Momentler Korelasyon Katsayısı ve Çoklu Regresyon Analizi kullanılmıştır. Regresyon analizi,

aralarında ilişki olan iki ya da daha fazla değişkenden birinin bağımlı değişken, diğerinin bağımsız değişkenler olarak ayrımı ile aralarındaki ilişkinin bir matematiksel eşitlik ile açıklanması sürecini anlatır. Bağımlı değişkenin bir, bağımsız değişkenin iki ya da daha fazla olmasına çoklu regresyon analizi denir (Büyüköztürk, 2009).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu araştırma, evli bireylerin benlik saygıları, kıskançlık düzeyleri, evlilikte yaşadıkları çatışmalar ve evlilikten aldıkları doyum arasında anlamlı düzeyde ilişki olup olmadığını ve bu değişkenlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Verilerin değerlendirilmesinde çoklu regresyon analizi, t testi ve korelasyon hesaplamalarından yararlanılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular alt başlıklar halinde belirtilmiştir.

4.1.Örnekleme Tanıtıcı Bulgular

Örneklemin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlenme biçimi, evlilik süresi ve çocuk sayısı açısından dağılımı aşağıda yer alan Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5, Tablo 6 ve Tablo 7’de sunulmaktadır.

Tablo 2
Evli Bireylerin Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	n	%
Kadın	111	55.5
Erkek	89	44.5
Toplam	200	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere örneklem 111 kadın (%55.5) ve 89 erkek (%44.5) olmak üzere 200 evli bireyden oluşmaktadır.

Tablo 3’te evli bireylerin yaşa göre dağılımları sunulmaktadır.

Tablo 3
Evli Bireylerin Yaşa Göre Dağılımları

Cinsiyet %	20-30	31-40	41-50	51 ve üzeri	Toplam
Kadın	39	42	23	7	111
%	35.1	37.8	20.7	6.3	100
Erkek	34	30	19	6	89
%	38.2	33.7	21.3	6.7	100
Toplam	73	72	42	13	200
%	36.5	36.0	21.0	6.5	100

Tablo 3’te görüldüğü üzere örneklem; 20-30 yaş aralığındaki evli kadın sayısı 39 (%35.1), evli erkek sayısı 34 (%38.2) olmak üzere toplam 73 (%36.5); 31-40 yaş aralığındaki evli kadın sayısı 42 (%37.8), evli erkek sayısı 30 (%33.7) olmak üzere toplam 72 (%36.0); 41-50 yaş aralığındaki evli kadın sayısı 23 (20.7), evli erkek sayısı 19 (21.3) olmak üzere toplam 42 (21.0) ve 51 yaş ve üstü evli kadın sayısı 7 (6.3), evli erkek sayısı 6 (6.7) olmak üzere toplam 13 (%6.5) bireyden oluşmaktadır.

Aşağıda evli bireylerin eğitim düzeylerine göre dağılımları Tablo 4’te sunulmaktadır.

Tablo 4
Evli Bireylerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Eğitim Düzeyi	n	%
Kadın	Okur-yazar	-	-
	İlkokul	6	5.4
	Ortaokul	3	2.7
	Lise	27	24.3
	Üniversite	59	53.2
	Lisansüstü	16	14.4
Erkek	Okur-yazar	1	1.1
	İlkokul	4	4.5
	Ortaokul	9	10.1
	Lise	18	20.2
	Üniversite	42	47.2
	Lisansüstü	15	16.9
Toplam		200	100

Tablo 4’te görüldüğü gibi evli kadınlarda örneklem; 6 ilkokul mezunu (%5.4), 3 ortaokul mezunu (%2.7), 27 lise mezunu (%24.3), 59 üniversite mezunu (%53.2) ve 16 lisansüstü (%14.4) mezunundan oluşmaktadır. Evli kadınlarda sadece okur-yazar olan kişi bulunmamaktadır. Evli erkeklerde ise okur-yazar sayısı 1 kişi ile sınırlı kalmıştır (%1.1). 4 ilkokul mezunu (%4.5), 9 ortaokul mezunu (%10.1), 18 lise mezunu (%20.2), 42 üniversite mezunu (%47.2) ve 15 lisansüstü mezunu (%16.9) evli erkek örneklemine geri kalanını oluşturmaktadır. Buna göre örneklem önemli bölümünün (% 73) lise ve üniversite mezunu bireylerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 5’te evli bireylerin evlenme biçimlerine göre dağılımları sunulmaktadır.

Tablo 5
Evli Bireylerin Evlenme Biçimine Göre Dağılımları

Cinsiyet	Evlenme Biçimi	n	%
Kadın	Flört Ederek	87	78.4
	Görücü Usulü	17	15.3
	Diğer	7	6.3
Erkek	Flört Ederek	62	69.7
	Görücü Usulü	27	30.3
	Diğer	-	-
Toplam		200	100

Tablo 5’te görüldüğü üzere örneklemin büyük çoğunluğunu flört ederek evlenen bireyler oluşturmuştur Kadınlarda flört ederek evlendiğini belirten birey sayısı 87 (%78.4), görücü usulü ile evlenen bireylerin sayısı 17(%15.3) ve diğer seçeneğini işaretleyen bireylerin sayısı 7 (%6.3) dir. Erkeklerde flört ederek evlendiğini belirten bireylerin sayısı 62 (%69.7), görücü usulü ile evlendiğini belirten bireylerin sayısı ise 27 (%30.3) dir.

Tablo 6’da evli bireylerin evlilik sürelerine göre dağılımları gösterilmektedir.

Tablo 6
Evli Bireylerin Evlilik Süresine (Yıl) Göre Dağılımları

Evlilik Süresi (Yıl)	n	%
1-5	87	43.5
6-10	37	18.5
11-15	31	15.5
16-20	19	9.5
21-30	22	11.0
31-40	3	1.5
41-50	1	0.5
Toplam	200	100

Tablo 6’da görüldüğü gibi örneklemini oluşturan evli bireylerin evlilik süreleri, 1-5 yıl arasında olan 87 (%43.5), 6-10 yıl arasında olan 37 (%18.5), 11-15 yıl arasında olan

31(%15.5), 16-20 yıl arasında olan 19 (%9.5), 21-30 yıl arasında olan 22 (%11.0), 31-40 yıl arasında olan 3 (%1.5) ve 41-50 yıl arasında olan 1(%0.5) şeklindedir.

Tablo 7’de evli bireylerin çocuk sayılarına göre dağılımları sunulmaktadır.

Tablo 7
Evli Bireylerin Çocuk Sayılarına Göre Dağılımları

Çocuk Sayısı	n	%
Yok	59	29.5
1	65	32.5
2	57	28.5
3	15	7.5
4 ve üzeri	4	2.0
Toplam	200	100

Evli bireylerin çocuk sayılarına göre dağılımlarının gösterildiği Tablo 7 incelendiğinde, örneklemin %29.5’inin (59 birey) çocuk sahibi olmadığı, %32.5’inin (65 birey) 1 çocuk, %28.5’inin (57 birey) 2 çocuk, %7.5’inin (15 birey) 3 çocuk ve %2’sinin 4 ve üzeri çocuk sahibi olduğu görülmektedir.

4.2. Toplam Puanlara Göre Hesaplanan Korelasyon Sonuçları

Araştırmanın alt problemlerine uygun olarak evlilik doyumu-benlik saygısı, evlilik doyumu-kıskançlık düzeyi, evlilik doyumu-evlilik çatışması, benlik saygısı-kıskançlık düzeyi, benlik saygısı- evlilik çatışması, kıskançlık düzeyi-evlilik çatışması arasındaki ilişkiyi ölçmek üzere korelasyon analizi yapılmıştır. Analizden elde edilen bulgular Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8
Toplam Puanlara Göre Hesaplanan Korelasyon Sonuçları

		EDÖ Toplam	BSÖ Toplam	RKÖ Toplam	EYA Toplam
EDÖ Toplam	Pearson Korelasyon	1	.148*	-.132	-.238**
	Sig. (2-tailed)		.037	.062	.001
	N	200	200	200	200
BSÖ Toplam	Pearson Korelasyon	.148*	1	.078	-.311**
	Sig. (2-tailed)	.037		.274	.000
	N	200	200	200	200
RKÖ Toplam	Pearson Korelasyon	-.132	.078	1	-.083
	Sig. (2-tailed)	.062	.274		.245
	N	200	200	200	200
EYA Toplam	Pearson Korelasyon	-.238**	-.311**	-.083	1
	Sig. (2-tailed)	.001	.000	.245	
	N	200	200	200	200

**p <.01

*p <.05

Tablo 8 incelendiğinde en yüksek düzeyde ilişkinin benlik saygısı ve evlilik çatışması arasında olduğu görülmektedir ($r=-.311$, $p<.01$). Benlik saygısı ve evlilik çatışması arasında negatif yönde orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Determinasyon katsayısı ($r^2=.096$), dikkate alındığında, evlilik çatışmasındaki toplam varyansın %9.6 'sının benlik saygısı ile ilişkili olduğu söylenebilir. Evlilik doyumu ve evlilik çatışması arasında negatif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-.238$, $p<.01$). Evlilik çatışması evlilikten alınan doyum düzeyinin %5.6'sını açıklamaktadır. Evlilik doyumu ve benlik saygısı arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=.148$, $p <.05$). Diğer bir deyişle bireylerin benlik saygısı arttıkça evlilikten aldıkları doyumun da arttığı sonucuna ulaşılmaktadır. Kıskançlık düzeyi ile diğer değişkenler arasında anlamlı herhangi bir bulguya rastlanmamıştır ($p >.05$).

4.3. EDÖ Toplam Puanlarının Yordanması için Yapılan Regresyon Analizi

Evlilik doyumunun toplam puanları için regresyon analizi yapılmıştır. Bu analizde EDÖ puanları bağımlı değişken olarak alınmış, Benlik Saygısı Ölçeği, Romantik Kıskançlık Ölçeği, Evlilik Yaşantıları Ölçeği temel alınarak regresyon analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

Tablo 9’da evlilik doyumu ölçeğinden alınan puanların yordanması için yapılan regresyon analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 9
EDÖ Toplam Puanlarının Yordanması için Yapılan Regresyon Analizi
Sonuçları (Tüm F degerleri için $p < .05$)

Bağımlı değişken	Bağımsız değişkenler	B	Beta	R ² değeri	R ² Artışı	s.d.	F
Evlilik Doyumu	Evlilik Çatışması(EYA)	-.87	-.24	.056	.052	199	11.93
(EDÖ) TOPLAM	Benlik Saygısı(BSÖ)	.12	.15	.022	.017	199	4.41
	Kıskançlık Düzeyi(RKÖ)	-.06	-.13	.018	.013	199	3.53

Tablo 9’da görüldüğü üzere tüm evli bireyler için EDÖ toplam puanlarının yordanması için yapılan regresyon analizi sonucuna göre evlilik doyumunu en çok yordayan değişkenin evlilik çatışması olduğu bulunmuştur. Evlilik çatışması varyansın %5.6 sını açıklamaktadır. ($F(1,198) = 11.93$, $sd=199$ $p < .05$). Benlik Saygısı varyansın %2.2 sini açıklamaktadır. Araştırmanın bulgularına göre evlilikte yaşanan çatışmaların ve bireylerin benlik saygılarının evlilikten alınan doyumu etkilediği görülmektedir. Kıskançlık düzeyi ile evlilik doyumu arasında ise anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p > .05$).

4.4.Bazı Demografik Değişkenlere Göre Hesaplanan t-Testi ve Korelasyon Sonuçları

Evli bireylerin evlilikten aldıkları doyum, benlik saygısı düzeyleri, kıskançlık düzeyleri ve evlilikte yaşadıkları çatışmaları bazı değişkenlere göre incelemek üzere t-testi ve Pearson Momentler Korelasyonu Katsayısı analizi yapılmıştır. Sonuçlar aşağıdaki tablolarda gösterilmektedir.

4.4.1.EDÖ Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Aşağıdaki tablolarda evlilik doyumu ölçeğinin sonuçlarına ilişkin bulgular sunulmaktadır.

Tablo 10’da cinsiyete göre hesaplanan evlilik doyumu ölçeği puanlarına ilişkin t-testi sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 10
Cinsiyete Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

EDÖ					
Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
K	111	3.06	.47		
E	89	3.32	.55	-3.541	.094
Toplam	200				

Tablo 10’da görüldüğü üzere evlilik doyumu ile cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır ($p>.05$).

Yaşa göre hesaplanan evlilik doyumu ölçeğinden alınan puanlara ilişkin korelasyon sonuçları Tablo 11’de sunulmaktadır.

Tablo 11
Yaş Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

		EDÖ (Toplam)	Yaş
EDÖ (Toplam)	Pearson Korelasyon	1	.104
	Sig. (2-tailed)		.144
	N	200	200
Yaş	Pearson Korelasyon	.104	1
	Sig. (2-tailed)	.144	
	N	200	200

Tablo 11’de yer alan korelasyon sonuçlarına göre yaş ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

Eğitim düzeyine göre hesaplanan evlilik doyumu ölçeği puanlarına ilişkin korelasyon sonuçları Tablo 12’de gösterilmektedir.

Tablo 12
Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

EDÖ					
Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Okur-yazar	68	3.17	.62		
İlkokul					
Ortaokul					
Lise					
				-.002	.058
2.Üniversite	132	3.17	.47		
Lisansüstü					
Toplam	200				

Tablo 12 incelendiğinde eğitim düzeyi ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Evlenme biçimine göre hesaplanan evlilik doyumu ölçeği puanlarına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13
Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

EDÖ					
Evlenme Biçimi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Flört Ederek	149	3.16	.44		
Görücü Usülü	44	3.32	.69	-.1,83	.001
Toplam	193				

Tablo 13'te görüldüğü üzere evlilik doyumu, evlenme biçimine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Aralarındaki fark düşük düzeyde de olsa, görücü usulü ile evlenen bireylerin ($\bar{x}=3.32$), evliliklerinde flört ederek evlenen bireylere ($\bar{x}=3.16$) göre daha çok doyum sağladıkları söylenebilir. Kişisel Bilgi Formu (KBF)'nda evlenme biçimini belirlemek amacıyla diğer seçeneğini işaretleyen birey sayısı az olduğu için ($n=7$), bu bireyler analize dahil edilmemiştir.

Evlilik süresine göre hesaplanan evlilik doyumu ölçeği puanlarına ilişkin korelasyon sonuçları Tablo 14'te sunulmaktadır.

Tablo 14
Evlilik Süresine Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

	EDÖ (Toplam)	Evlilik Süresi
EDÖ Pearson Korelasyon	1	.059
(Toplam) Sig. (2-tailed)		.404
N	200	200
Evlilik Pearson Korelasyon	.059	1
Süresi Sig. (2-tailed)	.404	
N	200	200

Tablo 14'e bakıldığında evlilik süresi ile evlilik doyumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Evlilik doyumu ile çocuk sahibi olma durumuna göre hesaplanan t-testi sonuçları Tablo 15'te yer almaktadır.

Tablo 15
Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan EDÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

EDÖ					
Çocuk Sahibi Olma	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Var	59	3.18	.40		
2.Yok	141	3.17	.56	.03	.105
Toplam	200				

Tablo 15'te evlilik doyumu ile çocuk sahibi olma arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

4.4.2.BSÖ Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Aşağıdaki tablolarda benlik saygısı ölçeğinden alınan puanlara ilişkin analiz sonuçları yer almaktadır.

Benlik saygısının cinsiyet açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere yapılan t-testi sonuçları Tablo 16'da sunulmaktadır.

Tablo 16
Cinsiyete Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	BSÖ		t	p
		$\bar{x}$	ss		
K	111	2.91	.63		
E	89	3.04	.63	-.1.46	.917
Toplam	200				

Tablo 16'ya bakıldığında benlik saygısı ile cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Yaşın benlik saygısını yordayıp yordamadığını incelemek üzere yapılan korelasyon analizinin sonuçları Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17
Yaşa Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

		BSÖ (Toplam)	Yaş
BSÖ (Toplam)	Pearson Korelasyon	1	-.154*
	Sig. (2-tailed)		.029
	N	200	200
Yaş	Pearson Korelasyon	-.154*	1
	Sig. (2-tailed)	.029	
	N	200	200

* $p < .05$

Tablo 17'de görüldüğü üzere yaş ile benlik saygısı arasında negatif yönde, anlamlı bir ilişki vardır ($r = -.154$, $p < .05$). Diğer bir deyişle bireylerin yaşları arttıkça benlik saygıları düşmektedir.

Benlik saygısı ölçeğinden alınan puanların eğitim düzeyine göre hesaplandığı t-testi sonuçları Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18
Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

BSÖ					
Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Okur-yazar İlkokul Ortaokul Lise	68	2.75	.63	-3.67	.522
2.Üniversite Lisansüstü	132	3.08	.60		
Toplam	200				

Tablo 18 incelendiğinde , benlik saygısı ile eğitim düzeyi arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Benlik saygısı ile evlenme biçimi arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan t-testi sonuçları Tablo 19’da sunulmaktadır.

Tablo 19
Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

BSÖ					
Evlenme Biçimi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Flört Ederek	149	3.02	.65	1,46	.573
Görücü Usülü	44	2.86	.58		
Toplam	193				

Tablo 19’da görüldüğü üzere evlenme biçimi ile benlik saygısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$).

Benlik saygısı ölçeğinden alınan puanların evlilik süresine göre hesaplandığı korelasyon sonuçları Tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20
Evlilik Süresine Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

	BSÖ (Toplam)	Evlilik Süresi
BSÖ Pearson Korelasyon (Toplam) Sig. (2-tailed)	1	-.185** .009
N	200	200
Evlilik Pearson Korelasyon Süresi Sig. (2-tailed)	-.185** .009	1
N	200	200

*p <.01

Tablo 20’de evlilik süresi ile benlik saygısı arasında negatif yönde anlamlı düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir ($r=-.185$, $p < .01$). Bulgulardan elde edilen sonuçlara göre evlilik süresi arttıkça bireylerin benlik saygıları düşmektedir.

Benlik saygısı ölçeğinden alınan puanlar ile çocuk sahibi olma durumuna göre hesaplanan korelasyon analizi sonuçları Tablo 21’de sunulmaktadır.

Tablo 21
Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan BSÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

BSÖ					
Çocuk Sahibi Olma	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Var	59	3.12	.61		
2.Yok	141	2.91	.63	2.08	.873
Toplam	200				

Tablo 21 incelendiğinde çocuk sahibi olma ile benlik saygısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

4.4.3.RKÖ Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Romantik kıskançlık düzeyine ilişkin t-testi ve korelasyon analizi sonuçları aşağıda verilmektedir.

Cinsiyete göre hesaplanan romantik kıskançlık düzeyine ilişkin t-testi sonuçları Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22
Cinsiyete Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	RKÖ		t	p
		$\bar{x}$	ss		
K	111	5.56	1.11		
E	89	5.52	1.20	.224	.302
Toplam	200				

Tablo 22 incelendiğinde kıskançlıkla cinsiyet arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Romantik kıskançlık düzeyinin yaş ile ilişkisinin incelendiği korelasyon analizi sonuçları Tablo 23’te yer almaktadır.

Tablo 23
Yaş Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

	RKÖ (Toplam)	Yaş
RKÖ Pearson Korelasyon	1	-.167*
(Toplam) Sig. (2-tailed)		.018
N	200	200
Yaş Pearson Korelasyon	-.167*	1
Sig. (2-tailed)	.018	
N	200	200

*p <.05

Tablo 23 incelendiğinde, yapılan korelasyon analizi sonucunda kıskançlık düzeyi ile yaş arasında düşük düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir ($r = -.167$, $p < .05$). Yaş ilerledikçe kıskançlık düzeyinin azaldığını söyleyebiliriz.

Romantik kıskançlık ölçeğinden alınan puanların eğitim düzeyine göre hesaplandığı t-testi sonuçları Tablo 24'te sunulmaktadır.

Tablo 24
Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

RKÖ					
Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Okur-yazar İlkokul Ortaokul Lise	68	5.46	1.60	-.753	.000*
2.Üniversite Lisansüstü	132	5.59	.82		
Toplam	200				

*p <.01

Tablo 24'e bakıldığında kıskançlık ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Değerler birbirlerine yakın olmakla birlikte, ikinci grupta (üniversite mezunu, lisansüstü mezunu) yer alan bireylerin ($\bar{x}=5.59$) kıskançlık düzeylerinin , ilk grupta (okuryazar, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu) yer alan bireylerden ($\bar{x}=5.46$) daha yüksek olduğu görülmektedir ($p < .01$).

Romantik kıskançlık düzeyi ile evlenme biçimi arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan t-testi analizinin sonuçları Tablo 25'te yer almaktadır.

Tablo 25
Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

RKÖ					
Evlenme Biçimi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Flört Ederek	149	5.64	1.09		
Görücü Usülü	44	5.15	1.31	2,47	.119
Toplam	193				

Tablo 25'e bakıldığında flört ederek evlenme ile görücü usulü evlenmenin kıskançlık düzeyi açısından farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p > .05$).

Romantik kıskançlık düzeyinin evlilik süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 26'da yer almaktadır.

Tablo 26
Evlilik Süresine Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin Korelasyon
Sonuçları

		RKÖ (Toplam)	Evlilik Süresi
RKÖ (Toplam)	Pearson Korelasyon	1	-.112
	Sig. (2-tailed)		.114
	N	200	200
Evlilik Süresi	Pearson Korelasyon	-.112	1
	Sig. (2-tailed)	.114	
	N	200	200

Tablo 26 incelendiğinde, romantik kıskançlık düzeyi ile evlilik süresi arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Romantik kıskançlık düzeyinin çocuk sahibi olma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere yapılan t-testi sonuçları Tablo 27’de sunulmaktadır.

Tablo 27
Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan RKÖ Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

		RKÖ			
Çocuk Sahibi Olma	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Var	59	5.69	1.04		
2.Yok	141	5.48	1.19	1.15	.311
Toplam	200				

Tablo 27 incelendiğinde romantik kıskançlık düzeyi ile çocuk sahibi olma arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin bulunmadığı görülmektedir ($p>.05$).

4.4.4.EYA Sonuçlarına İlişkin Bulgular

Evli bireylerin evlilikte yaşadıkları çatışmaları ölçmek amacıyla kullanılan Evlilik Yaşamı Anketi (EYA)'nden elde edilen analiz sonuçları aşağıdaki tablolarda sunulmaktadır.

Evlilikte yaşanan çatışmalar ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan t-testi sonuçları Tablo 28'de yer almaktadır.

Tablo 28
Cinsiyete Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	EYA		t	p
		$\bar{x}$	ss		
K	111	.17	.15		
E	89	.08	.11	4.90	.000*
Toplam	200				

*p <.01

Tablo 28 incelendiğinde evlilik çatışmasının cinsiyete göre anlamlı düzeyde bir farklılık gösterdiği görülmektedir (p <.01). Kadınlar ($\bar{x}$ =.17) , evliliklerinde erkeklere ($\bar{x}$ =.08) göre daha sık çatışma yaşamaktadırlar.

Evlilik çatışması ile yaş arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 29'da yer almaktadır.

Tablo 29
Yaşa Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

	EYA (Toplam)	Yaş
EYA Pearson Korelasyon (Toplam) Sig. (2-tailed)	1	.005
N	200	200
Yaş Pearson Korelasyon Sig. (2-tailed)	.005	1
N	200	200

Tablo 29 incelendiğinde, evlilikte yaşanan çatışmalar ile yaş arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Evlilikte yaşanan çatışmaların eğitim düzeyine göre hesaplandığı t-testi sonuçları Tablo 30’da sunulmaktadır.

Tablo 30
Eğitim Düzeyine Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Eğitim Düzeyi	n	EYA		t	p
		$\bar{x}$	ss		
1.Okur-yazar İlkokul Ortaokul Lise	68	.11	.13	-1.73	.111
2.Üniversite Lisansüstü	132	.14	.15		
Toplam	200				

Tablo 30 incelendiğinde evlilikte yaşanan çatışmalar ile eğitim düzeyi arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Evlilikte yaşanan çatışmalar ile evlenme biçimi arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan t-testi analiz sonuçları Tablo 31’de gösterilmektedir.

Tablo 31
Evlenme Biçimine Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

EYA					
Evlenme Biçimi	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Flört Ederek	149	.14	.15		
Görücü Usülü	44	.10	1.12	1.61	.147
Toplam	193				

Tablo 31’de görüldüğü üzere evlilikte yaşanan çatışmaların flört ederek ya da görücü usulü evlenme ile ilişkili olmadığı bulunmuştur ($p>.05$).

Evlilikte yaşanan çatışmaların evlilik süresi ile ilişkili olup olmadığını incelemek üzere yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 32’de yer almaktadır.

Tablo 32
Evlilik Süresine Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonuçları

	EYA (Toplam)	Evlilik Süresi
EYA Pearson Korelasyon	1	.006
(Toplam) Sig. (2-tailed)		.935
N	200	200
Evlilik Pearson Korelasyon	.006	1
Süresi Sig. (2-tailed)	.935	
N	200	200

Tablo 32 incelendiğinde evlilik süresinin evlilikte yaşanan çatışmaları yordamadığı görülmektedir ($p>.05$).

Evlilikte yaşanan çatışmaların çocuk sahibi olma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek üzere yapılan t-testi analizinin sonuçları Tablo 33’te sunulmaktadır.

Tablo 33
Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Hesaplanan EYA Puanlarına İlişkin t-Testi Sonuçları

Çocuk Sahibi Olma	EYA				
	n	$\bar{x}$	ss	t	p
1.Var	59	.13	.14		
2.Yok	141	.13	.15	.19	.360
Toplam	200				

Tablo 33 incelendiğinde çocuk sahibi olmanın evlilikte yaşanan çatışmalar ile anlamlı düzeyde ilişkili olmadığı görülmektedir ($p>.05$).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1.Sonuç Ve Tartışma

Bu çalışma, evli bireylerin benlik saygıları, kıskançlık düzeyleri, evlilikte yaşadıkları çatışmalar ve evlilikten aldıkları doyum arasında anlamlı düzeyde ilişki olup olmadığı ve bu değişkenlerin cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi, evlenme biçimi ve çocuk sayısı açısından farklılık gösterip göstermediğini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Daha önce de belirtildiği gibi boşanma oranlarında son zamanlarda meydana gelen artış, evlilik ile ilgili yapılan araştırmaların sayısının artmasına neden olmuştur. Mutlu ve uyumlu birlikteliklerin giderek azalmasının nedenlerinin ve evlilikten alınan doyumun daha çok hangi kavramlarla ilişkili olduğunun belirlenmesi için araştırmaların yapıldığı belirlenmektedir. Bu doğrultuda, alanyazın gözden geçirilmiş ve evlilikten alınan doyumun benlik saygısı, kıskançlık düzeyi ve evlilik çatışmaları ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Bunlara ek olarak bazı demografik değişkenlerin de bu süreçte etkili olabileceğine yönelik varsayım ile cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlenme biçimi, evlilik süresi ve çocuk sahibi olma gibi değişkenler araştırma kapsamına alınmıştır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular incelendiğinde, evlilik doyumu ile benlik saygısı arasında düşük düzeyde pozitif yönde, evlilik doyumu ile evlilik çatışması arasında yüksek düzeyde ters yönde, benlik saygısı ve

evlilik çatışması arasında ise yüksek düzeyde ters yönde anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmektedir.

Araştırmada belirlenen değişkenlerin yordama özellikleri incelendiğinde, evlenme biçiminin evlilik doyumunu; yaşı, benlik saygısı ve kıskançlığı; eğitim düzeyinin kıskançlığı; cinsiyetin ise evlilik çatışmalarını yordadığı belirlenmiştir.

5.1.1.Evli Bireylerin Evlilik Doymu ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Araştırmanın sonucunda evlilik doymu ve benlik saygısı arasında düşük düzeyde, pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu görülmüştür ($r=.148$, $p < .05$). Bu sonuca göre, benlik saygısı yüksek olan bireylerin evliliklerinden aldıkları doymun daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Literatürdeki çalışmalar bu bulguyu desteklemektedir. Çalışmalar yüksek benlik saygısının evlilik doymu üzerinde olumlu etkisinin olduğunu, düşük benlik saygısının ise evlilik doymunu olumsuz olarak etkilediğini göstermektedir.

Gündoğdu (2007) yaptığı çalışmada benlik tipinin evlilik doymu üzerinde anlamlı etkisinin olduğunu bulmuştur.

Sharpley ve Khan (1982)'a göre, yüksek düzeydeki evlilik uyumu olumlu benlik kavramıyla, düşük düzeydeki evlilik uyumu ise olumsuz benlik kavramıyla ilişkilidir (Houser, 2009).

Daniluk (1999) evlilikte eşlerin birbirlerinin özelliklerini kabul etmelerinin eşler arasındaki ilişkide doymu arttıracaklarını vurgulamış ve yaptığı çalışmada benlik saygısı yüksek evli kadınların mesleklerinde ve aile içi işlerde ve cinsel ilişkilerde çok başarılı olduklarını belirtmiştir (Şen, 2009).

5.1.2.Evli Bireylerin Evlilik Doyumu ile Romantik Kıskançlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Çalışmanın bulgularına göre evlilik doyumu ile kıskançlık arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır. Literatür incelendiğinde romantik kıskançlığın evlilik doyumunu ne yönde etkilediği ile ilgili olarak birbiriyle çelişen sonuçların olduğu görülmektedir. Power ve Dalglish (1997), kıskançlığın zaman zaman iletişimi arttıran ve bireylerin hislerini güçlendiren bir görev üstlendiğini belirtmektedir. (Akt; Houser, 2009).

Hatipoğlu (1993)' nun aktardığına göre ise birçok araştırma, kıskançlığın ilişkisel doyumdaki artışla birlikte azaldığını göstermektedir (Andersen ve Eloy, 1995; Guerrero ve Eloy,1992).

5.1.3.Evli Bireylerin Evlilik Doyumu ile Evlilik Çatışması Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Lawrance Kurdek (1995) çalışmasında, her bir eşin çatışmaları çözümlemede kullandığı yapıcı stratejileri -anlaşma, uzlaşma veya mizaha alma gibi- sıklığı ile her eş için evlilik doyumu arasında olumlu bir şekilde ilişki olduğunu saptamıştır. Evlilik doyumu her iki eşin çatışmaları çözümlemede kullandığı yıkıcı stratejilerle olumsuz bir şekilde ilişkilidir. Bu stratejiler, kendini savunma, geri çekilme gibi stratejilerdir. Bulgular, çatışma çözümleme yöntemlerinin evlilik doyumunu etkilediğini ve evlilik doyumundaki değişimin çatışma çözümleme yöntemindeki değişikliklerle bağlantılı olduğunu göstermektedir.

Canel (2007) araştırmasında ailede problem çözme becerisini geliştirme yoluyla evlilik doyumunu arttırmaya yönelik grup çalışmasının, evli bireylerin evlilik doyumlarını, evlilik uyumlarını, evlilik ilişkilerinden duydukları mutluluğu, eşlerine duydukları yakınlığı arttırmakta, eşle yaşanan çatışmalarını ve eşlerine karşı öfkelerini azaltmakta etkili olduğunu belirlemiştir.

Sullivan (2008), tam zamanlı çalışan ve en büyük çocuğu altı yaşında olan 287 kadın üzerinde yaptığı araştırmasında evlilikten alınan doyumu en iyi yordayan değişkenin eşle olan yapıcı iletişim olduğunu bulmuştur. Aynı zamanda kadının eşinin babalık rolüne olan bağlılık düzeyine ilişkin algısı ve kadının kendisinin evlilik rolüne olan bağlılığı da evlilikten alınan doyumu ikinci derecede açıklayan değişkenler olarak saptanmıştır (Akt; Houser, 2009).

Hatipoğlu (1993) çalışmasının sonucunda evlilik çatışmasının yaygınlığının eşlerin evlilik doyumunu açıklayan değişkenler olduğunu ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın sonucunda literatürle tutarlı olarak, evlilik doyumu ile evlilik çatışması arasında ters yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

5.1.4.Evli Bireylerin Benlik Saygıları ile Romantik Kıskançlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Kıskançlık, düşük benlik saygısı ve yetersizlik duygularının bir sonucu olarak ele alınmaktadır (White 1991). Ancak, bazı araştırma sonuçları bu varsayımı desteklerken (Buunk 1982), bazıları da ikisi arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığını göstermektedir (Bringle ve Buunk 1985, Hansen 1982; Akt. Demirtaş ve Dönmez, 2006).

Bu çalışmada benlik saygısı ile romantik kıskançlık düzeyi arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamıştır.

5.1.5.Evli Bireylerin Benlik Saygıları ile Evlilik Çatışması Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Yakın ilişkilerde mutluluk ve güzel anlar yaşamanın yanı sıra bazı dönemlerde olumsuzluk, evliliğe ve bireye zarar veren incitici durumlar da yaşanabilmektedir. Bu gibi durumlar bireylerin benlik saygısında azalmalara yol açabilmektedir (Alpay, 2009). Buna göre evlilikte yaşanan çatışmaların benlik saygısıyla ilişkili olduğu varsayılabilir.

Çatışma süreçlerinde hangi yaklaşımların benimsendiği, kişisel özellikler bağlamında farklılaşabilmektedir. Diğer kişilerle karşılaştığında kendisini, genel anlamda olumlu veya olumsuz algılayan kişilerin yanında, davranışları ile sonrasında elde edeceği ödül veya cezalar arasında bir ilişki olduğunu düşünen veya böyle bir ilişkinin olmadığını düşünen kişilerin, çatışma çözme yaklaşımlarında farklılıklar gözlemlenmektedir (Canary ve ark. 1988; Akt. Şahin ve ark,2009).

Evlilikte yaşanan çatışmalar ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler göz önünde bulundurularak, bu araştırmada en yüksek düzeyde ilişkinin benlik saygısı ve evlilik çatışması arasında olduğu sonucunun elde edilmesinin literatürle tutarlı olduğu görülmektedir.

5.1.6.Evli Bireylerin Romantik Kıskançlık Düzeyleri ile Evlilik Çatışması Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Fincham (2003), evlilik çatışmasının sözel, fiziksel istismar, algılanan eşitsizlik, güç, evlilik dışı ilişkiler, sorunlu içme, kıskançlık gibi çok çeşitli nedenlerden kaynaklanabileceğini aktarmıştır.

White ve Mullen (1981), kıskançlığı normal, patolojik ve semptomatik kıskançlık olarak 3 kategoride toplamaktadır. Bu çalışmanın sonucunda kıskançlık düzeyi ile evlilik çatışması arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunamamıştır. Kıskançlığın “normal” olarak yaşandığı ilişkilerde çatışmaların olmayabileceği, ancak patolojik ve semptomatik kıskançlığın yaşandığı ilişkilerde çatışma sıklığının çok daha fazla yaşanabileceği söylenebilir. (Akt; Demirtaş, 2004).

Bu çalışmada kıskançlık düzeyi ile evlilik çatışması arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmamasının nedeninin, örneklemin daha çok “normal” düzeyde kıskançlık yaşayan bireylerden oluşmasıyla açıklanabileceği düşünülmektedir.

5.1.7.Evlilik Doyumu ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Bu çalışmanın sonucunda evlenme biçimi ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bu sonuca göre görücü usulü ile evlenen bireyler, flört ederek evlenen bireylere göre daha yüksek düzeyde doyum yaşamaktadırlar. Bu ilişki araştırmanın hipotezine ters düşmekle birlikte bu görüşü destekleyen bulgular da bulunmaktadır. İlgili literatür incelendiğinde görücü usulü ve anlaşılarak yapılan evliliklere yönelik az sayıda çalışma olduğu ve bu çalışmaların birbirleriyle tutarsız olduğu görülmektedir. Bu çalışmalardan birinde Yelsma ve Athappilly (1998), görücü usulü evlenmiş 28, aşk evliliği yapmış 25 Hintli çift ile mantık evliliği yapmış 31 çift üzerinden aldığı verilere dayanarak evlilik doyumu ve iletişim becerileri üzerine bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Elde edilen bulgular görücü usulü evlenenlerin evlilik doyumlarının daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Fox (1975), görücü usulü ve anlaşılarak evlenen kadınlar üzerinde yaptığı çalışmada her iki grubun evlilik yaşantıları arasında bir takım farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Buna göre, görücü usulü kurulan evliliklerde erkeklerin karar almada daha baskın ve kısıtlayıcı yönde etkileri olduğu görülmüştür (Akt, Hortaçsu, 2003).

Bir başka çalışmada görücü usulüyle evlenenlerin eğitim ve duygusal ilişki seviyelerinin daha düşük olduğu, eşe karşı daha fazla güvensiz bağlanma görüldüğü, ailelerle daha fazla sürtüşme yaşandığı gözlenmiştir (Hortaçsu, 2003).

Eşlerin tanışma ve evlenme biçimleri üzerine gerçekleştirmiş olduğu araştırmasında Acar (1998), Çelik (2006) ve Turan (1997) Türkiye’de yaşayan evli çiftlerin evlenme biçimlerinin evlilikten aldıkları doyum üzerinde anlamlı etkisi olmadığını saptamışlardır. Ancak, bu araştırma bulgularının tersine İmamoğlu (1994) ve Demirtaş (2004) anlaşılarak evlenen çiftlerin görücü usulü evlenenlere kıyasla daha fazla evlilik doyumu rapor ettiklerini bulmuştur. Araştırmalar arasında belirlenen bu tutarsızlığın nedeninin, örneklem grubu arasındaki kültürel farklılıklardan kaynaklandığı söylenebilir.

Evlilik doyumu ile diğer demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi, çocuk sayısı) arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu bulgu, genel olarak literatürü destekler niteliktedir.

Öncelikle evlilik doyumu ile cinsiyet temelli araştırmalara bakıldığında literatürde cinsiyetin, evlilik doyumu ile anlamlı bir ilişkisinin bulunmadığının pek çok araştırmacı tarafından ortaya konulduğu görülmektedir (Acar, 1998; Berk, 2009; Çetin,2010; Çınar,2008; Güven,2005; Kuyumcu, 2005).

Yabancı literatürde de benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Wilkie ve Ferree (1998), cinsiyet açısından evlilik doyumunu inceledikleri çalışmalarında kadın ve erkek arasında evlilik doyumu açısından farklılıkların olmadığını ifade etmişlerdir.

Ancak bazı çalışmalarda erkeklerin evlilik doyumunun kadınlara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur (Aktürk, 2006; Alpay, 2009; Çağ, 2011; Üncü, 2007).

Yaş ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiye bakıldığında, araştırma bulgularının literatürle tutarlılık gösterdiği görülmüştür. Acar (1998), Berk (2009), Çelik (2006), Çetin (2010), Çınar (2008), Güngör (2007) ve Güven'in (2005) çalışmaları araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir.

Literatüre bakıldığında eğitim düzeyi ile ilgili az sayıda araştırma yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda da eğitim düzeyi ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Evlilik süresi ile evlilik doyumu ilişkisi incelendiğinde bu konuda farklı sonuçlar veren araştırmaların olduğu görülmüştür. Spainer, Lewis ve Cole (1975) yaptıkları araştırmada evliliğin ilk yıllarında evlilik doyumunun daha düşük olduğunu, ilerleyen yıllarda ise yükseldiğini saptamışlardır (Akt. Gökmen, 2009). Evlilik sürelerine göre evlilik doyumları incelendiğinde ise, en yüksek ortalamanın

20 yıl ve üzerinde evli olanlara ait olduğu, en düşük ortalamanın ise 8-13 yıl evli olanlara ait olduğu görülmüştür (Üncü, 2007).

Carter ve McGoldrick (1999), aile yaşam döngüsü modelinin önemini vurgulayarak evlilik yılının artmasıyla birlikte eşlerin üzerlerine düşen sorumluluklarının da aynı ölçüde arttığını, eşlerin bu sorumluluklar ve bunların beraberinde gelen evliliklerindeki değişimler sonucunda evlilik doyumlarında da düşüş görüldüğünü belirtmektedirler. Evliliğin ilk yıllarında eşlerin bir adaptasyon ve birbirlerini tanıma sürecinden geçtiklerini, bu yüzden evlilik doyumlarının düşük olabileceğini ancak zamanla eşlerin birbirlerini tanımaya başladıklarını, evliliğe alıştıklarını evlilik doyumlarının artmaya başladığını belirtmişlerdir. Ayrıca aile yaşam döngüsü modeline göre ergen çocuğa sahip olma durumlarında evlilikten alınan doyumun düştüğü belirtilmiş ancak evlilik süresi arttıkça eşler arasındaki doyumun tekrar arttığı ifade edilmiştir (Akt; Berk, 2009).

Evlilikten alınan doyumun çocuk sahibi olma ile ilişkisine bakıldığında literatürde birbiriyle tutarlı olmayan sonuçların olduğu görülmektedir. Bazı araştırma bulguları çocuk sahibi olmanın sorumluluğun ve maddi problemlerin artışı ile ilişkili olarak evlilikte sorunlara yol açtığını belirtirken, farklı araştırmalar çocuğun evlilik doyumunu arttırdığı yönünde bilgiler sunmaktadır. Ancak bu araştırmalarda çocuk sahibi olmadan önceki evlilik doyumunu hakkında herhangi bir bilgi verilmediği için evlilik doyumunun çocuk doğmadan önce de var olup olmadığına dair kesin bir bilgi bulunmamaktadır.

Bu çalışmada evlilikten alınan doyum ile çocuk sahibi olma arasında anlamlı bir farkın bulunmamasının, büyük şehirde yaşamakta olan kadınların iş gücüne katılımının diğer şehirlere kıyasla yüksek olmasından dolayı çocuklarıyla yeterince ilgilenememeleri nedeniyle sorumluluklarının azalması ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

5.1.8.Benlik Saygısı ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Bu çalışmadan elde edilen bulgular sonucunda, benlik saygısı ile evlilik süresi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Literatürde bu bulguyu destekleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ayrıca benlik saygısı ile yaş arasında da negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Benlik saygısının diğer demografik değişkenlerle (cinsiyet, eğitim durumu, evlenme biçimi, çocuk sahibi olma) ise ilişkisi bulunmamıştır. Literatür incelendiğinde bu konu ile ilgili çelişkili ifadelerin bulunduğu görülmüştür.

Çimen (2007), araştırmasında benlik saygısı düzeyi karşılaştırmasında, cinsiyet ve evlenme biçimi yönünden bir farklılığa rastlamamıştır.

Turanlı (2010), farklı yaş grupları ve cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkiye rastlamamıştır. Ancak araştırmasında benlik saygısının eğitim düzeyi ile ilişkili olduğunu saptamıştır.

Harper ve Marshall (1991), benlik saygısı konusunda cinsiyet farklılığı olduğunu saptamış ve kızların erkeklere oranla daha düşük benlik saygısına sahip olduğunu belirtmiştir (Akt. Alpay, 2009).

5.1.9.Romantik Kıskançlık Düzeyi ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Kıskançlıkla yaş arasında bazı araştırma sonuçlarına göre negatif (Bringle ve ark. 1979) bazılarına göre pozitif yönde (Bringle ve Williams 1979) bir ilişki bulunmaktadır. Pines ve Friedman (1998) ise, kıskançlıkla yaş arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varmışlardır (Akt; Demirtaş, 2004).

Bu çalışmada kıskançlık ile eğitim düzeyi arasında anlamlı düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Değerler birbirine yakın olmakla birlikte, kurulan hipotezin aksine

üniversite ve lisansüstü mezunu bireylerin oluşturduğu grubun kıskançlık düzeylerinin okuryazar, ilkokul, ortaokul, lise mezunlarının oluşturduğu gruptan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında bu iki değişken arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle araştırmanın literatüre önemli bir katkıda bulunduğu söylenebilir.

Bu çalışmada yaş ile kıskançlık tetikleyicilerine verilen tepkiler arasında olumsuz bir ilişki olduğu görülmektedir. Bu bulgudan, Demirtaş'ın (2004) araştırma sonuçlarıyla tutarlı olarak, kıskançlığın yaşla birlikte azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Birçok çalışmada, bu araştırma sonuçlarının aksine, kıskançlıkla ilgili cinsiyet farklılığı olduğu bulgusu elde edilmiştir. Araştırmalar genel olarak kadınların daha çok duygusal, erkeklerin ise saldırganlığa eğilimli olduklarını ve fiziksel tepkiler verdiklerini göstermektedir (Demirtaş,2004).

Buss, Larsen, Westen ve Semmelroth (1992), hem erkeklerin hem de kadınların kıskançlık kapasitelerinin olduğunu, fakat onları neyin kıskanç yaptığı ve kıskançlığa nasıl tepki gösterdikleri bakımından cinsiyetler arası farklılıklar olabildiğini söylemişlerdir. Kadınlar partnerleri onları cinsel ilişki yoluyla olmaktan çok duygusal olarak aldattığında daha büyük bir kıskançlık tepkisi gösterme eğilimindeyken, erkekler için bunun tam tersi doğrudur: Onlarda cinsel aldatma daha büyük bir kıskançlığa yol açmaktadır (Akt; Dönmez, 2009).

Çimen(2007) araştırmasında, bu çalışmanın bulgularıyla tutarlı olarak katılımcıların cinsiyet ve evlenme biçimlerinin, kıskançlık düzeylerine herhangi bir etkisi olmadığını bulmuştur. Ona göre kadınlar kıskançlık durumunda daha fazla duygusal ve bilişsel tepki vermekte, yine artan ilişki yatırımı duygusal ve bilişsel tepki verme olasılığını arttırmaktadır. Kıskançlıkla başetmede yıkıcı yöntemlere (çıkış, umursamama) başvurmada cinsiyet farkı görülmezken, yapıcı (konuşma, bağlılık) yöntemlere daha çok kadınlar başvurumaktadırlar. Ayrıca Çimen, görücü usulü evlenen bireylerin kıskançlığın olumlu etkilerine ilişkin görüşlere katılma düzeyinin, anlaşarak evlenen bireylere göre daha fazla olduğunu belirtmiştir.

5.1.10.Evlilik Çatışması ile Bazı Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiye İlişkin Bulguların Tartışılması

Literatür incelendiğinde evlilik çatışması ve cinsiyet arasındaki ilişki ile ilgili farklı sonuçların olduğu görülmektedir. Bunun nedeninin çatışmanın ne şekilde araştırıldığı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bazı araştırmalarda çatışmanın hangi sıklıkla yaşandığı araştırılırken, bazılarında bu çatışmaların ortaya çıkış nedeni sorgulanmakta, bazılarında ise bu çatışmaların ne şekilde çözüldüğü ile ilgilenilmektedir. Bu çalışmada kullanılan ölçme aracı ile çatışmaların ne sıklıkla yaşandığı incelenmiştir.

İletişim çatışmaları ile ilgili çalışmasında Houser (2009), erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla iletişim çatışmalarına girme eğilimlerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada ise bu bulguların tersine kadınların evliliklerinde erkeklere göre daha sık çatışma yaşadıkları bulunmuştur.

Demirci (2004) araştırmasında, çatışmayı çözme tutumları arasında cinsiyet farklılıkları bulunmadığını belirtmiştir.

Ovalı (2010), bireylerin evlilik çatışmalarının, yaşanılan bölgeye, cinsiyete, aile ziyaretlerine, evlilik öncesi ilişki süresine, eşler arasındaki yaş farkına ve evlenme yaşına göre anlamlı şekilde farklılaştığını göstermiştir.

Ülker'in (2011) araştırmasının bulguları incelendiğinde, evlenme yaşı ve evlilik süresi değişkenlerinin evlilik çatışması sıklığını anlamlı düzeyde yordadığı belirlenmektedir.

Houser'ın (2009) çalışmaları evlenme türünün de iletişim çatışması eğilimi puanları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Buna göre görücü usulü evlenenler, flört ederek evlenenlere göre daha fazla oranda aktif çatışma yaşamaktadır. Ayrıca yapılan analiz neticesinde cinsiyet-evlilik türü ortak etkisi anlamlı çıkmıştır. Buna göre görücü usulü evlenen erkek katılımcıların aktif çatışmaya girme eğilimleri daha yüksektir. Görücü usulü ve flört ederek evlenen

erkekler de aynı şekilde evlenen kadınlara göre daha fazla aktif çatışmaya girmektedirler. Analiz sonuçlarına göre görücü usulü evlenen kadınlar ile flört ederek evlenenler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.

5.2.Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda bazı öneriler sunulmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini Ankara il merkezinde yaşayan 200 evli bireyle sınırlıdır. Araştırmanın kapsamını genişletmek ve genellenebilir sonuçlara ulaşabilmek için farklı illerden, daha büyük bir örneklemin seçilebileceği düşünülmektedir.

Bu araştırma kapsamında Romantik Kıskançlık Ölçeğinin Kıskançlık Tetikleyicileri alt ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin orijinalinin çok uzun olması, bu yöntemin seçilmesinde etkili olmuştur. Kıskançlıkla ilgili yapılacak araştırmalarda, araştırmacının inceleyeceği alana göre alt ölçeklerden birinin kullanılması tavsiye edilmektedir.

Bu araştırmada pek çok değişken bir arada ele alınmıştır. Çalışmada kolaylık ve verimlilik sağlanması için evlilik doyumu, benlik saygısı, romantik kıskançlık ve evlilikte yaşanan çatışmaların daha kapsamlı bir şekilde ele alınarak derinlemesine incelenmesinin evliliğe ilişkin dinamiklerin belirlenmesi sürecinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Evlilik kararı vermiş bireylere evlenmeden önce verilecek eğitimle evlilikte yaşayabilecekleri çatışmalar ve benzeri problemler hakkında önleyici çalışmalar yapılabilir.

Literatür incelendiğinde çocuk sahibi olmanın evlilik doyumu ile ilişkisi hakkında yeterli araştırma olmadığı görülmüştür. Var olan araştırmalarda da çocuk sahibi olmadan önce evlilikten alınan doyum ile çocuk sahibi olduktan sonra evlilikten alınan doyum arasında herhangi bir karşılaştırma yapılmamıştır. Bu konu ile ilgili boylamsal çalışmaların yapılması, evli çiftlerin çocuk sahibi olmaya karar verme, hayatlarında meydana gelecek bu önemli değişim ile nasıl başa çıkacakları konusunda aile danışmanlarından daha doğru bilgiler edinmelerini sağlayabilir. Evlilik ilişkisini geliştirme programlarına daha sık yer verilmeli, boşanma meydana gelmeden önlem alınması gerektiği konusunda bireyler bilinçlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Acar, H. (1998). *Ankara’da Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu’na Bağlı Sosyal Hizmet Kuruluşlarında Çalışan Üniversite Mezunu Evli Personelin Evlilik Doyumları*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aciche, Ö. (2002). *Evlilikte Kullanılan Başa Çıkma Yollarını Ölçen Evlilikle Başa Çıkma Ölçeği’nin Türk Çiftlerine Uygulanabilirliği*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Adler, A. (1999). *Cinsiyetler Arasında İşbirliği: Kadın - Erkek, Aşk – Evlilik ve Cinsellik Üzerine Yazılar*. (Çev.:S.Selvi). İstanbul: Payel Yayınevi.
- Aksoy, A., Mağden, D. (1993). *Denetim Odağı ile Benlik Saygısı Arasında İlişisinin İncelenmesi*. YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ankara: YA-PA Yayınları.
- Aktürk, E.B. (2006). *Yeniden Evlenen Türk Ailelerde Evlilik Doyumu: Medeni Duruma Göre Karşılaştırma, Üvey Çocukların Etkisi ve Yordayan Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alpay, A. (2009). *Yakın İlişkilerde Bağışlama: Bağışlamanın; Bağlanma, Benlik Saygısı, Empati ve Kıskançlık Değişkenleri Yönünden İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslanoğlu, İ. (2010). *Sosyal Bilimlerde Metod ve Araştırma Teknikleri* , S:4.
- Aslan, H. (2006). *Çalışanların İş Doyumu Düzeylerine Göre Depresyon, Benlik Saygısı ve Denetim Odağı Algısı Değişkenlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tez, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ateş, R. (2012). Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri. *Evlilik Okulu*. Ed.: Haluk Yavuzer, 9. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Berk, M. (2009). *Evli Öğretmenlerin Yükleme Tarzları ve Evlilik Doyum Algılarının Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilen, M. (1978). *Ailede Sağlıklı İlişkiler*. Ankara: Mars Yayınları.
- Budak, S. (2010). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. s:585.
- Budak, G. (2009). *Kişilerin Sahip Oldukları; Kontrol Odağı, Benlik Saygısı ve Öğrenilmiş Güçlülük Seviyelerinin, Problem Çözme Stillerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü.
- Burr, W.R. (1970). Satisfaction With Various Aspects of Marriage Over The Life Cycle: A Random Middle Class Sample. *Journal of Marriage and The Family*, 32, 29-37.
- Burger, J.B. (2006). *Kişilik*. (Çev.İ.D.E. Sarioğlu). İstanbul:Kaknüs Yayınları.
- Buunk, B. (1984). Jealousy As Related To Attributions For The Partner's Behavior. *Social Psychology Quarterly*.Vol. 47, No. 1, 107-112
- Büyüköztürk, Ş. (2009). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Ankara : Pegem Yayınları, 91-99
- Canel A.N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Canel, A. N. (2011). *Evlilik ve Aile Hayatı*. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. 2.Basım, İstanbul. 54-74
- Cevher, F. ve Buluş, M. (2007). Benlik Kavramı ve Benlik Saygısı: Önemi ve Geliştirilmesi. *Akademik Dizayn*, 1 (2).
- Civan, A. (2011). *Eşlerin Duygu Dışavurum Tarzları ile Algılanan Evlilik Kalitesinin İlişkisi ve Duygusal Farkındalığın Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Curun, F. (2006). *Yüklemeler, İletişim Çatışmaları, Cinsiyet ve Cinsiyet Rolü Yönelimi ile Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Cüceloğlu, D. (1997). *Yeniden İnsan İnsana*. İstanbul : Remzi Kitabevi.15.Basım.
- Çağ, P. (2011). *Evli Bireyler ve Eş Desteği ve Evlilik Doyumu*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyumu Ölçeği Geliştirme Çalışması*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, B.T. (2010). *Evlilik Doyumunun Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetin, F. (2008). *Kişilerarası İlişkilerde Kendilik Algısı Kontrol Odağı ve Kişilik Yapısının Çatışma Çözme Yaklaşımları Üzerine Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu, Savunma Bilimleri Enstitüsü.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik Doyumu: Cinsiyet Roller ve Yardım Arama Tutumu*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Çimen, Ş.E. (2007). *Görücü Usulü ve Anlaşarak Evlenen Bireylerin Çeşitli Sosyal Psikolojik Faktörler Yönünden Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çubuk, Ç. Y. (2011). *Madde Kullanımı Deneyimi Yaşamış Kişilerde Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Davila, J., Hammen, C., Burge, D., Daley, S.H. ve Paley, B. (1996). Cognitive Interpersonal Corrolates Of Adults Interpersonal Problem Solvin Strategies. *Cognitive Therapy and Research*. 20 (5), 465-480
- Demiray, Ö. (2006). *Evlilikte Uyumun Demografik Özelliklere Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirci, E.(2004). *Evlilikte Bağlanma ve Çatışmayı Yönetmede Bağlanma Stillerinin Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, H.A. (2004). *Yakın İlişkilerde Kıskançlık: Bireysel,İlişkisel ve Durumsal Değişkenler*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirtaş, H.A. ve Dönmez, A. (2006). Yakın İlişkilerde Kıskançlık: Bireysel, İlişkisel ve Durumsal Değişkenler. *Türk Psikiyatri Dergisi* ; 17(3):181-191
- Demirtaş-Madran, H.A.(2008). Duygusal ve Cinsel Kıskançlık Açısından Temel Cinsiyet Farklılıkları: Evrimsel Yaklaşım ve Süregelen Tartışmalar. *Türk Psikiyatri Dergisi* ; 19(3):300-309

- Dinçer, F. ve Öztunç, G. (2009). Hemşirelik Ve Ebelik Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Atılganlık Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*. 16 (2). 22-23.
- Doğan, H. (2010). *Evli Bireylerin Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özellikleriyle Evliliklerinde Çatışma Yaşama Durumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dönmez, A. (2009). *Yakın İlişkiler Psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayınları
- Duyar, T. (2002). *Evlilik ve Kadının Yabancılaşması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ergin, H. (2012). Eşler Arası İletişim Çatışmaları. *Evlilik Okulu*. Ed.: Haluk Yavuzer, 9.Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ergin T. (2012). Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri. *Evlilik Okulu*. Editör: Haluk Yavuzer, 9.Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Ersanlı, K. ve Kalkan, M. (2008). *Evlilik İlişkilerini Geliştirme Kuram ve Uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ertan, Ö. (2002). *Bağlanma Stillerinin Eş Seçimi ile Kritik ve Kritik Olmayan Evlilik Dönemlerindeki Doyum Üzerindeki Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Fincham, F.D. (2003). Marital Conflict: Correlates, Structure. *Current Directions in Psychological Science*, Vol. 12, No.1.23-27
- Fincham, F.D. (2009). Marital Conflict. *Encyclopedia of Human Relationships*. Vol.1.Thousand Oaks, Ca: Sage. 298-303

- Fincham, F.D., Beach, S.R.H., Harold, G.T. ve Osborne L.N.(1997). Marital Satisfaction and Depression: Different Causal Relationships for Men and Women. *Psychological Science*, Vol. 8, No. 5. 351-357
- Fraenkel, J.R. ve Wallen, N.E. (1990). *How to Design and Evaluate Research in Education*. McGraw-Hill Publishing Company.
- Goldstein, D. ve Rosenbaum, A. (1985). An Evaluation of The Self-Esteem of Maritally Violent Men. *Family Relations*, Vol. 34, No. 3, 425-428
- Gökmen, A. (2001), *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolcülük ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerindeki Rolü. Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gül, G. (2012). Evlilikte Kişilerarası İlişkiler ve İletişim Becerileri. *Evlilik Okulu*. Ed.: Haluk Yavuzer, 9.Basım, İstanbul : Remzi Kitabevi.
- Gündoğdu, A. (2007). *Benlik Kurguları ile Evlilik Kalitesi İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güngör, H.C. (2007). *Evlilik Doyumunu Açıklamaya Yönelik Bir Model Geliştirme*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu ile İlişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hansen, G.L (1985). Perceived Threats and Marital Jealousy. *Social Psychology Quarterly*, Vol.48, No.3: 262-268.

- Hatipoğlu, Z. (1993). *The Role of Certain Demographic Variables and Marital Conflict in Marital Satisfaction of Husbands and Wives*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hortaçsu, N. (2003). *İnsan İlişkileri*. 3.Baskı. Ankara : İmge Kitabevi.
- Houser, G. A. (2009). *Evli Bireylerin Sahip Oldukları İletişim Çatışması Türü, Romantik Kıskançlık ve Duygusal Zeka Düzeylerinin Evlilik Doyumları Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hünler, O.S. ve Gençöz, T. (2003), Boyuneğici Davranışlar ve Evlilik Doyumu İlişkisi, *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.
- İşmen-Gazioğlu, A.E.(2012). Aile Yaşam Döngüsü. *Evlilik Okulu*. Ed.: Haluk Yavuzer, 9.Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kalkan, (2002). *Evlilik İlişkisini Geliştirme Programının, Evlilerin Evlilik Uyum Düzeyine Etkisi*. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kansız, M. ve Arkar, H. (2011). Mizaç ve Karakter Özelliklerinin Evlilik Doyumu Üzerine Etkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*.
- Karadağ, A.(2007). *Benlik Kurguları ile Evlilik Kalitesi İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karadağ, G., Güner, İ., Çuhadar,D. ve Uçan,Ö. (2008). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Öğrencilerinin Benlik Saygıları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, Cilt:3, Sayı:7
- Karasar, N. (1982). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Matbaş Matbaacılık.

- Kastro, R.M. (1998). *Evlilik İçi Uyum ve Depresyon: Evlilik İlişkisinin Niteliği ve Eşlerde Semptom Oluşumu Hakkındaki Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kışlak-Tutarel, Ş. (1995). *Cinsiyet, Evlilik Uyum, Depresyon ile Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri Arası İlişkiler Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi, Ankara Üniveristesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kızıldağ, Ö. (2003). *Evlilik Çatışması ile Çocuklardaki Davranış Problemleri Arasındaki İlişkinin Bilişsel Bağlamsal Çerçeve Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocadere, M. (1995). *İyi ve Kötü Evliliklerin Özelliklerini Belirtmeye Yönelik Betimsel Bir Çalışma*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Koçinoğlu, H. (1991). *Sosyoekonomik Düzeyi Farklı Ailelerin Evlilik Konuusundaki Bilgi Tutum ve Tavrıların Saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kudiaki, Ç. (2002). *Cinsel Doyum ve Evlilik Uyumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kuyumcu, B. (2005). *Evli Çiftlerin Evlilik Doyumu ile Gestalt Temas Biçimleri, Bağlanma Stilleri ve Başaçıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Malkoç, B. (2001). *İletişim Şekilleri ile Evlilik Uyumları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Merkle, R. (2006). *Kıskançlık: Kıskançlığın Nedenleri ve Başa Çıkmanın Yolları*. (Çev.: Ç.Gök). İstanbul: Gendaş Kültür Yayınları.

- Okşak, E. (2004). *Bağlanma Stillerinin Evlilik İlişkisindeki Olumsuz Olaylar Karşısında Yapılan Yüklemelere Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Oprisan, E. ve Cristea, D. (2012). A Few Variables of Influence in The Concept of Marital Satisfaction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 33, 468 – 472
- Oral, E.A., Binici, S.A., Büyükçelik, D. ve Yazar, H.Ö (1996). Kriz Olgularında Aile İçinde Yaşanan Şiddet. *Kriz Dergisi*, 5 (2): 115-121
- Orhan, A.(2010). *Geçinmeye Gönlin Var Mı? Evlenmeden Önce. Boşanmadan Önce*. Ankara: İlkın Kitabevi.
- Ovalı, H. (2010). *Farklı Coğrafi Bölgelerde Yaşayan Bireylerin Evlilik Çatışmalarının Çeşitli Demografik Özelliklere Göre Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öz, İ.P. (1999). *Çocukların Uyum Problemleri ile Evlilik Çatışmasını Algılamaları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özen, A. (2012). *Evlilikte Yaşanan Çatışmalarda Hissedilen ve İfade Edilen Duygular : Bağlanma Teorisi Perspektifi*. Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, İ. (1994). Benlik Saygısını Etkileyen Etkenler. *Düşünen Adam*.7 (3): 4-9
- Özüğurlu, K. (1996). *Evlilik Raporu*. 4.Basım. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Pines, A.M. (2003). *Aşk ve Kıskançlık*. (Çev.: C.Yonsel). Okyanus Yayınları.153-177

- Plattner, P. (1970). *Conflict and Understanding in Marriage*. John Knox Press. Richmond, Virginia. 91-95.
- Polat, D. (2006). *Evli Bireylerin Evlilik Uyumları, Aldatma Eğilimleri ve Çatışma Eğilimleri Arasındaki İlişkilerin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Shackelford, K.T. ve Buss, M.D. (2000). Marital Satisfaction and Spousal Cost-Infliction. *Personality and Individual Differences* 28 (2000) 917-928.
- Sığırcı, A. (2010). *Evli Bireylerde Bağlanma Biçimleri ve Evliliğe Dair İnançların Evlilik Doyumu ile İlişisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Silva, P. (1997). *Jealousy in Couple Relationships: Nature, Assessment and Therapy*.
- Stieger, S., Preyss, V.A. ve Voracek, M. (2012). Romantic Jealousy and Implicit and Explicit Self-Esteem. *Personality and Individual Difference*. 51-55
- Şahin, N.H., Basım, H.N. ve Çetin, F. (2009). Kişilerarası Çatışma Çözme Yaklaşımlarında Kendilik Algısı ve Kontrol Odağı. *Türk Psikiyatri Dergisi*; 20 (2): 153-156.
- Şahin, R.G. (2006). *Bireylerin Proaktif Kişilik Yapısı ile Benlik Saygısı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şen, B. (2009). *Evlenmek Üzere Başvuruda Bulunan Bir Grup Nişanlı Çiftin Evlilik ve 'Evlilik Öncesi Çift Eğitimi'ne İlişkin Bilgi, Görüş ve Değerlendirmeleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Üniversitesi.

- Şener, A. ve Terzioğlu, R.G. (2002). *Ailede Eşler Arası Uyuma Etki Eden Faktörlerin Araştırılması*. T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı. Ankara.
- Şendil, G. (1999). *Çocukların, Anne Babanın Evlilik Çatışmasını Algılayışı*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tan, H. (1976). Psikolojik Danışma ve Evlilik Sorunları. İstanbul Üniversitesi *Tecrübi Psikoloji Çalışmaları*. Cilt.12, 97-113.
- Tezcan, A.E. ve Ülkeroğlu, F. (1995). Patolojik Bir Kıskançlık Vakası. *Düşünen Adam*; 1995, 8 (3): 15-17
- Tezer, E. (1986). *Evli Eşler Arasındaki Çatışma Davranışları: Algılama ve Doyum*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tezer, E. (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği. *Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi*, Cilt 2, Sayı 7
- Turan, M. (1997). *Erzurum'daki Evli Çiftlerin Evlilik İlişkilerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Turan, N. ve Tufan, B. (1987). *Coopersmith Benlik Saygısı Envanterinin Geçerlilik-Güvenilirlik Çalışması*. İstanbul Ulusal Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi, 816-817.
- Turanlı, P.(2010). *Orta Yetişkinlikte Evlilik Uyumu ile Benlik Saygısı ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin Saptanması*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Tutarel-Kışlak, Ş. ve Çobanoğlu, Ş.(2006). Evlilik Uyumu, Bağlanma Biçimleri, Yüklemler ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişki. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. Yıl: 8 Cilt: 3 Sayı 9. (61-69).
- Tümer, A.B. (1998). *Evli Çiftlerde Gözlenebilen Çatışma Odakları ve İletişim Sorunları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2012). Evlenme ve Boşanma İstatistikleri.
- Uğurlu, O. (2003). *Evli Çiftlerde Cinsiyet Ayrımına İlişkin Tutumlar, Çatışma Yönetimi Biçimleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülker, G. (2011). *Evlilik Çatışmasının Sıklık ve Yaygınlığının Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Üncü, S. (2007). *Duyusal Zeka ve Evlilik Doyumu İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Veroff, J., Young, A.M. ve Coon, H.M. (2004). Evliliğin İlk Yıllarını Etkileyen Etmenler (Özet Çev.: A.Şimşek). *Türk Psikoloji Bülteni* 10 (32), 130-132
- Wilkie, J.R. ve Ferree, M.M. (1998). Gender And Forress: Marital Satisfaction in Two Earner Couples. *Journal Of Marriage and Family*, 60(3), 577-595.
- Yavuzer, H. (1995). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, İ. (1992), *Evli Bireylerin Uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler*.
Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü.

Yörükoğlu, A. (2004). *Gençlik Çağı Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar*. İstanbul:
Özgür Yayınları.

Zenter, M.R. (2005). Ideal Mate Personality Concepts and Compatibility in Close
Relationships: A Longitudinal Analysis. *Journal of Personality And Social
Psychology*, 89, 242–256

EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Bu çalışmada evli bireylerin benlik saygıları, kıskançlık düzeyleri , evlilikten aldıkları doyum ve evlilikte yaşadıkları çatışmalar arasındaki ilişkilerin incelenmesi amaçlanmaktadır. Vereceğiniz yanıtlar sadece araştırmacı tarafından bilimsel veri amacıyla kullanılacaktır.

Ölçeklerde yer alan her bir maddeyi dikkatlice okumanız ve sizi en iyi yansıttığını düşündüğünüz ifadeyi işaretlemeniz araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından önem taşımaktadır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Psikolog Eda ZEYTİNOĞLU
Dokuz Eylül Üniversitesi
Aile Eğitimi ve Danışmanlığı
Anabilim Dalı

Yaş : _____

Cinsiyet : ☐ K

☐ E

Evlenme biçiminiz: ☐ Flört

☐ Görücü usulü

☐ Diğer _____

Ne kadar süredir evlisiniz : _____

Öğrenim durumunuz: ☐ İlkokul

☐ Ortaokul

☐ Lise☐ Üniversite☐ Lisansüstü

Çocuğunuz var mı ?

☐ Var☐ Yok

Kaç çocuğunuz var?

EK-2. I.Uyum Ölçeği (BSÖ)

Aşağıda insanların kendileri ile ilgili bazı duygularını açıklayan ifadeler yer almaktadır. Bu cümlelerden size uygun olanlarını **“Benim gibi”** ,uygun olmayanları ise **“Benim gibi değil”** sütununa (X) işareti koyarak belirtiniz.

1.	Çevremde olup bitenlerden genellikle rahatsız olmam.	()	()
2.	Başkalarının önünde konuşmak bana zor gelir.	()	()
3.	Eğer elimde olsaydı kendimdeki pek çok şeyi değiştirmek isterdim.	()	()
4.	Karar vermede fazla zorluk çekmem.	()	()
5.	İnsanlar benimle olmaktan hoşlanırlar.	()	()
6.	Evde kolayca moralim bozulur.	()	()
7.	Yeni şeylere kolay alışmam.	()	()
8.	Yaşıtlarım arasında sevilen bir kişiyim.	()	()
9.	Ailem genellikle duygularıma önem verir.	()	()
10.	Başkalarının söylediğini kolaylıkla kabul ederim.	()	()
11.	Ailem benden çok şey bekler.	()	()
12.	Benim yerimde olmak oldukça zordur.	()	()
13.	Hayatımın karmakarışık olduğuna inanıyorum.	()	()
14.	Genellikle başkaları düşüncelerimi kabul eder.	()	()
15.	Kendimi yetersiz buluyorum.	()	()
16.	Sık sık evden kaçmayı düşünüyorum.	()	()
17.	Yaptığım işten çoğunlukla memnun olmam.	()	()
18.	Başkaları kadar güzel/yakışıklı değilim.	()	()
19.	Söylenecek sözüm varsa onu söylemekten kaçınmam.	()	()
20.	Ailem benim duygularımı anlar.	()	()
21.	Çok sevilen bir kimse değilim.	()	()
22.	Genellikle ailemin beni dışladığını hissediyorum.	()	()
23.	Yaptığım şeyler genellikle cesaretimi kırar.	()	()
24.	Sık sık keşke başka biri olsam diye düşünürüm.	()	()
25.	Güvenilir bir kişi olmadığımı düşünüyorum.	()	()

EK-3. II.Uyum Ölçeği (RKÖ)

Bu ölçek, romantik (duygusal) ilişkilerinize yönelik duygu ve düşüncelerinizi ortaya koymak amacıyla uygulanmaktadır. Ölçekte yer alan ifadelerden sizin için en uygun olana (×) işareti koyunuz. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız.

Aşağıdaki koşullar altında ne kadar kıskançlık yaşarsınız?	Hiç Orta Düzeyde Çok						
	1	2	3	4	5	6	7
Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir başkasıyla flört ediyor ve uzunca bir süre onunla oldukça yakın dans edip kışkırtıcı bir biçimde davranıyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla dans ediyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre bir başkasıyla sohbet ediyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide uzunca bir süre ortalıktan kayboluyor							
Birlikte olduğunuz kişi bir partide bir ara ortadan kayboluyor							
Telefonu çalıyor ve arayan kişi açar açmaz telefonu yüzünüze kapatıyor							
Birlikte olduğunuz kişinin aşağıda belirtilen kişiyle cinsel ilişki yaşadığını öğrenirseniz ne kadar kıskanırsınız?							
Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında çok az bilgi sahibi olduğunuz biri ile							
Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında hiçbir şey bilmediğiniz biri ile							
Ailenizden biri ile							

Kişisel olarak tanımadığınız ve hakkında çok şey bildiğiniz biri ile							
Kişisel olarak tanıdığınız ve güvenmediğiniz biri ile							
Tanıdığınız ve size benzediğini düşündüğünüz biri ile							
Tanıdığınız, güvendiğiniz ve arkadaşınız olduğunu düşündüğünüz biri ile							
En iyi arkadaşınız, sırdaşınız ile							
Tanıdığınız ve gıpta (imrendiğiniz) ettiğiniz biri ile							
Birlikte olduğunuz kişi ile ilgili olarak, aşağıdaki durumlardan her birinde ne kadar kıskançlık duyardınız / duydunuz?							
Bir başka sevgili bulduğunda							
Sizin cinsiyetinizden yalnız ve sevgili olabileceği biriyle yakın arkadaşlık kurduğunda							
Sizin cinsiyetinizden biriyle yakın bir arkadaşlık kurduğunda							
Yalnız ve sevgili olarak düşünebileceği kişilere arkadaşça yaklaştığında							
Tesadüfen tanıştığı birine beğenisini gösterdiğinde							
Çekici bir yabancıyı beğenisini göstererek süzdüğünde							
Bir film ya da televizyon yıldızını beğendiğini belirttiğinde							

- Kıskanç biri olduğunuzu düşünür müsünüz? Evet Hayır.....
- Sizce ne kadar kıskançsınız?

1	2	3	4	5	6	7
(hiç			orta düzeyde			çok)

EK-4. III. Uyum Ölçeği (EDÖ)

Aşağıda evlilik ilişkiniz ile ilgili bir takım ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra yanındaki kutularda bulunan seçeneklerden size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız.

	Bana hiç uygun	Bana uygun değil	Bana biraz uygun	Bana uygun	Bana tamamen
1.Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum.	1	2	3	4	5
2. Ailelerimizin evliliğimize müdahale etmeleri ilişkimizi olumsuz etkiliyor.	1	2	3	4	5
3. Eşimin bedenini iyi tanırım.	1	2	3	4	5
4. Eşim cinsel açıdan yeterlidir.	1	2	3	4	5
5. Eşimin anne ve babasına evliliğinden daha çok önem vermesi beni mutsuz ediyor..	1	2	3	4	5
6. Eşimle olan cinsel yaşamımda ön sevişme önemli bir yer tutuyor.	1	2	3	4	5
7. Cinsel yönden eşimle uyumluyum.	1	2	3	4	5
8.Eşimin bana güven duymadığını düşünüyorum.	1	2	3	4	5
9. Eşimle her ikimizde cinsel doyuma ulaşıyoruz.	1	2	3	4	5
10. Bir topluluk içinde eşim beni komik duruma düşürür.	1	2	3	4	5
11. Eşimin ailesi ile birlikte yaşamak benim için bir kabustur.	1	2	3	4	5
12. Eşimin ailesinin etkisinde kalması evlilik ilişkimizi kötü etkiliyor	1	2	3	4	5
13.Eşimin ailesine hayır diyememesi beni mutsuz ediyor.	1	2	3	4	5

EK-5. IV. Uyum Ölçeği (EYA)

Bu anket evli eşler arasındaki anlaşmazlık konularını saptamak amacıyla hazırlanmıştır. Sizden istenen, ankette yer alan konuların her biri için eşinizle aranızda bu konuda bir anlaşmazlık olup olmadığına karar vermeniz ve eşinizle aranızda böyle bir durum yok ise “Böyle bir durum yok” seçeneğini, var ama bu durum aranızda bir gerginlik yaratmıyor ise “Var ama hiç gerginlik yaratmıyor” seçeneğini, var ve bu durum eşinizle aranızda bir gerginlik yaratıyor ise, ne sıklıkta gerginlik yarattığını “Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor” ve “Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor” seçeneklerinden sizin için en uygun olanına çarpı işareti (X) koyarak belirtmenizdir.

	KONULAR	Böyle bir durum yok	Var ama hiç gerginlik yaratmıyor	Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor
1	Bir yere giderken geç hazırlanma						
2	Buluşma saatlerine geç kalma						
3	Özel günleri (doğum günü, evlilik yıldönümü vb.) unutmama						
4	Giyim biçimine ve saç şekline karışma						
5	Verdiği sözü tutmama						
6	Yapılan bir işi veya davranışı beğendiğini						

	söylememe						
7	İsteklere ve ihtiyaçlara karşı duyarsız olma ve aldırmama						
8	Sürekli olarak alaycı bir tonda konuşma/ alay etme.						
9	Davranışları yönetmeye ve düzenlemeye çalışma.						
10	Eşe hükmetmeye çalışma						
11	Kendi isteklerini hep ön plana çıkarma						
12	Tartışmalarda davranışlarını ve söylediklerini kontrol edememe						
13	Dövme, tartaklama, küfretme vb. girişimlerde bulunma						
14	Yakın ve sıcak davranmama						
15	Zor anlarda duygusal destek sağlamama						
16	Sigara içme.						
17	Alkol kullanma						
18	Uyuşturucu kullanma						
19	Kumar oynama						
20	Farklı politik görüşü benimseme						

21	Dinsel inanç konularında anlaşılamama						
22	Sadakatinden şüphe etme						
23	Birlikte sinema, tiyatro veya arkadaş toplantısı gibi yerlere gitmeyi reddetme						
24	Temiz ve düzenli olmama						
25	Evde üstüne düşen görevleri yerine getirmeme						
26	Ufak tefek konuları bile abartarak sürekli olarak tartışma çıkarmaya çalışma						
27	Boş zamanları tek başına değerlendirmeyi isteme						
28	Evde başka bir şeylerle ilgilenmeyip sürekli kitap, gazete vb. okuma, televizyon seyretme veya uyuma						
29	Anlatılan konuya ilgisiz kalma ve dinlememe						
30	Evlilik ilişkisinin						

	aksayan yönlerini konuşamama						
31	Evlilik ilişkisinde yeterince açık ve dürüst olmama						
32	Sürekli olarak eşini olumsuz yönde eleştirme						
33	Aile mahremiyetinde kalması gereken olayları başkalarına anlatma						
34	Toplantılarda, davetlerde vb. yerlerde karşı cinsten kişilerle fazla ilgilenme, sohbet etme						
35	Diğer kişilere daha ilgili ve sıcak davranma						
36	Kayınvalide - kayınpeder vb. yakınlar ile sık görüşmeyi isteme						
37	Başka bir kişiyle eşi aldatma						
38	Çocuk sahibi olmayı istememe						
39	Çocukların okul hayatı ile ilgilenmeme						

40	Çocukların ihtiyaçlarıyla ilgilenmeme						
41	Çok sayıda çocuk sahibi olmayı isteme						
42	Çocuklarla ilgili herhangi bir konuyu tartışamama						
43	Çocuklara sevgi ve şefkat göstermeme						
44	Çocukları şımartma						
45	Çocuklara gerçekleştirilemeyecek sözler verme						
46	Kız veya erkek çocuk isteme						
47	Çocuklardan birini kayırma						
48	Çocukları dövme, tartaklama vb. girişimlerde bulunma						
49	İş hayatında eşinin kazandığı başarıyı kıskanma						
50	Eşinin işinde terfi edememesi						
51	İşe daha çok zaman ayırma						
52	Çok sık iş seyahatlerine çıkma.						

53	İş problemlerini eve taşıma.						
54	İş saatlerinin belirli olmaması						
55	Paranın kullanımını elde tutma ve eşe para vermeme						
56	Fazla ya da gereksiz harcama yapmayı isteme						
57	Aşırı cimri olma						
58	Sürekli parasal sorunları dile getirme						
59	Düzenli bir gelire sahip olmama						
60	Kayınvalide kayınpeder vb. akrabalarından maddi destek alma veya verme						
61	Cinsel bilgisizlik veya yanlış bilgi sahibi olma						
62	Cinsel soğukluk/ iktidarsızlık						
63	Cinsel ilişkiden zevk alamama						
64	Çok sık cinsel ilişki isteği						
65	Çok az cinsel ilişki isteği						
66	Farklı cinsel						

	isteklerde bulunma						
67	Doğum kontrolü yöntemi konusunda anlaşamama						
68	Doğum kontrolü yöntemine dikkat etmeme						
69	Kısırlık						
70	Cinsel konularda konuşmaktan kaçınma						

EK -6. Evlilik Doyumu Ölçeği İzni

RE: EVLİLİK DOYUMU ÖLÇEĞİ İZNI

Bununla ilişkili iletileri görmek için, [iletileri konuşmaya göre gruplandırın](#).

2 ek (toplam 33,3 KB)

OutlookEtkin Görünüm

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim..

Date: Mon, 4 Jun 2012 17:23:38 +0300
From: celmete@cu.edu.tr
To: eda_zeytinoglu@hotmail.com
Subject: Re: EVLİLİK DOYUMU ÖLÇEĞİ İZNI

Merhabalar, gecikme için üzgünüm seminer için şehir dışında idim ve ölçeği şu an yollayabiliyorum. Çalışmalarınızda başarılar diliyorum..

Dr. Metehan ÇELİK

-----Original Message-----

From: [eda zeytinoglu](#)
Date: 06/01/12 10:57:23
To: [celmete@cu.edu.tr](#)
Subject: EVLİLİK DOYUMU ÖLÇEĞİ İZNI

Metehan Bey merhaba,

Ben 9 Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığında Yüksek Lisans yapmaktayım. Tezim için 2006 yılında geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptığınız Evlilik Doyumu ölçeğinizden yararlanmak istiyorum. Ölçeğinizi kullanmamda herhangi bir sakınca var mı? Eğer yoksa izninizi ve ölçeğin aslını bana gönderebilir misiniz?

İyi çalışmalar...

Psk. Eda ZEYTİNOĞLU

EK-7. Benlik Saygısı Ölçeği İzni

RE: Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği İzni

Bununla ilişkili iletileri görmek için, [iletileri konuşmaya göre gruplandırın](#).

Çok teşekkür ederim hocam..

Date: Thu, 22 Nov 2012 08:25:58 -0800
 From: turanns@yahoo.com
 Subject: Re: Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği İzni
 To: eda_zeytinoglu@hotmail.com

Sayın Eda Zeytinoglu,
 Telefonda belirttiğim gibi, Prof. Dr. Beril Tufan ile birlikte 1988 de geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptığımız Coopersmith Benlik Saygısı ölçeğinin yetişkin formunu çalışmanızda kullanabilirsiniz. Bu konuda talep ettiğiniz izni verdiğimi beyan ederim. Başarı dilekleriyle

&nbs

p; Prof.Dr.Nihal Turan

&

nbs; H.Ü. emekli öğretim üyesi
From: eda zeytinoglu <eda_zeytinoglu@hotmail.com>
To: turanns@yahoo.com
Sent: Thursday, November 22, 2012 1:14 PM
Subject: FW: Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeği İzni

Nihal Hocam merhaba,

Dün sizinle telefonda konuşmuştuk.. Ben 9 Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığında Yüksek Lisans yapıyorum. Tezim için 1988 yılında Prof. Dr. Beril Tufan ile geçerlik ve güvenirlik çalışmasını yaptığınız Coopersmith Benlik Saygısı Ölçeğinin Yetişkin Formundan yararlanmak istiyorum. Ölçeği kullanmamda herhangi bir sorun olmadığını söylemişsiniz. Yazılı olarak da izin verip vermediğinizi bildirebilerseniz çok memnun olurum..

İyi çalışmalar...

Psk. Eda ZEYTİNOĞLU

EK-8. Romantik Kıskançlık Ölçeği İzni

ROMANTİK KISKANÇLIK ÖLÇEĞİ İZNI

4 ileti

EDA ZEYTİNOĞLU <eda.zeytinoglu@gmail.com>
Kime: andac@baskent.edu.tr

12 Haziran 2012 17:39

Andaç Hanım merhaba,

Ben 9 Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığında Yüksek Lisans yapmaktayım. Tezim için Pines ve Aronson tarafından 1983'de geliştirilen Romantik Kıskançlık Ölçeği'ni kullanmayı planlıyorum. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlaması 2004 yılında sizin tarafınızdan yapılmış. Ölçeği kullanmamda herhangi bir sakınca var mı? Eğer yoksa izninizi ve ölçeğin aslını bana gönderebilir misiniz? "Kıskançlık Tetikleyicileri (22 madde) alt ölçeğinin tezim için daha uygun olacağını düşünüyorum. Ayrı kullanmam sizce sorun olur mu ?

İyi çalışmalar...

Psk. Eda ZEYTİNOĞLU

Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com>
Kime: EDA ZEYTİNOĞLU <eda.zeytinoglu@gmail.com>

12 Haziran 2012 17:46

Merhaba, izindeyim, haftaya size yanıt yazacağım. İyi günler

12 Haz 2012 17:39 tarihinde "EDA ZEYTİNOĞLU" <eda.zeytinoglu@gmail.com> yazdı:
[Alıntılanan metin gizlendi]

Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com>
Kime: EDA ZEYTİNOĞLU <eda.zeytinoglu@gmail.com>

21 Haziran 2012 13:47

Merhaba,

Gecikme için üzgünüm...Ölçeği elbette kullanabilirsiniz. Araştırma bulgularınızı benimle de paylaşırsanız sevinirim.

Ölçeğin puanlaması, her bir alt ölçeğin toplam puanı alınarak yapılıyor. Benim önerim ölçeğin tümünü uygulamamanız. Çok uzun olduğu için katılımcılar sıkılıyor.

Tezim Ankara Üniversitesi açık arşiv sistemi sayesinde kullanıma açık. Bulgular kısmındaki uyarılama bilgileri, alt ölçeklerin faktör yapısı ve maddelerin kendi içinde nasıl bir dağılım gösterdiği konusunda da gerekli ayrıntılar var.

Ölçek uzun olduğu için biraz sıkıştırarak yazıldı, tekrar düzenlemeniz gerekebilir. Araştırmada amacınız neyse, ona göre alt ölçeklerden bir-iki tanesini seçip kullanmanız bence iyi bir seçim olur. Başarılar, kolaylıklar dilerim...

Tezin linkini aşağıya kopyalıyorum
<http://acikarsiv.ankara.edu.tr/fulltext/496.pdf>

12 Haziran 2012 17:46 tarihinde Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com> yazdı:
[Alıntılanan metin gizlendi]

EDA ZEYTİNOĞLU <eda.zeytinoglu@gmail.com>
Kime: Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com>

24 Haziran 2012 21:26

İlginiz için çok teşekkür ederim.. Araştırma bulgularını elbette paylaşıyorum. Alt ölçeklerden sadece birini kullanmayı düşünüyordum zaten, ölçeğin uzunluğu konusunda sizin de aynı görüşü paylaşmanıza sevindim.

İyi çalışmalar..

21 Haziran 2012 13:47 tarihinde Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com> yazdı:

Merhaba,

Gecikme için üzgünüm...Ölçeği elbette kullanabilirsiniz. Araştırma bulgularınızı benimle de paylaşırsanız sevinirim.

Ölçeğin puanlaması, her bir alt ölçeğin toplam puanı alınarak yapılıyor. Benim önerim ölçeğin tümünü uygulamamanız. Çok uzun olduğu için katılımcılar sıkılıyor.

Tezim Ankara Üniversitesi açık arşiv sistemi sayesinde kullanıma açık. Bulgular kısmındaki uyarlama bilgileri, alt ölçeklerin faktör yapısı ve maddelerin kendi içinde nasıl bir dağılım gösterdiği konusunda da gerekli ayrıntılar var.

Ölçek uzun olduğu için biraz sıkıştırarak yazıldı, tekrar düzenlemeniz gerekebilir. Araştırmada amacınız neyse, ona göre alt ölçeklerden bir-iki tanesini seçip kullanmanız bence iyi bir seçim olur. Başarılar, kolaylıklar dilerim...

Tezin linkini aşağıya kopyalıyorum
<http://acikarsiv.ankara.edu.tr/fulltext/496.pdf>

12 Haziran 2012 17:46 tarihinde Andaç Demirtaş Madran <demirtasmadran@gmail.com> yazdı:

Merhaba, izindeyim, haftaya size yanıt yazacağım. İyi günler

12 Haz 2012 17:39 tarihinde "EDA ZEYTİNOĞLU" <eda.zeytinoglu@gmail.com> yazdı:

Andaç Hanım merhaba,

Ben 9 Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığında Yüksek Lisans yapmaktayım. Tezim için Pines ve Aronson tarafından 1983'de geliştirilen Romantik Kıskançlık Ölçeği'ni kullanmayı planlıyorum. Ölçeğin Türk kültürüne uyarlaması 2004 yılında sizin tarafınızdan yapılmış. Ölçeği kullanmamda herhangi bir sakınca var mı? Eğer yoksa izninizi ve ölçeğin aslını bana gönderebilir misiniz? "Kıskançlık Tetikleyicileri (22 madde) alt ölçeğinin tezim için daha uygun olacağını düşünüyorum. Ayrı kullanmam sizce sorun olur mu ?

İyi çalışmalar...

Psk. Eda ZEYTİNOĞLU

EK-9. Evlilik Çatışması Ölçeği İzni

RE: EVLİLİK ÇATIŞMASI ÖLÇEĞİ İZNİ

Bununla ilişkili iletileri görmek için, [iletileri konuşmaya göre gruplandırın](#).

Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim Zeynep Hanım.

> Date: Mon, 11 Jun 2012 13:29:59 +0300

> From: zeynep@metu.edu.tr

> To: eda_zeytinoglu@hotmail.com

> Subject: Re: EVLİLİK ÇATIŞMASI ÖLÇEĞİ İZNİ

>

> Sayın Zeytinoglu,

>

> 1993 yılında geliştirdiğim Evlilik Yasami Anketini referans vererek

> tez çalışmanızda kullanabilirsiniz. Anketi ekte iletiyorum.

>

> İyi çalışmalar.

>

> Zeynep Hatipoğlu Sumer

>

> Y.Doc.Dr., Psikolojik Danışma ve Rehberlik A.B.D.

> ODTU, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

> Dumlupınar Bulvarı, No:1 Cankaya

> 06800 Ankara-Türkiye.

>

>

> Alıntı eda zeytinoglu <eda_zeytinoglu@hotmail.com>

>

>>

>>

>> Zeynep Hanım merhaba,

>> Ben 9 Eylül Üniversitesi Aile Eğitimi ve Danışmanlığında Yüksek

>> Lisans yapmaktayım. Tezim için Evlilik Çatışması (1993) ölçeğinizden

>> yararlanmak istiyorum. Ölçeğinizi kullanmamda herhangi bir sakınca

>> var mı? Eğer yoksa izninizi ve ölçeğin aslını bana gönderebilir

>> misiniz?

>>

>> İyi çalışmalar...

>>

>> Psk. Eda ZEYTİNOĞLU

>>

>

>

>

> -----

> This message was sent using IMP, the Internet Messaging Program.